

Tanya's BEAUTY SALOON
 THREADING/WAXING, FACIAL (MEN & WOMEN)
 ANTI-AGING FACIAL, BLEACH, HAIR CUT, COLOR AND STYLE

40-39-75ST. JACKSON HEIGHTS, NY 11373. PH: 718-476-9009
 137-40 JAMAICA AVENUE, JAMAICA, NY 11435 PH: 718-297-1019
 85-03 ROOSEVELT AVENUE JACKSON HEIGHTS, NY 11373. PH: 718-205-7832

JASSI S. SACHDEV, ESQ.
 IMMIGRATION LAWYER

- IMMIGRATION LAW
- POLITICAL ASYLUM
- CANCELLATION OF DEPORTATION
- BOARD OF IMMIGRATION APPEALS
- GREEN CARD
- CITIZENSHIP

Ph: 734.779.1662
 www.sachdevlaw.com info@sachdevlaw.com

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੱਡੀਆਂ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਟਰੱਕ, ਲਾਈਫ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਬੌਬੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ

(ਸੈਲ): 718-757-7809
ਫੋਨ (ਦਫਤਰ): 516-439-5420
(ਫੈਕਸ): 516-439-5418

ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਸਬੰਧੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੱਚਤ ਕਰੋ।

ਬੌਬੀ ਸਿੰਘ
 ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਰ ਪਲ ਹਾਜ਼ਰ

Fifteenth Year of Publication ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢ Email: punjabtimes1@sbcglobal.net
 ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ www.punjabtimesusa.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 15, Issue 35, August 30, 2014 20451 N Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਉਪ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੇ ਨਵੀਂ ਸਫ਼ਬੰਦੀ ਲਈ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹਿਆ

ਕੈਪਟਨ ਦਾ ਹੱਥ ਫਿਰ ਉਪਰ, 'ਆਪ' ਆਪੋ-ਧਾਪੀ 'ਚ ਰੁਲੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪਟਿਆਲਾ (ਸ਼ਹਿਰੀ) ਤੇ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਹਲਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚਾਲੇ ਮੈਚ ਡਰਾਅ ਰਿਹਾ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਾਰੇ ਕਈ ਪੇਸ਼ੀਨਗੋਈਆਂ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਜੁਨੇਜਾ ਨੂੰ 23282 ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਹਰਾਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜੀਤ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ ਤੋਂ 46 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਜੇਤੂ ਰਹੇ।

ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਇਸ ਵਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਵਾ ਬੈਠੀ। ਪਟਿਆਲਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਦਾਲਤੀਵਾਲਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 5624 ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਜਦੋਂਕਿ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਤੋਂ ਆਪ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪ੍ਰੋ. ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੂੰ 13899 ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਵਿਚ 'ਆਪ' ਨੂੰ 35 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਪੋਲ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ 29950 ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ

ਨਵੇਂ ਦਿੱਲੀ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਮੱਠੀ ਪੈਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਸੂਨੇਹਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਚਾਰ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ 18 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਲੱਗਾ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ 10 ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਸੀਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਜਦੋਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਜਪਾ ਕੋਲ 6 ਸੀਟਾਂ ਸਨ। ਭਾਜਪਾ ਬਿਹਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ-ਜਨਤਾ

ਦਲ (ਯੂ)-ਕਾਂਗਰਸ ਗਠਜੋੜ ਤੋਂ 4-6 ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਪਛੜ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਗੜ੍ਹ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਖੋਹ ਲਏ ਹਨ। ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਦੋ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਬੋਲਾਰੀ (ਦਿਹਾਤੀ) ਸੀਟ ਖੋਹ ਲਈ। ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਇਕ ਸੀਟ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਹੋਈ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਲੈ ਗਈ ਤੇ ਇਕ ਸੀਟ ਕਾਂਗਰਸ ਹਿੱਸੇ ਆ ਗਈ।

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਵੱਖਰੀ ਹਰਿਆਣਾ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਲਟਕਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਵੱਖਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤੀ ਗੇੜ ਵਿਚ ਉਲਝ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿਰੁਧ ਪਾਈ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 18 ਅਕਤੂਬਰ 'ਤੇ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਕ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇ ਕੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪੱਖ ਵੀ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਦਰਖਾਸਤ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਹਰਿਆਣਾ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਬਤ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਚਾਰ ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਉਪਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 18 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਰਮਿਆਨ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਪਿਛਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ 27 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੱਕ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਣ। ਜੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਰਾਹੀਂ ਹਰਿਆਣਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਬਾਰੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਹੁੱਡਾ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਇੰਡੀਆ ਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਰਵਿਸ

www.011india.com **\$25** **2,500 Minutes**

ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਇਕੋ ਰੇਟ

ਸਾਡੀ ਸਰਵਿਸ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੇ।

Limited Time Offer. Restrictions & Additional Fees Apply.

✓ ਵਧੀਆ, ਸਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ✓ ਘਰੋਂ ਤੇ ਸੈਲ ਫੋਨ ਤੋਂ ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਦੋ ਫੋਨ ਚੱਲ ਸਕਦੇ ਹਨ
 ✓ ਬਗੈਰ ਪਿੰਨ ਤੋਂ ਵਰਤੇ
 ✓ ਸਪੀਡ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ ਸੈਟ ਕਰੋ

800.914.1013 • 408.659.9400

ਅਡਵਾਨੀ ਤੇ ਜੋਸ਼ੀ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ ਵਿਚੋਂ ਛੁੱਟੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਯੁੱਗ ਦਾ ਉਦੋਂ ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੇ ਬਾਨੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ, ਐਲ.ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ ਤੇ ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰ ਜੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬਾਡੀ ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਹੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਝਲਕ ਸਾਫ਼ ਝਲਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਉੱਜ, ਸੰਕੇਤਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬੀਮਾਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਜਪਾਈ, ਸ੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਜੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ 'ਤ੍ਰਿਮੂਰਤੀ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜੇ.ਪੀ. ਨੰਡਾ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਵੱਲੋਂ ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ ਦਾ ਮੁੜ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਜੋ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਾਲੇ 12 ਮੈਂਬਰੀ ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਹੁਣ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ, ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ, ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ, ਸੁਸ਼ਮਾ

ਸਵਰਾਜ, ਵੈਂਕਈਆ ਨਾਇਡੂ, ਨਿਤਿਨ ਗਡਕਰੀ, ਅਨੰਤ ਕੁਮਾਰ, ਥਾਵਰ ਚੰਦ ਗਹਿਲੋਤ, ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਜਗਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੰਡਾ ਤੇ ਰਾਮ ਲਾਲ ਹੋਣਗੇ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੁੜ ਗਠਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਮੰਡਲ 'ਚ ਮੋਦੀ ਤੇ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੌਂਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ...

ਬਠਿੰਡਾ: ਮੁਲਕ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦੂਸਰੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਨੰਬਰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ 11.17 ਲੱਖ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 2.97 ਲੱਖ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 55.13 ਲੱਖ ਹੈ। ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਰ ਅਠਾਰਵੇਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਇਕ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਸਲਾ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਹਥਿਆਰ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੰਬਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ 35793 ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਸਰੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ 32452 ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰ ਹਨ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ 26362, ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ 24365 ਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ 24309 ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰ ਹਨ। ਮਾਲਵਾ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ

ਕਾਰਕੁਨ ਲੋਕ ਬੰਧੂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਵੈੱਟ ਸਿਆਸਤ ਲਈ ਅਸਲਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਾ 'ਲੌਲੀਪਾਪ' ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦ ਅਸਲਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਾਲ 2011 ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 2.77 ਕਰੋੜ ਹੈ। ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 93 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਪਿੱਛੇ ਇਕ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਜਾਂ ਇਕ ਉਪਰਲੇ ਵਰਗ ਵਿਚ 32 ਬੋਰ ਦਾ ਕਾਨਪੁਰੀ ਰਿਵਾਲਵਰ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ ਹਥਿਆਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਨਪੁਰ ਦੀ ਅਸਲਾ ਫੈਕਟਰੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੰਜ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਨਪੁਰ ਦੀ ਅਸਲਾ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿਚੋਂ 67.60 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਰਿਵਾਲਵਰ ਖਰੀਦੇ ਹਨ। ਕਾਨਪੁਰ ਦੇ 32 ਬੋਰ ਰਿਵਾਲਵਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤਕਰੀਬਨ 85 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੈ।

ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖਾ (ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ) ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ੋਹਰਤ ਵਾਸਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰ ਖਰੀਦ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਲੋੜ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਵੱਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਢਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੈ ਪਰ ਮਾਲਵਾ ਪੱਟੀ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰ ਹੁਣ ਸਟੇਟਸ ਸਿੰਬਲ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੂਤਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਤੇ ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕੋਲ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਨਵੇਂ ਅਸਲਾ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਦੀ ਸੂਚੀ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੈਂਕੜੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਕੋਲ ਵੀ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰ ਹਨ। ਮੋਗਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇਕ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰ ਖੋਹ ਕੇ ਵੀ ਲੈ ਗਏ ਸਨ। ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਡੇਢ ਦਰਜਨ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਕੋਲ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰ ਹਨ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਊਥਿੰਗਟਨ ਵਿਚ ਰਾਗ ਦਰਬਾਰ 6 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ

ਕਨੈਕਟੀਕਟ (ਬਿਊਰੋ): ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ (1610 ਵੈਸਟ ਸਟਰੀਟ, ਸਾਊਥਿੰਗਟਨ) ਵਿਖੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 6 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ 'ਰਾਗ ਦਰਬਾਰ' ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਦੀਵਾਨ ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ ਰਹਿਰਾਸ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠ ਉਪਰੰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰਾਤ 12 ਵਜੇ ਤੱਕ ਚੱਲੇਗਾ। ਭਾਈ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਰਸੀ, (ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ), ਭਾਈ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਗੀਲਾ (ਦੁਰਗਪੁਰ ਵਾਲੇ),

ਭਾਈ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲੌਗ ਆਈਲੈਂਡ ਅਤੇ ਭਾਈ ਪਦਮ ਸਿੰਘ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਰਾਗੀ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੱਟ ਵਰਤੇਗਾ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਦਿਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ (ਪ੍ਰਧਾਨ) 203-768-8774, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮੱਲ੍ਹੀ (ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ) 860-995-2227, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਣਕੂ (ਸਕੱਤਰ) 860-263-3734, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਧਵਾ (ਚੇਅਰਮੈਨ, ਬੋਰਡ ਆਫ ਟਰਸਟ) 203-650-2074 ਜਾਂ ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਕੋਮਲ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਫੋਨ 860-621-3015 ਉਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੰਤ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਪਿਹੋਵਾ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਵਿਖੇ ਕੀਰਤਨ ਸਮਾਗਮ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਸਮਨਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪਿਛੋਂ ਇਸ ਗੁਰੂ ਘਰ ਆਏ ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਖੱਟੜਾ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਪਿਹੋਵਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਤਵੰਤ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

The Anu Attorney Immigration Law Firm

Law offices of Anu Peshawaria

**More than 25 years of experience *Internationally Awarded-Extraordinary ability *Served as Legal Advisor to Govt. of India, Embassy of India, Washington, DC*

Anu Peshawaria
Attorney at Law

Licensed to practice Immigration & Bankruptcy in all 50 states. More than 20 year experience in US immigration & Indian law

ਪੰਜਾਬੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਹਿੰਦੀ ਤੇ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰੋ

US IMMIGRATION

- *Green Cards (Investor, Employment)
- *E-2 investor Visa, L1 (Intra Company)
- *Family Green Card, Fiancee Visa
- *Deportation Defense, VAWA, U Visa
- *Asylum, Appeals, Ninth Circuit Court
- *H1B, Computer Engineers, Cooks, Teachers, Students, Doctors, Nurses, Physical Therapist

ਹੁਣ ਸਿਆਟਲ ਵਿਚ ਵੀ ਦਫਤਰ ਖੁਲ੍ਹ ਚੁਕਾ ਹੈ

Contact numbers:
Seattle, WA
Ph: 206-774-0907
Fremont, California
Ph: 510-353-0102
Cell Phone 510-299-1907
Toll free: 1-866-586-6297
anu@anuattorney.com
www.anuattorney.com

Weekends & Evening Appointments Available

FAMILY LAW

- *Divorce *Annulment
- *International Custody

INCORPORATIONS

- *International Contracts, Mergers
- *Attorney Supreme Court of India

***Bankruptcy Consultation & Filing**

46560 Fremont Blvd., STE#205, Fremont, CA 94538
801, Pine Street, # 24 C, Seattle, Washington 98101
Offices: Seattle, WA *Fremont, CA *UK *Canada *India

Ph: 575-576-4111, 575-815-8536

Dhillon Truck Stop

Dhillon Road Service

Interstate 40, exit 356, San Jon, NM

ਗਿੱਲ ਮੰਜ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਾਲੇ

ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ

24 ਘੰਟੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ

ਡੀਜ਼ਲ ਅਤੇ ਰੋਡ ਸਰਵਿਸ

New & Used Tires Oil Change

ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੀ ਸਕੇਲ ਉਤੇ ਵੀ ਸਰਵਿਸ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ

Ph: 575-576-4111, 575-815-8536

ਤਖ਼ਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮੁੜ ਭਖਿਆ

ਚਾਰ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਨਵੇਂ ਰਾਜਪਾਲ, ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਵੱਲੋਂ ਅਸਤੀਫਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਤਖ਼ਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ, ਯੋਗਤਾ ਤੇ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮੁੜ ਉਭਰਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਤੇ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੰਨ 2000 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਭਰਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਗੁਣਾ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਤੋਂ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲੱਗਿਆ ਸੀ।

ਮੁਜ਼ੱਫਰਨਗਰ ਦੰਗੇ ਦੇ 800 ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਜੇ ਵੀ ਫ਼ਰਾਰ

ਮੁਜ਼ੱਫਰਨਗਰ: ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ (ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ.) ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਭੜਕੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ 800 ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਜੇ ਵੀ ਫ਼ਰਾਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ 750 ਜਦੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫ਼ਰਾਰ ਹੋਏ 800 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 400 ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਤੇ ਚਿੰਤਕਾਂ ਸਮੇਤ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ, ਨਿਯੁਕਤੀ, ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ, ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ ਤਿਆਰ ਕਰੇ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਭੇਦ ਦਹਾਕਾ ਬੀਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦਲ ਖ਼ਾਲਸਾ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਾਸਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਐਡਵਾਂਸ ਸਿੱਖ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਗਤ ਨੇ ਇਸ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਵੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਹ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣਗੇ। ਭਾਈ ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ ਵਿੱਚ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ,

ਚੋਣ-ਨਿਯੁਕਤੀ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਵਿੱਤੀ ਖਜ਼ਾਨਾ ਤੇ ਸਕੱਤਰੇਤ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨਿਯਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਸ਼ਕਤੀ ਸਰੋਤ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵੱਖਰਾ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ, ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ, ਹੋਰ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿੱਧਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ 51 ਮੈਂਬਰੀ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸੰਗਤ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਦਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ 15 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ ਕਰੇਗਾ।

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਧੀ ਰਾਹੀਂ ਸੰਮਨ ਭੇਜਣ ਦੀ ਆਗਿਆ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ (ਐਸ.ਐਫ.ਜੇ.) ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਭੇਜਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪੱਕੀ ਵਸਨੀਕ ਹੈ।

ਐਸ.ਐਫ.ਜੇ. ਨੇ ਸੰਮਨ ਭੇਜਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਲੀਵ ਮੋਸ਼ਨ 18 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਫਾਈਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੱਕ ਸੰਮਨ ਪੁੱਜਦੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦਿੱਕਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਆਮ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਮਨ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੱਕ ਜ਼ਰੂਰ ਪਹੁੰਚਣਗੇ। ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜਿੰਨੀ ਵਾਰ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਆਏ ਹਨ, ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਗਏ ਹਨ।

ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਤੌਰ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬਤੌਰ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਇਹ

ਖ਼ਾਲਸਾ ਸੰਗਤ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਝਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਆਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਖੋਜ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ 15 ਮੈਂਬਰੀ ਪੈਨਲ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਪੈਨਲ ਨਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਚੋਣ ਨੂੰ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਵੇਗਾ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸੰਗਤ ਕੋਲੋਂ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਮੇਂ ਉਸਦੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਉਮਰ 45 ਸਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਸੇਵਾਕਾਲ 10 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸਰਬੱਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ਵੱਲੋਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਰਬੱਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ਹਰ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਕੌਂਸਲਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੰਥਕ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨਗੀਆਂ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਕਰਨਾਟਕ ਤੇ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਵੱਜੂਭਾਈ ਵਾਲਾ ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਐਚ.ਆਰ. ਭਾਰਦਵਾਜ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਸਮਪਾਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ ਰਾਓ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣਗੇ। ਕੇ. ਸ਼ੰਕਰਨਾਰਾਇਣਨ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਤੋਂ ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਿਤ

ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਮਹਿਲਾ ਮੋਰਚਾ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ 71 ਸਾਲਾ ਮ੍ਰਿਦੁਲਾ ਸਿਨਹਾ ਨੂੰ ਬੀ. ਵੀ ਵਾਂਚੂ ਦੀ ਥਾਂ ਗੋਆ ਦੀ ਰਾਜਪਾਲ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਮਗਰੋਂ ਵਾਂਚੂ ਨੂੰ ਲਾਂਭੇ ਹੋਣ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਵਨ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 82 ਸਾਲਾ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣਗੇ। ਉਧਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਨੇ ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੂਪੀਏ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਤੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਮਗਰੋਂ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡਣ ਵਾਲੀ ਉਹ ਅੱਠਵੀਂ ਰਾਜਪਾਲ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਲੱਖੀ ਸਿੰਘ ਜੌੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਦਮਾ ਪਤਨੀ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਅਮਰੀਕੀ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ): ਸਥਾਨਕ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਲੱਖੀ ਸਿੰਘ ਜੌੜੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਸਹਿ ਸਦਮਾ ਪੁੱਜਾ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਮਪਤਨੀ ਬੀਬੀ ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ (53 ਸਾਲ) ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਮਾਰ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਛੇ ਇੱਕ ਬੇਟਾ ਤੇ ਬੇਟੀ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ।

ਬੀਬੀ ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨਮਿਤ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦਾ ਭੋਗ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਵਿਖੇ 31 ਅਗਸਤ, ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 3 ਵਜੇ ਪਵੇਗਾ। ਉਪਰੰਤ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਲੱਖੀ ਸਿੰਘ ਜੌੜੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਦੇ ਭਰਾ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਰੁਝੇਵੇਂ ਕਾਰਨ ਇੰਡੀਆ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ ਪਰ ਖਬਰ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹ ਟਾਂਡਾ ਉਤਮਤ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਸਮੇਤ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਪੁੱਜ ਗਏ।

ਨਾਭ ਕੰਵਲ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਰਸੀ 'ਤੇ ਸਮਾਗਮ

7 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਸ੍ਰੀ ਨਾਭ ਕੰਵਲ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਬਰਸੀ ਸਮਾਗਮ ਆਉਂਦੀ 5, 6 ਅਤੇ 7 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਆਫ ਫਲੋਰੀਡਾ (38-17 ਪਰਸਨ ਬੁਲੇਵਾਰਡ) ਵਿਖੇ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 5 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਅਰੰਭ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ 7 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਭਾਰੀ ਦੀਵਾਨ ਸਜਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਮਹਾਨ ਕੀਰਤਨੀਏ, ਕਥਾਵਾਚਕ ਅਤੇ ਢਾਡੀ ਜਥੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ, ਕਥਾ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜਸ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਨਾਭ ਕੰਵਲ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਮੌਜੂਦਾ ਦਿਲ ਦਰਵੇਸ਼, ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿੱਚ ਅਭੇਦ ਪੁਰਸ਼ ਐਸੇ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਮਹਾਪੁਰਖ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੀ ਮਿਸਾਲ ਆਪ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇਵੀ ਜੀ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ 7 ਫਗਣ 1862 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਨਕ ਪਿੰਡ ਬਲੇਵਾਲ (ਜਿਲ੍ਹਾ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ) ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਮਾਗਮ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੈੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਫੋਨ 718-359-9520 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਤੰਦੂਰੀਏ ਕੁੱਕ ਤੇ ਡਿਸਵਾਸ਼ਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਫਲੋਰੀਡਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਤੰਦੂਰੀਏ ਕੁੱਕ ਅਤੇ ਡਿਸਵਾਸ਼ਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਫੋਨ: 850-510-3466

ਕੱਚੀ ਕੁਕ ਤੇ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਵਚੀਟਾ, ਕੈਨਸਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਕੱਚੀ ਕੁਕ ਅਤੇ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ, ਰਿਹਾਇਸ਼ ਮੁਫਤ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:
316-691-8300 ਜਾਂ 316-518-5382

Philips-66 Truck Stop Convenience Store

For Sale or Lease
11 Pumps, 30 Trucks Parking
Diesel & Gas With Restaurant, Liquor, Lottery
Good Profit Margin
Prime Location (4 States Traffic Area on State Hwy I-44/I-49 in Missouri)

Also available commercial building (SCF), partially rented in Mohali, India
Commercial plot in business growing area (in Walmart, Home Office area)

Serious Parties Only, Please.
Contact: 417-825-7602
Email: shaanmann5@gmail.com

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਕਰੇਗੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਚੌਗਿਰਦੇ ਦੀ ਸਫਾਈ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਸਾਫ-ਸਫਾਈ ਤੇ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਜ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੁਹਾਨੀਅਤ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸੰਚਾਲਕ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਰਸਤਿਆਂ ਦੀ ਸਾਫ ਸਫਾਈ ਤੇ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਲਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਕੰਮ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵੱਲੋਂ ਯੋਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਫਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਥੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਸਫਾਈ ਪੱਖੋਂ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨੂੰ ਸਦੀਵੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਹਾਲ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਪੰਜ ਸਰੋਵਰ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਰਸਤਿਆਂ ਦੀ ਸਫਾਈ ਵੀ ਅਜਨਾਲਾ ਸਥਿਤ ਧਾਰਮਿਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵੱਲੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਹੋਈ ਅੰਤਿਮ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 85, ਸੈਕਸ਼ਨ 87 ਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ। ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ

ਹੈ। ਇਕੱਤਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਕੌਮ ਦੇ ਹੀਰੋ' ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਨੂੰ ਵੀ ਮੰਦਭਾਗਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਫਿਲਮ ਦੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ। ਇਕੱਤਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਵਿਖੇ ਵਾਪਰੀਆਂ ਫਿਰਕੂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪੀੜਤ ਸਿੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ

ਨਾਨਕਮੱਤਾ ਉਤਰਾਂਚਲ ਵਿਖੇ ਸਿੱਖ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬ ਆਫਿਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ, ਗੁਰੂ ਕਾਸ਼ੀ ਗੁਰਮਤਿ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਵਿਖੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਪਾਣੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਆਰ.ਓ. ਸਿਸਟਮ ਲਾਉਣ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਅਕੈਡਮੀ ਸ਼ੇਖੂਪੁਰਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਰਨਾਲ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਰਮੋਨੀਅਮ, ਤਬਲਾ ਸੈੱਟ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਕੂਲਰ ਮੁਹੱਈਆ

ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਤੇ ਰੰਗ ਰੋਗਨ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੀਟਿੰਗ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਚੱਖਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਨਿਵਾਸ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਦਿੱਖ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਖਿਲਾਫ ਕੈਪਟਨ ਹਾਈਕੋਰਟ 'ਚ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਵਿੱਤਰ ਨਗਰੀ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਕੁੰਡਾ ਖੜਕਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਟਾਈ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਕੰਕਰੀਟ ਜੰਗਲ ਬਣ ਜਾਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਉੱਤੇ ਵੀ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪੈਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬੇਰੁਖੀ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਮਝ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਰੱਖਤਾਂ 'ਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਚੱਲਣੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਤਾਂ ਦੁਰਲੱਭ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ 100 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਫਸਰਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ਤ ਕਟਾਈ ਖਿਲਾਫ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਿ ਉਹ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਵਾਏ। ਜਨਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਝਟਕਾ; ਤਖਤ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਬੋਰਡ 'ਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਘਟੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਅਹਿਮ ਕੈਬਨਿਟ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਜਸਟਿਸ ਭਾਟੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿਰਫ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਬੋਰਡ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁੱਲ 17 ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 14 ਮੈਂਬਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 21 ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ 18 ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਜਾਣਗੇ ਤੇ

ਹੁਣ ਚਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿਰਫ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਨਾਮਜ਼ਦ

ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ 14 ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਚਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ, ਦੋ ਸਿੱਖ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ, ਚਾਰ ਹਜ਼ੂਰੀ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਵੱਲੋਂ, ਇਕ ਸਿੱਖ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਇਕ ਸਿੱਖ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਇਕ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਿਜੈ ਸਤਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਟੀਆ ਕਮੇਟੀ

ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੈਬਨਿਟ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 18 ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕੈਬਨਿਟ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਿਲਣ ਮਗਰੋਂ ਹੁਣ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 21 ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ 18 ਮੈਂਬਰ ਵੋਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣਗੇ। ਨੌਂ ਮੈਂਬਰ ਨੰਦੇੜ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣਗੇ। ਹੁਣ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਤੇ ਇਕ ਨੁਮਾਇੰਦਾ

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਕ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸੋਧ ਨਾਲ ਨੰਦੇੜ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਘਟਾਉਣ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਹੁਣ ਚਾਰ ਸੀਟਾਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਲਈ ਵੀ ਰਾਖਵੀਆਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਖਤ

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਅਬਚਲ ਨਗਰ ਨਾਂਦੇੜ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 17 ਦੀ ਬਜਾਏ ਭਾਵੇਂ 21 ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸੰਸਥਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਘਟਾਉਣਾ ਅਤਿ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਤਖਤਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਤਖਤ ਸਾਹਿਬਾਨ ਸਮੁੱਚੀ ਕੌਮ ਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ, ਜੋ ਕੌਮ ਨੂੰ ਇਕ ਲੜੀ ਵਿਚ ਪਰੇ ਕੇ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਉਤਰ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੁਝਾਅ ਤਾਂ ਭਾਟੀਆ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਭਾਗਵਤ ਨਾਲ ਮੰਚ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਮੁੰਬਈ ਵਿਖੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਮੁਖੀ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਨਾਲ ਇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਮੰਚ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ। ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਮੁਖੀ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਵੱਲੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਕਾਰਨ ਉਹ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਭਾਸ਼ਣ ਦੌਰਾਨ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਘੱਟ

ਗਿਣਤੀ ਫਿਰਕੇ ਜੈਨ, ਸਿੱਖ, ਬੋਧੀ ਆਦਿ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਨਾਲ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਮੰਚ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੂਲ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਮੋਹਨ

ਭਾਗਵਤ ਨਾਲ ਮੰਚ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਘ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਵਿਖੇ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ

ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਕੀ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਸੰਘ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜਥੇਦਾਰ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ

ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਤੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਨੇਤਾ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੀ ਇਕ ਸ਼ਾਖਾ ਹੈ।

ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਨਾਲ ਡੂੰਘੀ ਸਾਂਝ: ਸਰਨਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਨਾਲ ਮੰਚ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ। ਸ. ਸਰਨਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਨਾਲ ਮੰਚ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਘ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਖਤ ਨੋਟਿਸ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਮੁਖੀ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਨਾਲ ਮੰਚ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਵਾਰ ਮੁੜ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਮੁਖੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਕਰੜੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਬੇਲੋੜੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਧਰਮ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਰਸਮ-ਰਿਵਾਜ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਆਗੂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ

ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਉਹ ਬੇਲੋੜੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿਚ ਮਿਲਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕਦੇ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਮੁਗਲ ਰਾਜਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਉਹ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤ ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੋਸ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਦੋਸ਼ ਹਿੰਦੂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਮੁਖੀ ਭਾਗਵਤ ਨਾਲ ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਬੈਠੇ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ

ਲੋਕ ਮਸਲੇ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਫਲਾਪ ਰਹੇ ਫਿਲਮੀ ਸਿਤਾਰੇ

ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਨਾਮਾਤਰ ਹੀ ਲਵਾਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਲੋਕ ਮਸਲੇ ਚੁੱਕਣ ਪੱਖੋਂ 16ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਚੁਣੇ ਫਿਲਮੀ ਸਿਤਾਰੇ ਫਲਾਪ ਹੀ ਰਹੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਕੁਝ ਫਿਲਮੀ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਨੇ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਤੇ ਕੁਝ ਨੇ ਹੀ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਕਈ ਫਿਲਮੀ ਸਿਤਾਰੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਸੋਲ੍ਹਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ 16 ਫਿਲਮੀ ਸਿਤਾਰੇ ਤੇ ਕਲਾਕਾਰ ਹਨ। ਮਿਲੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਥੁਰਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੁਣੀ ਹੋਮਾ ਮਾਲਿਨੀ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਦਿਨ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ ਹੈ। ਉਹ 25 ਦਿਨ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹੇਮਾ ਮਾਲਿਨੀ ਕਿਰਨ ਖੋਰ ਪਰੇਸ਼ ਰਾਵਲ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ

ਮਾਨ ਨੇ ਰੱਖਿਆ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੰਗਰੂਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਕਾਮੇਡੀ ਕਲਾਕਾਰ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ 66.66 ਫੀਸਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ 27 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚੋਂ 18 ਦਿਨ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚਾਰ ਲਿਖਤੀ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ। ਬਹਿਸਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹ ਸਰਗਰਮ ਰਹੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜ ਦਿਨ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ ਜਦੋਂਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਸਾਂਪਲਾ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਚੌਧਰੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਰਹੀ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਧਰਮਵੀਰ ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਪ੍ਰ. ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਬਾਰਾਂ ਦਿਨ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ। ਅਕਾਲੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ 11 ਦਿਨ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ ਜਦੋਂਕਿ 'ਆਪ' ਦੇ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦਿਨ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ।

ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ 81 ਫੀਸਦੀ ਰਹੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਨੇ ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਸੁਆਲ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਉਹ ਸੰਸਦ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦਿਨ ਹੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਿਲਮੀ ਸਿਤਾਰੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚੋਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਫਿਲਮੀ ਸਿਤਾਰੇ ਤ੍ਰਿਣਾਮੁਲ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮੁਨਮੁਨ ਸੇਨ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ

ਹਾਜ਼ਰੀ 74 ਫੀਸਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚੋਂ ਚੁਣੀ ਕਲਾਕਾਰ ਅਰਪਿਤਾ ਘੋਸ਼ ਦੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਸਿਰਫ਼ 26 ਫੀਸਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਰਾਜ ਵਿਚੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਫਿਲਮੀ ਗਾਇਕ ਬਾਬੂਲ ਸੁਪਰੀਓ ਦੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ 37 ਫੀਸਦੀ ਰਹੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਭੱਜਪੁਰੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਮਨੋਜ ਤਿਵਾੜੀ ਦੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ 81 ਫੀਸਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਸੁਆਲ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਹੈ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਛੋਟਾ ਉਦੇਪੁਰ ਸੀਟ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਰਾਠਵਾ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗੀ

ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ 31 ਦਫ਼ਾ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਤੇ 30 ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ। ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦਿਨ ਸੰਸਦ ਵਿਚੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ। ਉਹ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਫਿਲਮੀ ਸਿਤਾਰੇ ਦੀਪਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਸਭ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਰਹੀ। ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦਿਨ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਆਇਆ ਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਚੁੱਪ ਹੀ ਵੱਟੀ ਰੱਖੀ। ਦੁਸਰੀ ਤਰਫ਼ ਤੈਲਗੂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਮੁਰਲੀ ਮੋਹਨ ਦੀ ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਹਾਜ਼ਰੀ 96 ਫੀਸਦੀ ਰਹੀ ਤੇ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਾਫੀ ਸਰਗਰਮ ਰਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ‘ਚ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਹਵਾਲਾਤੀ ਦੀ ਮੌਤ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ: ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਇੱਕ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਹਵਾਲਾਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਇਲਾਜ ਵਿਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਰਤਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਸਿੰਘ (45) ਪੁੱਤਰ ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸਾਰਚੁਰ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸੈੱਟ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ਼ ਅੱਠ ਨਵੰਬਰ 1988 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਵਿਖੇ ਧਾਰਾ 307/34 ਅਤੇ 3/4/5 ਟਾਡਾ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਚਾਲਾਨ ਨਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 26 ਸਤੰਬਰ 1989 ਨੂੰ ਕੇਸ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ

ਉਪਰੰਤ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ। 14 ਦਸੰਬਰ 1994 ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ 'ਤੇ ਐੱਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐੱਸ. ਐੱਕਟ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 1995 ਵਿਚ ਕੇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਮੁੜ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਟਾਡਾ ਕੇਸ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚਾਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 26 ਨਵੰਬਰ 2013 ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁੜ ਭਾਰਤ ਪਰਤਣ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਬੰਦ ਸੀ। ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਉਚ ਪਧਰੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਾਰੀ ਪਿੱਛੇ ਚਾਚਾ ਭਤੀਜਾ ਕਤਲ

ਬਰਨਾਲਾ: ਪਿੰਡ ਠੀਕਰੀਵਾਲ ਵਿਖੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਾ ਰਹੇ ਚਾਚਾ-ਭਤੀਜਾ ਕੱਸੀ ਦੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਾਰੀ ਪਿੱਛੇ ਲੜ ਪਏ। ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਏ ਭਤੀਜੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਚੇ 'ਤੇ ਕਹੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਚਾਚੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਾਇਸੈਂਸੀ 12 ਬੋਰ ਦੀ ਬੰਦੂਕ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਭਤੀਜੇ ਦੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ (42) ਤੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ (22) ਭੋਲਾ ਵਾਸੀ ਠੀਕਰੀਵਾਲ ਆਪਸ ਵਿਚ ਚਾਚਾ-ਭਤੀਜਾ ਲੱਗਦੇ ਸਨ। ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦੋਵੇਂ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਾਉਣ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਵਾਰੀ ਪਿੱਛੇ ਝਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਚਾ ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ 'ਤੇ ਕਹੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਬੰਦੂਕ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਭਤੀਜੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ।

ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਜ਼ੈੱਡ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ‘ਤੇ ਛਿੜਿਆ ਵਿਵਾਦ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਬਿਊਰੋ): ਮੁਜ਼ੱਫ਼ਰਨਗਰ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸੋਮ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ੈੱਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫ਼ਤਹੀ ਦੇਣ ਉੱਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ “ਮਾਰਕਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ” ਤੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨਾਲ ਨਿਰਦਈ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੱਛਮੀ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਰਧਾਨਾ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਸੋਮ ਲਈ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਇੰਤਹਾਪਸੰਦ ਅਨੁਸਾਰ ਤੋਂ ਖਤਰਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਦੇ ਕਮਾਂਡੋਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫ਼ਤਹੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਈ.ਜੀ. (ਲਾਅ ਤੇ ਆਰਡਰ) ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਗਰ ਨੇ ਲਖਨਊ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਸੋਮ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਧਾ ਕੇ ਜ਼ੈੱਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਕਰ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਪੱਤਰ ਆਇਆ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੋਮ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਗੂ ਮਨੀਸ਼ ਤਿਵਾੜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਸਾਡੇ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਇੰਧਰ-ਉਧਰ ਧੱਕੇ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਦੰਗਾ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ੈੱਡ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਕੈਟ ਗੁਰਮੀਤ ਪਿੱਕੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਵੀ ਮਾਣਦਾ ਸੀ ਮੌਜਾਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੁਲਿਸ ਕੈਟ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਪਿੱਕੀ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਰਹੇ ਪਿੱਕੀ ਦਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਵੀ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਨੇ ਰੱਜ ਕੇ ਸਾਬ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚੋਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਜੀਆਂ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤੀ ਪੇਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਬਾਹਰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਰਾਤਾਂ ਉਕਤ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਗੁਜ਼ਾਰੀਆਂ ਹਨ। ਪਿੱਕੀ ਵੱਲੋਂ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਪਿੱਕੀ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਘੁਮਾਰ ਮੰਡੀ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਮਾਇਆ ਨਗਰ ਵਿਚ ਸੱਤ ਜਨਵਰੀ 2001 ਨੂੰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗੋਲਾ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਉਸ ਨੂੰ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਪਰ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਿੱਕੀ 19 ਅਕਤੂਬਰ 2007 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਕੇ ਪਟਿਆਲਾ ਜੇਲ੍ਹ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ, ਜਿਥੋਂ 23 ਅਕਤੂਬਰ

ਪੇਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ

2007 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 30 ਸਤੰਬਰ 2008 ਦਰਮਿਆਨ ਉਸ ਨੂੰ 38 ਵਾਰ ਅਦਾਲਤੀ ਪੇਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਪਟਿਆਲਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਾਰ ਉਹ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਵਾਪਸ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਪਟਿਆਲਾ ਪੁੱਜਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 35 ਵਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੇਸ਼ੀ 'ਤੇ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਣ ਦਾ ਜੇਲ੍ਹ ਰਿਕਾਰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਬਾਬਤ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ

ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਪਿੱਕੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਬੌਤੋਰ ਰਾਹਦਾਰੀ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਵੀ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 907/ਡੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੈਦੀ ਗੁਰਮੀਤ

ਸਿੰਘ ਪਿੱਕੀ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਰਾਤਰੀ ਠਹਿਰਾਅ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਸਵਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਟਿਆਲਾ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਪਟਿਆਲਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ (ਨੰਬਰ 1/89/14-2ਗ7) ਮਿਤੀ 10 ਮਈ 2014 ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ 161 ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਣਭੁਗਤੇ ਭਾਗ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਹਿਤ ਰਿਹਾਈ ਦੀ

ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੈਦੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਪਿੱਕੀ ਨੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਪੁੱਤਰ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ) ਵਾਸੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਤਲ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਬਾਲਗ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਰਿਹਾਈ ਬਾਰੇ ਚਾਰ ਅਪ੍ਰੈਲ 2013 ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ 'ਚੰਗੇ ਆਚਰਣ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਿੱਕੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਉਕਤ ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਿੱਕੀ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਰਾਤਰੀ ਠਹਿਰਾਅ ਬਾਰੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸ਼ੱਕਿਆਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਚੰਗੇ ਆਚਰਣ ਬਾਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਜੇਲ੍ਹ ਸੁਧਾਰਾਂ ਤੇ ਕਤਲ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਰਿਹਾਈ ਬਾਰੇ ਪਿੱਕੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਐਚ.ਸੀ. ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕੁਤਾਹੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਿਆਂ ਇਹ ਵੀ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਪਿੱਕੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਤਹਿਤ ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਤੱਥ ਛੁਪਾਏ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਗ਼ੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਖਾਨਾਪੁਰਤੀ, ਫਾਈਲ ਮੰਗਵਾਈ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿੱਕੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਬਾਰੇ ਫਾਈਲ ਮੰਗਵਾ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ ਰਿਹਾਈ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੈਦੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਫਾਈਲ ਏ.ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. (ਜੇਲ੍ਹ) ਤੇ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. (ਜੇਲ੍ਹ) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਧਾ ਗਵਰਨਰ ਕੋਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਿੱਕੀ ਦੀ ਫਾਈਲ ਵੀ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਰਿਹਾਈ ਪਿੱਛੋਂ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਖੁਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਹਿਤ ਫਾਈਲ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਮੰਗਵਾਈ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਡੰਗ-ਟਪਾਉ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਡੰਗ-ਟਪਾਉ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਬੁੱਤਾ ਸਾਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਰੋਕਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਵਾਰ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਲਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਭੱਜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਅਣ-ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਇਮਾਰਤਾਂ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਤੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਝਾਤ ਵੀ ਪੈ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਰਨਾਲਾ ਉਥੇ ਹੀ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੀਆਂ ਅਧਿਆਪਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ

ਤਨਖਾਹ ਨਾ ਮਿਲਣ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚੀ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਰੈਗੂਲਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਖ਼ਰੀ ਵਾਰ 1996 ਵਿਚ ਪੱਕੇ ਅਧਿਆਪਕ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ

ਵਿਚ ਦੋ ਕਾਲਜ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹੁਣ ਤੱਕ ਆਸਾਮੀਆਂ ਨਹੀਂ ਭਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤੇ ਮੰਗਵੇਂ ਸਟਾਫ ਨਾਲ ਕੰਮ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰੈਗੂਲਰ ਭਰਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਐਨੀ ਘਾਟ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਇਕ-ਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਨਾਲ ਕੰਮ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਦੋ-ਦੋ ਅਧਿਆਪਕ ਹਨ। ਤਿੰਨ ਤਿੰਨ ਰੈਗੂਲਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਾਲੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਇੰਨੀ ਹੀ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਚੁੱਡੀਕੋ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਰੋਡੇ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਸਿੰਧਸਰ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਇਕ-ਇਕ ਰੈਗੂਲਰ ਅਧਿਆਪਕ ਹੈ ਜਦ

ਕਿ ਬਾਕੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਟਾਫ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਨਿਆਲ ਪਾਤੜਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਭੁਲੱਬ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਜੀਰਾ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਕਾਲਾ ਅਫਗਾਨਾ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੋ-ਦੋ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਟ ਟਾਈਮ ਜਾਂ ਗੈਸਟ ਫੈਕਲਟੀ ਅਧਿਆਪਕ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਖਤਮ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਰਿਲੀਵ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 48 ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲਾਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 50 ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 14 ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਦੋ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਡਿਪਟੀ

ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਹਨ। ਗੌਰਮਿੰਟ ਕਾਲਜ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਕੋਲ ਤਿੰਨ ਕਾਲਜਾਂ ਦਾ ਚਾਰਜ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲਾਂ ਨੂੰ ਦੋ-ਦੋ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਤੇ ਅਮਰਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਦੋ ਨਵੇਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਸਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਆਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਮੰਗਵੇਂ ਸਟਾਫ ਨਾਲ ਕੰਮ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 1996 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਵਾਰ 1997 ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ 60 ਰੈਗੂਲਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਫਿਰ

ਰਵੀ ਸਿੰਘੂ ਕੇਸ ਵਿਚੋਂ ਬਚ ਕੇ ਨਿਕਲੇ 27 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਰੱਖ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਸਟਾਫ ਦੀਆਂ ਵੀ 49 ਫ਼ੀਸਦੀ ਆਸਾਮੀਆਂ ਹੀ ਭਰੀਆਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 58 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਹੋਰ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸਰਵਿਸ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਆਸਾਮੀਆਂ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਅਗਲੇ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਕਈਆਂ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਨੌਜਵਾਨ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖਿਲਾਫ ਨਸਲੀ ਜੁਰਮ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਕ 29 ਸਾਲਾ ਸਿੱਖ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕ 55 ਸਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਨਸਲੀ ਤੇ ਨਫਰਤੀ ਜੁਰਮਾਂ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 25 ਸਾਲ ਤੱਕ ਕੈਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮੁਲਜ਼ਮ ਜੋਸਫ ਕੈਲੋਕਾ ਨੇ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉੱਤੇ ਉਦੋਂ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਖੜੋਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਬੀਤੀ 30 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਕੁਈਨਜ਼ ਵਿਖੇ ਵਾਪਰੀ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 'ਓਸਾਮਾ' ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਗਾਲੀ-ਗਲੋਚ ਕੀਤਾ ਤੇ ਫੇਰ ਆਪਣੇ ਪਿੱਕਅਪ ਟਰੱਕ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ 30 ਫੁੱਟ ਤੱਕ ਧੂਹ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ

ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੀੜਤ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਟਾਰਨੀ ਰਿਚਰਡ ਬਰਾਊਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉੱਤੇ 'ਬਿਨਾਂ ਭਤਕਾਰਟ' ਦੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਨਫਰਤ ਵਜੋਂ ਇਰਾਦਾ ਕਤਲ, ਜਿਸਮਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਤੇ ਸ਼ਰੀਕੀ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ 2001 ਦੇ ਸਤੰਬਰੀ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹਮਲੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਚੇਤਨਾ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵੀ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਆਦਰਸ਼ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਵੀ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਕੰਢੇ

ਫਰੀਦਕੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਆਦਰਸ਼ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਫੇਲ੍ਹ ਹੁੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ 11 ਆਦਰਸ਼ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਹੋ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਕਾਸ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਨਿੱਜੀ ਭਾਈਵਾਲੀ (ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ) ਤਹਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਭਾਈਵਾਲ ਤਲਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਦਿੱਕਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਕਾਸ ਬੋਰਡ ਨੇ ਨਵੇਂ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੋਧ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਬਾਰੇ ਹੁੰਗਾਰਾ ਬਹੁਤ ਮੱਠਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਆਦਰਸ਼ ਸਕੂਲ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ 2008 ਵਿਚ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਗ਼ਰੀਬ ਤੇ ਲੋੜਵੰਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਤੇ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੀ-ਨਰਸਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਾਰੂਵੀਂ ਕਲਾਸ ਤੱਕ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ 128 ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਕੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਜਨਤਕ ਨਿੱਜੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਤਹਿਤ 24 ਆਦਰਸ਼ ਸਕੂਲ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਕਈ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 11

ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਇਸ ਵੇਲੇ 11 ਆਦਰਸ਼ ਸਕੂਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸਕੂਲ, ਮਾਨਸਾ, ਬਠਿੰਡਾ ਤੇ ਮੋਗਾ ਵਿਚ ਦੋ-ਦੋ ਸਕੂਲ ਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚਲੇ ਇਕ-ਇਕ ਸਕੂਲ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਾਂਭੇ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮਜ਼ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮਜ਼ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟੀਚਰਾਂ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਦਿੱਕਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮਜ਼ ਨੇ ਟੀਚਿੰਗ ਤੇ ਨਾਨ ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਕਮੇਟੀਆਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿੱਕਤਾਂ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਘਾਟ, ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਨਾ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ।

ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਮੱਲਾਂ, ਮਿੱਡਮਾਨ ਤੇ ਪੱਕਾ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਆਦਰਸ਼ ਸਕੂਲ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਕੰਢੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ

ਕਿਤਾਬਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੱਕਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੋਈ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਲ ਅਦਾ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਗਿੱਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ: ਬਾਦਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮੋਗਾ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ 'ਤੇ ਨਾਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਗਠਜੋੜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠਿਆਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਸੀ, ਪਰ ਇਕ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਦਲ ਬਦਲੀ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਬਦਲੇ ਤੇਵਰਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਟਾਲਾ ਵੱਟ ਗਏ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਜੋ ਮਗਰਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮੋਗਾ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜੇ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਏ ਸਨ। ਸ. ਗਿੱਲ ਜੋ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਕਾਡਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ, ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਲਿਆ ਕੇ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸ. ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮਰਹੂਮ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਮੋਗਾ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਰਹੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

Matrimonial

ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਮੱਲ੍ਹੀ, ਚੰਗੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਪਰਿਵਾਰ (ਦੁਆਬਾ), ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ ਵਾਲੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਇੰਡੀਆ ਰਹਿੰਦੇ ਕਲੀਨ ਸ਼ੇਵ 25 ਸਾਲ, 5'-10", ਬੀ.ਐ. (ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ) ਲੜਕੇ ਲਈ ਅਮਰੀਕਨ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨ, ਚੰਗੀ ਪੜ੍ਹੀ ਲਿਖੀ, ਲੰਮੀ, ਖੂਬਸੂਰਤ ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸ਼ਾਦੀ ਬਿਨਾਂ ਦੋਜਨ, ਦੁਆਬੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲ, ਮੈਰਿਜ ਬਿਊਰੋ ਮੁਆਫ ਕਰਨ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 718-810-1295

35 10 38

ਜੱਟ ਸਿੱਖ, ਗਰੈਜੂਏਟ, ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨ, ਵੈਲ ਸੈਟਲਡ, ਸੁਨੱਖੇ, 24 ਸਾਲ, 5'-10", ਚੰਗੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਅੰਡਰ-ਗਰੈਜੂਏਟ 22 ਤੋਂ 25 ਸਾਲ ਉਮਰ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਅਤੇ ਵੇਰਵਾ ਭੇਜੋ, ਈਮੇਲ: kang929@hotmail.com, ਫੋਨ: 60834-76548

35 10 38

Saini Radha Swami family looking suitable match for their handsome, well settled, mechanical engineer son, 26, 5'-8". Contact: 443-875-3933

32 10 35

ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ

ਚੰਗੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਅਰੋੜਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਗੁਰਸਿੱਖ, ਉਮਰ 29 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'-5" ਲੜਕੀ ਲਈ ਇੰਡੀਆ ਜਾਂ ਅਮੈਰੀਕਾ ਰਹਿੰਦੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ, ਵੈਸ਼ਨੋ, ਸੋਫੀ, ਪੂਰਨ ਸਿੱਖ ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵੇਰਵਾ ਤੇ ਫੋਟੋ ਭੇਜੋ, ਈਮੇਲ: singhj19@hotmail.com ਜਾਂ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ 843-270-4264

34-37

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਲੜਕੀ ਉਮਰ 24 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'-7", ਬੀ ਐਸ ਸੀ ਨਰਸਿੰਗ ਲਈ ਯੂ ਐਸ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਪਰਿਵਾਰਕ ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਈਮੇਲ: panjabiversa@gmail.com

33-38

Hotel Staff Wanted

Hotel in N. Dakota looking for Housekeepers, Maintenance Person And Desk Clerk with Fluent English.

Free accommodation will be provided. Good Pay.

Call, Gill: 701-240-3220

ਹੋਟਲ ਸਟਾਫ ਦੀ ਲੋੜ

ਨਾਰਥ ਡਾਕੋਟਾ 'ਚ ਸਥਿਤ ਹੋਟਲ ਲਈ ਹਾਊਸਕੀਪਰ, ਦੇਖ-ਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੇ ਕਲਰਕ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹੋਵੇ

ਮੁਫਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ

ਕਾਲ ਕਰੋ, ਗਿੱਲ: 701-240-3220

32-35

40 ਟਰੱਕ ਰਿਪੇਅਰ-ਓਕਲਹੋਮਾ

ਮਕੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ

ਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਟਰੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਕੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਫੋਨ: 832-512-7172

ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਾਨ ਜਰਨੈਲ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸਿੱਖ ਯੋਧੇ ਸ. ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲਵਾ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਬਿਲੀਆਨਾਇਰ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ 10 ਮਹਾਨ ਜੇਤੂਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲਵਾ ਦਾ ਜਨਮ 1791 ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਤੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅੰਤ 1837 ਈਸਵੀ ਤੱਕ ਉਹ ਸਿੱਖ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਫੌਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੈਨਾਪਤੀ ਰਹੇ। ਉਹ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇਕ ਮਾਤਰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਖੈਬਰ ਦੌਰੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਮੰਗੋਲ ਸਾਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਚੰਗੇਜ਼ ਖਾਨ ਨੂੰ ਦੂਸਰਾ ਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ 4, 860,000 ਵਰਗ ਮੀਲ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਸ਼ਾਸਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਿਕੰਦਰ ਮਹਾਨ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਚੌਥੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪੂਰਬ ਤੇ ਪੱਛਮ ਰੋਮਨ ਰਾਜ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਅਟੀਲਾ ਦਾ ਹੱਠ ਤੇ ਪੰਜਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਅਫਰੀਕਾ ਤੇ ਯੂਰਪ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੋਮਨ ਸ਼ਾਸਕ ਜੁਲੀਅਸ ਸੀਜ਼ਰ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਛੇਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਾਇਰਸ ਦਾ ਗ੍ਰੇਟ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੈ, ਜੋ 546 ਬੀ.ਸੀ. ਵਿਚ ਪਰਸੀਆ ਦਾ ਰਾਜਾ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਸੱਤਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਸਪੇਨੀ ਸ਼ਾਸਕ ਫ੍ਰਾਂਸਿਸਕੋ

ਪਿਜ਼ਾਰੋ (1471-1541) ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਸੱਤ ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਫੁੱਟੇ ਨੈਪੋਲੀਅਨ ਬੋਨਾਪਾਰਟ ਨੂੰ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਅੱਠਵਾਂ ਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨੌਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਈਸਾ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ 200 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਹਨੀਬਲ ਬਾਰਕਾ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਸਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਇਕ ਕਰੋੜ 70 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰਨ ਵਾਲੇ 14ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਤੁਰਕੀ ਦੇ ਜ਼ਾਲਮ ਸ਼ਾਸਕ ਤੈਮੂਰ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਤਿਹਾਸ ਮੁਤਾਬਕ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਅਫਗਾਨ ਜਿਹੇ ਅਜਿੱਤ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਕੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦਾ ਅਨਿਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਵੀ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਮਾਵਾਂ ਅਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਲਈ 'ਹਰੀਆ ਰਾਗਲੇ ਰਾ' ਭਾਵ 'ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਆ ਗਿਆ ਈ' ਦਾ ਡਰਾਵਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਰਸਾਲੇ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚੋਂ 10 ਜਰਨੈਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਰਸਾਲੇ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਤੇ ਯੁੱਧ ਨੀਤੀ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਕਾਇਲ ਹੈ ਤੇ ਫ਼ਰਾਸ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੀ ਜੰਗ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਣਗੌਲਿਆ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ ਦਾ ਨਾਂ ਪਹਿਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਉਤੇ ਭਾਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ 'ਤੇ ਹੋਇਆ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਹਾਵੀ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ 'ਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਹਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਜਿੱਤੇ ਤੇ ਹਾਰੇ ਹੋਏ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿਚ ਤੁੜੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਤਾਂ ਆਮ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਬਕਾਇਦਾ ਕਾਲਮ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹਿਊਮਨ ਐਂਪਵਰਮੈਂਟ ਲੀਗ ਆਫ ਪੰਜਾਬ (ਹੈਲਪ) ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਿੱਤਣ ਵੱਲੋਂ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਦਫ਼ਤਰ ਨੇ ਮੰਤਰੀਆਂ/ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬਦਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਵੱਖਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਤਹਿਤ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਕਰੀਬਨ ਡੇਢ ਸਾਲ ਦੇ ਅਰਸੇ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ

ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜਿੱਤੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬਲਕਿ ਹਾਰੇ ਹੋਏ ਤੇ ਕਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤੇ ਬਲਾਕ ਪੱਧਰੀ ਯੂਥ ਆਗੂ ਵੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਠੰਡਲ (ਹੁਣ ਮੰਤਰੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ), ਹਲਕਾ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲੇਵਾਲ ਰਾਠਾਂ ਤੇ ਹਲਕਾ ਦਮੁਹਾ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਖਜੀਤ ਕੌਰ ਸਾਹੀ ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਤਮੁਤ ਤੋਂ ਚੋਣ ਹਾਰ ਚੁੱਕੇ ਅਰਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਰਸੂਲਪੁਰ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਕਈ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੂਥ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰਬਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬੀ ਦਾ ਕਈ ਵਾਰ ਨਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਤੀਕਸ਼ਨ ਸੂਦ ਨੂੰ ਹੁਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਮਿਲ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਪਰ ਸਾਬਕਾ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਤੇ ਵਣ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਕਈ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਅਰੁਣੇਸ਼ ਸ਼ਾਕਰ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਕਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਬਦਲੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਹਲਕੇ ਦੇ ਇਕ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ (ਯੂਥ ਅਕਾਲੀ ਦਲ) ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕੌਲਪੁਰ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਹੋਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ, ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਵਣ ਤੇ ਜੀਵ

ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਕਿਰਤ ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਉਥੇ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਟੀਨੂੰ ਤੇ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਠ ਤੇ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਯੁੱਧ ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜ ਦੀਨਾਨਗਰ ਆਦਿ ਨੇ ਵੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਬਦਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਇਸ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਐਮ) ਦੇ ਸੁਬਾਈ ਆਗੂ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮੱਟੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਆਮ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ ਨੇ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਇਸ ਰੁਝਾਨ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਵਿਚ ਦਖ਼ਲ ਦੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਦਲੀਆਂ ਮੈਰਿਟ ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸੰਤ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਦੂਵਾਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ, ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜਿਆ

ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ: ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਜਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਹੋਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹਰਿਆਣਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਸਮਰਥਕ ਸੰਤ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਦੂਵਾਲ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜੰਡਾਲੀਸਰ ਵਿਚੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ 'ਤੇ ਵੀ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਤ ਦਾਦੂਵਾਲ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਤ ਦਾਦੂਵਾਲ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ

ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਪੁਲਿਸ 17 ਮਾਰਚ 2009 ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਤ ਦਾਦੂਵਾਲ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨੌਂ ਸਾਥੀਆਂ ਸਣੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਤੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਖੁਦ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚੋਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸੰਤ ਦਾਦੂਵਾਲ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਤ ਦਾਦੂਵਾਲ ਦੇ ਵਕੀਲ ਕੁਲਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ।

ਉਧਰ ਜੈਤੋ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸੰਤ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਦੂਵਾਲ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਚੇਲਿਆਂ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਅਸਲੇ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤਿੰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਲਾਕਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ 300 ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਾਰਤੂਸ, ਤਿੰਨ ਰਾਈਫ਼ਲਾਂ ਤੇ ਅੱਠ ਪਿਸਤੌਲ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਧਰ ਸੰਤ ਦਾਦੂਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਦਲੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਵਿਦੇਸ਼ ਖਾਤਰ ਭਾੜੇ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਹੋਰ ਵਧਿਆ

ਬਠਿੰਡਾ: ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਸਣ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ (ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ.) ਤਹਿਤ ਮਿਲੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਬਠਿੰਡਾ ਜਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਜਨਵਰੀ 2007 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੱਤ ਵਿਆਹ ਉਹ ਰਜਿਸਟਰਡ

ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲਾੜੀ ਜਾਂ ਲਾੜਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੈ। ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਾਲਿਆਵਾਲੀ ਦੇ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਆਕਲੈਂਡ ਦੀ ਵਸਨੀਕ ਨਾਲ ਲਾਵਾਂ ਲੈ ਲਈਆਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡ ਕੋਠਾ ਗੁਰੂ ਦੇ 24 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਸਪੇਨ ਦੀ 28 ਸਾਲਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੇਨ ਤੋਂ ਇਕ ਦਫ਼ਾ ਪਿੰਡ ਕੋਠਾ ਗੁਰੂ ਵੀ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਬਠਿੰਡਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਦੇ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਜਪਾਨ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਤੇ ਬੀਬੀ ਵਾਲਾ ਚੌਕ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਮੇਮ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਰਚਾਇਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸਾਢੇ ਛੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੌਰਾਨ 36 ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਛੇ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿਚ ਲਾੜੀ ਜਾਂ ਲਾੜਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ

ਮੂਲ ਦੇ ਹਨ।

ਮਲੋਟ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ 20 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਆਸਟਰੀਆ ਦੇ 45 ਸਾਲਾ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਹੈ। ਇਵੇਂ ਹੀ ਹਲਕਾ ਲੰਬੀ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਦੇ 30 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਕਜ਼ਾਖਸਤਾਨ ਦੀ 46 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਇਆ। ਮੁਕਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ 28 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ 37 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਗੋਰੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਵਾਇਆ।

ਉੱਜ, ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਅਭਾਗੇ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਵਿਆਹ ਮਗਰੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਪੈਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕੇ ਹਨ। ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਰਾਮਗੜ੍ਹ ਦੇ ਇਕ ਪੇਂਡੂ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਰੂਸ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਇਸੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਬੋਹਾ ਕਸਬੇ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪੱਟੀ ਕਸਬੇ ਦੇ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਆਸਟਰੀਆ ਤੇ ਰੋਮਾਨੀਆ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਬੈਲਜੀਅਮ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੂਲ ਦੇ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਅਲੀਸ਼ੇਰ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਕਿੱਤੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੇਮਾਂ ਨਾਲ ਭਾੜੇ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿਚ ਠੱਗੇ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਲੋਭ-ਵਸ ਇਕ ਲੜਕੀ

ਬੇਜੋੜ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਿਆਹ

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਿਆਹ ਬੇਜੋੜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਲਾੜੇ-ਲਾੜੀ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਚੌਥਾ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਗੋਰੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਨੂੰ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਆਪਣਾ ਭਾਗ ਸਮਝ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਵੇਂ ਹੀ ਕਈ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੇ ਗੋਰਿਆਂ ਦੇ ਲੜ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਲਾਲਸਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਹੁਣ ਜ਼ੋਰ ਫੜ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਕੋਲ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ 1954 ਤਹਿਤ, ਜੋ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਮਿਲੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਲੰਬੇ ਸਾਢੇ ਛੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੌਰਾਨ 91 ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਏ। ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਮੁਤਾਬਕ 30 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਇਟਲੀ ਦੀ 43 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਰਚਾਇਆ। ਇਵੇਂ ਹੀ 26 ਸਾਲ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਫਿਲਪੀਨਜ਼ ਦੀ 41 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ 15 ਵਿਆਹ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਹਾਲੀ ਵਿਚ ਇਕ ਦਰਜਨ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਏ ਹਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਤਹਿਤ 99 ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਏ ਹਨ। ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਵੀ ਦੋ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਏ ਹਨ।

ਨੇ ਆਪਣੇ ਤੋਂ 22 ਸਾਲ ਵੱਡੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾ ਲਿਆ। ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਖਮਾਣੋਂ ਤਹਿਸੀਲ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਜਰਮਨੀ ਦੇ 51 ਸਾਲਾ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾਲ ਤੌਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਵੇਂ ਹੀ ਅਮਲੋਹ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ 29 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਲਿਬਨਾਨ ਦੀ 53 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਔਰਤ ਆਪਣੇ ਹਾਣ ਦੀ ਲੱਗੀ। ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਤਹਿਸੀਲ ਬਸੀ ਪਠਾਣਾਂ ਵਿਚ 24 ਸਾਲ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਜਰਮਨ ਦੀ 45 ਸਾਲਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰਾਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ

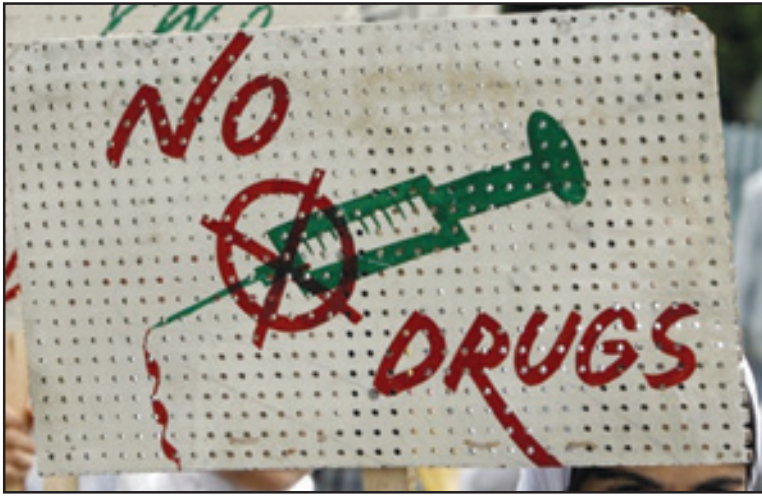
ਸੰਗਰੂਰ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਾੜੀ ਦੀ ਉਮਰ 34 ਸਾਲ ਤੇ ਲਾੜੇ ਦੀ ਉਮਰ 62 ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਡਾ. ਰਵੀ ਰਵਿੰਦਰ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵਿਚੋਂ ਉੱਭਰਿਆ ਹੈ ਪਰ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਸੋਝਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖਾਤਰ ਨੌਜਵਾਨ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਪੜ ਵੇਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਈ ਕਾਮਯਾਬ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜੇ ਰੁਝਾਨ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਵਰਗੀ ਪਵਿੱਤਰ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਦੀ 'ਗਰੀਬੀ' ਬਣੀ ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਰੋੜਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਹਿੰਮ ਆਖਰੀ ਸਾਹਾਂ 'ਤੇ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲੱਖ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਰੋੜਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਬੜਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਿਖਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਆਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਇਸ ਅਲਾਮਤ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਪੁੱਜੇ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਮਾਤਰ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਅਜੇ ਤਾਈਂ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮੁੱਖ ਦਵਾਈ 'ਬੁਪਰੋ ਨੌਰਫਿਨ' ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਨੋਰੋਗ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰ ਵੀ ਲੱਭਣੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਏ ਪਏ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਤੋਂ ਮਦਦ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 19 ਜੂਨ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਹਿੰਮ ਛੇਤਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੇਢ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਸੂਬੇ ਦੇ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉੱਪਰ ਗਈ ਸੀ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਖੱਲੇ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ 19 ਜੂਨ ਤੋਂ 30 ਜੂਨ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ 89,616 ਮਰੀਜ਼ ਓ.ਪੀ.ਡੀ. ਵਿਚ ਆਏ ਸਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 4,013 ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੁਲਾਈ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂਚ ਲਈ ਆਏ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 1,12,265 ਸੀ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 22,177 ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਚਾਲੂ ਮਹੀਨੇ

ਦੇ 25 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਲਾਜ ਲਈ ਸਿਰਫ 921 ਮਰੀਜ਼ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ ਓ.ਪੀ.ਡੀ. ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 43,107 ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 30,367 ਮਰੀਜ਼ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਇਲਾਜ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 25,581 ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਗਰੂਰ ਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਹਨ।

ਸੂਤਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮੁੱਖ ਦਵਾਈ 'ਬਿਪਰੋ ਨੌਰਫਿਨ' ਵੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਦਵਾਈ ਲਈ ਅਜੇ ਟੈਂਡਰ ਹੀ ਮੰਗੇ ਗਏ

ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਹੈਲਥ ਸਿਸਟਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪਈ ਦਵਾਈ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ-ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਚਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੂਤਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਤੋਂ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਚੱਲਦਿਆਂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਮੰਗੀਆਂ ਹਨ। ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਵਾਸਤੇ ਅਵਸਥੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਲਿੰਗ ਦੀ ਵੱਡੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਰੀਜ਼ ਤੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਕੋਲਿੰਗ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 13 ਨਵੇਂ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮਨੋਰੋਗ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਨੋਰੋਗ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰੋਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਰੱਖ ਕੇ ਦੇਖ ਲਈ ਗਈ ਹੈ।

ਕਪੂਰਥਲਾ ਹਾਊਸ ਵਿਖੇ ਦੋ ਅਗਸਤ ਨੂੰ 19 ਮਨੋਰੋਗ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਰੱਖੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਹਾਮੀ ਭਰੀ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਲੈਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਹੈਲਥ ਸਿਸਟਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹੁਸਨ ਲਾਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਫਲ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਓ.ਪੀ.ਡੀ. ਵਿਚ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਗੰਭੀਰ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾ. ਕਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਤੋਂ ਗਾਈਡਲਾਈਨਜ਼ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਜੇਲ੍ਹ ਅਮਲਾ ਹੀ ਨਿਕਲਿਆ ਨਸ਼ੇੜੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਵਾਲਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਨਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਮਲਾ ਹੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਫ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਨਸ਼ੇ ਮਿਲਣ ਪਿੱਛੇ ਸਟਾਫ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਇਹਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਜੱਗ ਜਾਹਿਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਜੇਲ੍ਹ ਸਟਾਫ ਦੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡੋਪ ਟੈਸਟ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਫਿਕਰਾਂ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਡੋਪ ਟੈਸਟ ਦੌਰਾਨ ਕਪੂਰਥਲਾ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਚਾਰ ਵਾਰਡਨ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਦੋ ਵਾਰਡਨ ਤੇ ਪੈਸਕੋ ਰਾਹੀਂ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਛੇ ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀ ਵੀ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਪਾਏ ਗਏ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਵੀ ਕਈ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਆਦੀ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਹੋਰਨਾਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟੈਸਟਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਡੋਪ ਟੈਸਟ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੋਸ਼ਾਨ ਜੇਲ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਟੈਸਟ ਕਰਨ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ

ਆਮਦ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹਰੇਕ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਐਂਟੀ ਡਰੱਗਸ ਸੈੱਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਸੈੱਲ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਡੋਪ ਟੈਸਟ ਵਿਚ ਫੜੇ ਗਏ ਜੇਲ੍ਹ ਵਾਰਡਨਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਇਲਾਜ ਕਰਾਉਣ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪੈਸਕੋ ਤੋਂ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਗਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਏ.ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. (ਜੇਲ੍ਹਾਂ) ਆਰ.ਐਸ. ਮੀਨਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਣ 'ਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਅਮਲੇ ਦੇ ਟੈਸਟ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਟੈਸਟ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦ ਜਤਾਈ ਕਿ ਹੋਰ ਮਹਿਕਮੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਟੈਸਟ ਕਰਾਉਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਆਦਤ ਸਿਰਫ ਹਵਾਲਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੋਗਾ ਮੁਕਾਬਲਾ: ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਮਝ ਕੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਕਾਰਨ ਮੋਗਾ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ ਦੀ ਟੀਮ ਨਾਲ ਮੋਗਾ ਵਿਖੇ 25 ਜੂਨ ਨੂੰ ਹੋਏ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 25 ਜੂਨ ਨੂੰ ਹੋਏ ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੌਰਾਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕਾਰ ਬਜ਼ਾਰ ਵਾਲੇ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸਾਥੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਗੋਰਾ ਹਲਾਕ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਰਾਜਦੀਪ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਿਪਾਹੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੋਲੀਆਂ ਵੱਜਣ ਕਾਰਨ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

ਕਿ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭੁਲੇਖੇ ਨਾਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਉਪਰ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਿੱਛੇ ਸਿੰਘਾਂਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ ਤੇ

ਘਟਨਾ ਮੌਕੇ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਮਝ ਲਿਆ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਕੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਖੁਸ਼ਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘਟਨਾ ਮੌਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਗੋਲੀ ਨਾ ਚਲਾਓ, ਉਹ ਕਰਾਈਮ ਬ੍ਰਾਂਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਹਨ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਜਵਾਨਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਟੀਮ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਰਣਜੋਧ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਗੋਲੀ ਨਾ ਚਲਾਈ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਬਣੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ (ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ.) ਵੇਖਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਚੇਤੇ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਟਰ-22 ਵਿਖੇ ਇਕ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਕਰਾਈਮ ਬ੍ਰਾਂਚ ਦੀ ਟੀਮ 25 ਜੂਨ ਨੂੰ ਦੋ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖੁਸ਼ਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਰਿੱਕੂ ਨੂੰ ਮੋਗੇ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਪਰਲ ਗਰੁਪ ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਮੋੜਨ ਦੇ ਹੁਕਮ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸਕਿਓਰਟੀਜ਼ ਐਂਡ ਐਕਸਚੇਂਜ ਬੋਰਡ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਸੇਬੀ) ਨੇ ਪਰਲ ਐਗਰੀਟੈਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਿਡ (ਪੀ.ਏ.ਸੀ.ਐਲ.) ਦੀਆਂ ਕੁਲੈਕਟਿਵ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਸਕੀਮਾਂ (ਸੀ.ਆਈ.ਐਸ.) ਉਪਰ ਰੋਕ ਲਾ ਕੇ ਲੱਖਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ 45 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੱਖਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਸੇਬੀ ਦੇ ਇਸ ਵੱਡੇ ਫੈਸਲੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਕੁਝ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਕਈਆਂ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਐਮ.ਡੀ. ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਈ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਕੰਪਨੀ ਉਪਰ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਰਕਮ ਦੁੱਗਣੀ ਕਰਨ ਦਾ ਝਾਂਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੇਬੀ ਨੇ ਹੁਣ ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਿਆ ਹੈ। ਸੇਬੀ ਨੇ ਰਾਸ਼ੀ

ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਤਲਬ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਵੀ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਿਰਫ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਵੇਚੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਏ.ਸੀ.ਐਲ. ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੀ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰਲ ਗਰੁੱਪ ਦੇ

ਗੁਮਨਾਮ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਅ ਰਹੇ ਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਿੱਖ

ਕਾਬੁਲ: ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਮਾੜੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ-ਦਰਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪੁੱਛ-ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ। ਸਿੱਖਿਆ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਆਦਿ ਪੱਖੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੜੇ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਲੁਕ ਕੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਪੁੱਜੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੱਲ ਸਭ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਹੱਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰੱਜ ਕੇ ਵਿਤਕਰਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਵਤਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਹੌਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਇਆ-ਧਮਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੀ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ ਜਦ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਸ ਕੱਟ ਦਿੱਤੇ।

ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਇਜ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਈ ਸਿੱਖ ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮੀਰ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸਨ, ਹੁਣ ਮਜ਼ਦੂਰ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ।

ਕਈ ਸਿੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਠਾਣ ਸਾਨੂੰ ਕੁੱਟਦੇ ਹਨ ਤੇ ਡਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ ਕਬੂਲਣ ਲਈ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਸਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ

ਹੁਣ ਤਕਰੀਬਨ 500 ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਬਚੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਗੁਮਨਾਮੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਅ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣ ਜੋਗੇ ਪੈਸੇ ਵੀ ਨਹੀਂ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਮਦਦ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਕਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਦਦ ਲਈ ਕਿਹਾ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਈ। ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਖੁਦ

ਇਸ ਨਫਰਤ ਤੇ ਵਿਤਕਰੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਜੰਗ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ 16 ਜੀਅ ਗੁਆਏ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਉਹ ਇਥੋਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਬੰਦਰਗਾਹ ਉੱਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਲੁਕ ਕੇ ਪੁੱਜੇ 35 ਅਫਗਾਨ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਲੋਕ 'ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਗਲਿੰਗ' ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣੇ ਹਨ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਆਏ ਹਨ। ਇਥੇ ਪੁੱਜੇ ਪੈਂਤੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਪੁੱਜਣ ਮੌਕੇ ਇਹ ਲੋਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਵਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਤੇ ਪਾਣੀ ਤੇ ਖੂਨ ਦੀ ਕਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸਨ। ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਮੁਢਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਮੈਕਸ ਪੁਲਿਸ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬੇਹੱਦ ਹੈਰਾਨ ਹੈ ਤੇ ਇੰਟਰਪੋਲ ਤੇ ਹੋਰ

ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸਫਾਰਤਖਾਨੇ ਦਾ ਅਮਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਹੈ। ਐਮੈਕਸ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਟਰੈਵਰ ਰੋਜ਼ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਪਿੱਛੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਕੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਤਹਿ ਤੱਕ ਪੁੱਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅਫਗਾਨ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੁਰਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖੋਹ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤੇ ਸਿੱਖ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਭੱਜਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕਾਬੁਲ, ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਤੇ ਕੰਧਾਰ ਵਿਚ ਹੀ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਮਜ਼ਦੂਰੀ, ਕੱਪੜਿਆਂ ਦਾ ਜਾਂ ਰਵਾਇਤੀ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦਾ ਨਾਗ ਵਲ

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿੜ

ਜਸਿੰਦਰ ਪਨੂੰ
ਫੋਨ: 91-98140-68455

ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਉਥੇ ਆਏ ਇਨਸਾਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਨੱਕ ਮਰੋੜ ਕੇ ਲੰਘ ਜਾਣ ਤੇ ਵੱਡੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਲਈ ਹੱਸ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣ, ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮੱਝਾਂ ਨੂੰ ਕੁਈਨ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਮਿਲ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਔਕਾਤ ਕੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੇ ਲਈ ਲਿਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇ? ਲੋਕ-ਰਾਜ ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਮੱਝ ਤੇ ਅਫਸਰ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਕਦਰ ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲੋਂ ਵਧਦੀ ਜਾਣ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ।

ਚੁਣ-ਚੁਣ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਫੁੰਡਣ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਡਾਕਟਰੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅਦਾਰੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸਿਜ਼ (ਏਮਜ਼) ਦਾ ਇਮਾਨਦਾਰ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਜੀਵ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਹਰਸ਼ ਵਰਧਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਾ ਕੇ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਹਰਸ਼ ਵਰਧਨ ਖੁਦ ਵੀ ਬੜਾ ਇਮਾਨਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਜੀਵ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ, ਇਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਬੇ-ਨਿਯਮੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਉਸ ਨੇ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਸੰਜੀਵ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਲੱਗੇ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਮਲਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਮਲਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ, ਪਰ ਸੰਜੀਵ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਤੱਥ ਉਹ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ।

ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦਾ ਹੱਥ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਕੋ ਬੰਦੇ ਸੰਜੀਵ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਨੇ ਭਾਜਪਾਈ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਦੋਵੇਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜਿਵੇਂ ਸਹੇੜ ਲਈ, ਉਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ। ਕੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾਗਰਿਕ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੱਕ ਹੇਠ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਚੱਲਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਨਕਲੀ ਦਵਾਈਆਂ ਵੇਚਣ ਦਾ ਧੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ? ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਵੱਡੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਗੰਦਾ ਧੰਦਾ ਓਥੇ ਵੀ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਫਸਰ ਨੇ ਜਾ ਕੇ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਸੰਭਾਲੀ, ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਸੂਹ ਲੱਗ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਪਰਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ, ਪਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਖਾਂਦਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਰੀਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਖਰ ਸੰਜੀਵ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਛਾਪਾ ਮਰਵਾਇਆ ਅਤੇ ਨਕਲੀ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਫੜੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਾਲ ਵੇਚਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਨਿਕਲ ਆਈ। ਜਿਹੜਾ ਬੰਦਾ ਇਸ ਸਾਰੇ ਧੰਦੇ ਦਾ ਕਰਤਾ-ਧਰਤਾ ਨਿਕਲਿਆ, ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਵਿਧਾਇਕ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸੰਜੀਵ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਨੂੰ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕਬਾਬ ਵਿਚ ਹੱਡੀ ਸਮਝ ਲਿਆ ਸੀ।

ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਏਥੇ ਮਨੁੱਖ ਕਈ ਵਾਰੀ ਗਲਿਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਰੁਲਦੇ ਵੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਅਫਸਰਾਂ ਤੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਇਸ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਆਮ ਗੱਲ ਬਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਇਹ ਕੁਰੀਤੀ ਰੋਕਣਾ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਫਸਰ ਸੰਜੀਵ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੁੱਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਨਹੀਂ, ਵੱਡੇ ਅਫਸਰਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਜਣਾ ਹੁਣ ਇਸ

ਰਹਿ ਕੇ ਮਗਰਮੱਛ, ਸਮਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੱਛੀਆਂ-ਪੂੰਗ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਹੱਤਥ ਕਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਗਰਮੱਛ, ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਸਹੇੜ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਸਿਆਸੀ ਮਗਰਮੱਛ ਨੇ ਜਲਸਾ ਲਾ ਕੇ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਤੱਕ ਇਹ ਬੀਬੀ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਫਸਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ, ਪਰ ਕੱਲ੍ਹ ਆਇਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਬਤਾਲੀ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਬੀਬੀ ਦੀ ਬਦਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤੇ ਓਸੇ ਲੀਡਰ ਨੇ ਫਿਰ ਜਨਤਕ ਜਲਸੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਬਦਲੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਮਈ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਦਲੀ, ਏਮਜ਼ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਗਲਿਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਬਾਕੀ ਗੱਲਾਂ ਭੁੱਲ ਜਾਓ, ਸੰਜੀਵ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਹੁਣ ਛੇਤੀ ਹੋ ਜਾਵੀ ਹੈ, ਤੇ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ।

ਸੰਜੀਵ ਚਤੁਰਵੇਦੀ

ਜਦੋਂ ਦੁਰਗਾ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਗਪਾਲ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਕਈ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਗਿਣਾਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤੀ ਸੀ। ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਅਸ਼ੋਕ ਖੇਮਕਾ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਇਹ ਅਫਸਰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਜੀ ਆਰ ਖੈਰਨਾਰ ਅਤੇ ਅਰੁਣ ਭਾਟੀਆ, ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਮਨੋਜ ਨਾਥ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਉਮਾ ਸ਼ੰਕਰ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਨਮ ਮਾਲਕੋਡਈਆ ਤੱਕ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਇੱਕੋ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਦੋਂ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਸਨ, ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਤਾਰੀਫ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ

ਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜ ਚਲਾ ਰਹੀ ਧਿਰ ਦੀ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਸ ਆਗੂ ਦਾ ਆਖਿਆ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸ਼ ਵਰਧਨ ਮੌੜ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ।

ਹਾਲੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਮਸਾਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਗਸਤ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਫਸਰ ਕੁਤੀ ਦੁਰਗਾ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਗਪਾਲ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਪਲਟਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਚੱਲਦੀ ਸੁਣੀ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਉਥੋਂ ਦੀ ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਆਗੂ ਨੇ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਦੁਰਗਾ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਮਾਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਤੇ ਏਨਾ ਭਰੋਸਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ

ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਸਾਂਭਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਸਿਰ ਉਤੇ ਬਿਸਤਰਾ ਉਹ ਵੀ ਚੁੱਕਦਾ ਦੇਂਦੀ ਸੀ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਮੌਜਾਂ ਮਾਣਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਮੌਜਾਂ ਮਾਣਨ ਲਈ ਕਿਸ ਨੀਵਾਣ ਤੱਕ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪ ਕਹਾਣੀ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਧੜੱਲੇਦਾਰ ਮੰਤਰੀ ਆਜ਼ਮ ਖਾਨ ਦੇ ਫਾਰਮ ਵਿਚੋਂ ਮੱਝਾਂ ਨਿਕਲ ਗਈਆਂ ਤੇ ਉਹ ਲੱਭਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਛੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਮੱਝਾਂ ਲੱਭਣ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਫਿਰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਲੱਭ ਪਈਆਂ ਹਨ।

ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਕੱਢ ਲਿਆਂਦੀ ਕਿ ਮੱਝਾਂ ਲੱਭੀਆਂ ਨਹੀਂ, ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਲਿਆ ਕੇ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਕਾਰਿੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਚੱਟੀ ਅਸੀਂ ਭਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕਹੋ ਕਿ ਮੱਝਾਂ ਹੁਣ ਲੱਭ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਅਫਸਰ ਬੀਬੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਮੋਢੇ ਤਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਪਏ ਸਨ, ਮੱਝਾਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਲਾ ਬੈਠੀ ਤਾਂ ਅੱਗੋਂ ਹੋਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਬੋਲਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਟਕੋਰੇ ਲੈਂਦੀ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਹੋ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ 'ਮੇਰੀਆਂ ਮੱਝਾਂ ਕੁਈਨ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਗਈਆਂ ਹਨ।' ਉਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੱਝਾਂ ਨੇ ਏਨਾ ਮਹੱਤਵ ਅਖਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਇਸ ਵਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਹਫਤੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਉਸੇ ਮੰਤਰੀ ਲਈ ਮੁੱਰਾ ਨਸਲ ਦੀਆਂ ਮੱਝਾਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਆਗੂ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਤੋਂ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੱਝਾਂ ਟਰੱਕ ਉਤੇ ਲੱਦ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਾਂ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੱਝਾਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗੱਡੀ ਗਈ। ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਵਿਚ ਮੱਝਾਂ ਉਥੋਂ ਵਾਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸੰਭਾਲੀਆਂ ਤੇ ਇੱਕ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਕਈ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ, ਸਗੋਂ ਮੱਝਾਂ ਨੂੰ ਮੱਛਰ ਲੜਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਧੂਣੀ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੱਠਿਆਂ ਉਤੇ ਆਟਾ ਵੀ ਧੂੜਦੇ ਰਹੇ। ਮੱਝਾਂ ਕੁਈਨ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਾਂ ਬਣ ਹੀ ਗਈਆਂ!

ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਰਾ ਹਟ ਕੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਕੀ ਹਾਲਤ ਹੈ, ਇਹ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਉੱਜ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ। ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਉਥੇ ਆਏ ਇਨਸਾਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਨੱਕ ਮਰੋੜ ਕੇ ਲੰਘ ਜਾਣ ਤੇ ਵੱਡੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਲਈ ਹੱਸ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣ, ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮੱਝਾਂ ਨੂੰ ਕੁਈਨ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਮਿਲ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਔਕਾਤ ਕੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੇ ਲਈ ਲਿਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇ? ਲੋਕ-ਰਾਜ ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਮੱਝ ਤੇ ਅਫਸਰ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਕਦਰ ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲੋਂ ਵਧਦੀ ਜਾਣ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਇਹ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਜੀਵ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਂਟਰਲ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਸੀ ਵੀ ਸੀ) ਵੱਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸੀ ਵੀ ਸੀ ਵੱਲੋਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਸੰਜੀਵ ਨੂੰ ਆਈਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀ ਵੀ ਸੀ ਵੱਲੋਂ ਹਾਲੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੰਜੀਵ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਦੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵੀ ਥਾਂ ਕੋਈ ਗਲਤ ਟਿੱਪਣੀ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਧੀਆ ਅਫਸਰ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਏਮਜ਼ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਫਸਰ ਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਏਥੇ ਵੀ ਅੰਤਾਂ ਦਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਓਸੇ ਨੇ ਕੱਢਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਪਿਛਲੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਕਤ ਵੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਹੁਣ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਆਈ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾ ਝਟਕਾ ਓਸੇ ਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਰਿਲਾਇੰਸ ਕੰਪਨੀ ਵਾਲੇ ਅੰਬਾਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੁੰਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸੀ ਤੇ ਭਾਜਪਾਈ ਆਗੂ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਸੰਜੀਵ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਭਾਜਪਾ

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

National Truck Driving School

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ
ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰ ਅਤੇ
ਡਰਾਈਵਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ
ਕੰਪਨੀ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ 35 ਸੈਂਟ
ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ

- *ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ
- *ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਕੰਮ/ਜੋਬ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ
- *ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਚੁੱਕਣ ਤੇ ਛੱਡਣ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ
- *2-3 ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ

Call For Special Price

Kashmir S. Thandi

Office: (866) 933-3038

Balhar S. Ranu Cell:916-502-7733

Yuba City Ph:530-419-5058

1816 Main Ave., Sacramento CA, 95838

ਜੁੜ-ਜੁੜ ਬਣਦਾ ਤੇ ਟੁੱਟ-ਟੁੱਟ ਫੈਲਦਾ ਪੰਜਾਬ

ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 'ਸਪਤ ਸਿੰਧੂ' ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ 'ਹਪਤ ਸਿੰਧੂ' ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਬੋਧੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ 'ਉੱਤਰਪਥ' ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੇਦਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਲਈ 'ਪੰਚਨਦ' ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਖੁਸਰੋ ਨੇ ਬਦਲ ਕੇ 'ਪੰਜ-ਆਬ' ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਕੇਵਲ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਨਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਵਸਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹੁਣ

**ਜਸਵੰਤ ਜ਼ਰੁਰ
ਫੋਨ: 91-96461-18209**

ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅਣਗਿਣਤ ਪੰਜਾਬ ਹਨ। ਇਕ ਉੱਤਰ ਪੱਛਮੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਹੈ, ਦੂਜਾ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਸਰਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਹਰਿਆਣਾ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਹਿਮਾਚਲ, ਜੰਮੂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਹਨ। ਅੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਿੱਲੀ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਕੋਲਕਾਤੇ ਵਿਚ ਵੀ। ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਆਬਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਗਏ ਪੰਜਾਬੀ ਆਪੋ-ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ ਵਸਾ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਇੰਗਲੈਂਡ, ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਆਪੋ-ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਪਸਰਿਆ।

ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਜਾਂ ਪੰਜ ਦੁਆਬਾਂ ਵਾਲੇ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰ ਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਸਲਾਂ, ਬੋਲੀਆਂ, ਸੁਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਧੰਦਿਆਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਬਣਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵੱਲ ਖਿਲਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬੋਲੀ, ਕੰਮਾਂ-ਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੀ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਣੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੰਜਾਬਾਂ ਦੇ ਭੂਗੋਲਕ, ਸਮਾਜਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਹਾਲਤ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੋਲੀ ਵੀ ਇਕ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਰੰਗ-ਰੂਪ ਹਨ। ਪੈਂਠਹਾਰੀ, ਝਾਂਗੀ ਅਤੇ ਸਰਾਇਕੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਧਰਲੇ ਪਾਸੇ ਮਲਵਈ, ਡੋਗਰੀ, ਪਹਾੜੀ ਅਤੇ ਪੁਆਧੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਲਿਖਤ ਸਾਹਿਤ, ਭਾਵ ਵੇਦਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਈ।

ਹੁਕਮਰਾਨ, ਲੋਕ ਮਸਲੇ ਤੇ ਲੋਕ ਰੋਹ

ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ, ਸ਼ਹਿਰ, ਗਲੀ-ਮੁਹੱਲੇ, ਸੜਕ-ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਉਪਰ ਸਰਸਰੀ ਝਾੜ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਸਮਝਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸਟੇਟ ਦੀ ਮੂਲ ਫਿਤਰਤ ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਫਿਰ ਵੀ ਇਕ ਵਕਤ ਇਹ ਹੁਕਮਰਾਨ ਅਵਾਮੀ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇੰਨੀ ਕੁ ਝੋਪ ਜ਼ਰੂਰ ਮੰਨਦੇ ਸਨ ਕਿ ਰੋਸ ਵਿਖਾਏ ਕਰ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਵਕਤ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਚਾਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰੀ ਨੂੰ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦਾ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਅਮਲ 'ਚ ਲਿਆਉਂਦੇ ਸਨ; ਪਰ ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਕਦਰ 'ਫੁੱਫਰਯੋਗ' ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹ-ਤੁਹ ਕਰ ਰਿਹਾ ਅਵਾਮ ਜਿੰਨੇ ਮਰਜ਼ੀ ਧਰਨੇ-ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕਰੀ ਜਾਵੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਕੰਨ ਬੰਦ ਹੀ ਰੱਖਣੇ ਹਨ। ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਵੀ ਅਣਸੁਣੀ ਕਰ ਛੱਡਣੀ ਹੈ; ਜਿਵੇਂ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਬਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਇਸ ਦੀ ਸੱਜਰੀ ਮਿਸਾਲ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮਤ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੁਤਲੇ ਐਨੇ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਉਤੇ, ਤੇ ਐਨੀ ਵੱਡੀ ਤਾਦਾਦ 'ਚ ਸਾਡੇ ਗਏ ਹੋਣ ਜਿੰਨਾ ਪਿੱਟ-ਸਿਆਪਾ ਫੁੱਫਰ-ਏ-ਕੌਮ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਦਾ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਪਿਉ-ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਲੋਕ-ਰਾਇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਵਕਤ ਲੈਣ ਖ਼ਾਤਰ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਮਾਯੂਸ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ-

ਪੰਜਾਬ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਮਿਲਣ ਅਤੇ ਖਿਲਰਨ ਬਿੰਦੂ ਹੈ। ਸੂਫੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਜੁਬਾਨ ਦਾ ਮੋਢੀ ਕਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁਰਖੇ ਬਾਰੂਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਧ ਵਿਚ ਕਾਬੁਲ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਸੇ ਸਨ। ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਗਦਾਦ, ਕੰਧਾਰ, ਗਜ਼ਨੀ, ਖੁਰਾਸਾਨ, ਬੁਖਾਰਾ ਅਤੇ ਤੁਰਕੀ ਦੀ ਪੈਦਲ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ। ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੰਗਾਂ-ਢੰਗਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸਾਈਅਤ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਆਪ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਨਵੇਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਲੈ ਕੇ ਆਏ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੋਂ ਬਾਹਰ ਚਾਰਾਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪੈਦਲ ਚਾਰ ਲੰਮੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਦਾਸੀਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਸੀ ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ ਦੀ ਹੋਈ। ਉਹ

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ, ਤਰਲੋਚਨ ਜੀ ਅਤੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਤੀਜੀ ਉਦਾਸੀ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕ ਪਟਨ ਤੋਂ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਦੀ ਬਾਣੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉੱਤਰ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹਿਮਾਲਾ ਪਰਬਤ ਵਿਚ ਵਿਚਰੇ ਅਤੇ ਜੰਮੂ, ਕਸ਼ਮੀਰ, ਗੜਵਾਲ, ਤਿੱਬਤ, ਭੂਟਾਨ ਅਤੇ ਨੇਪਾਲ ਗਏ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੰਧਾਂ ਨਾਲ ਗੋਸ਼ਟ ਹੋਈ। ਚੌਥੀ ਉਦਾਸੀ ਸਿੰਧ ਦੇ ਰਸਤਿਓਂ ਮੱਕੇ ਤੱਕ ਕੀਤੀ। ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਕੇਂਦਰਾਂ 'ਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮੀ ਆਲਮਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸਿੰਧ ਵਾਸੀ ਸਧਨਾ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਲੈ ਕੇ ਆਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਦਿ ਗਰੰਥ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਧੁਰ ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਧੁਰ ਦੱਖਣ ਅਤੇ ਪੱਛਮ ਤੱਕ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀਆਂ

ਖੁਦਾਈਆਂ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਥੋਂ ਦੇ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਦਰਾਵੜ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਦੇਤ ਕੇ ਆਰੀਅਨ ਲੋਕ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਗਏ। ਜਾਤ ਪ੍ਰਥਾ ਵੀ ਆਰੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਦੇਣ ਮੰਨੀ ਗਈ, ਪਰ ਨਵੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਲੋਕ ਵਸੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜਾਤ ਪ੍ਰਥਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਖੋਜਾਂ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਹੜੱਪਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਕਸਤ ਸ਼ਹਿਰ ਸਨ ਅਤੇ ਇਥੇ 'ਅਮਰੀ' ਨਾਂ ਦੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਸੀ। ਦਰਾਵੜ ਕਬੀਲੇ ਵੀ 2500 ਪੂਰਬ ਈਸਾ ਦੇ ਕਰੀਬ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਬਾਹਰੋਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਿੰਧ ਘਾਟੀ ਦੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਜੋਬਨ 'ਤੇ ਸੀ। ਆਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ, ਇਰਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਨਸਲਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਵਸ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਆਰੀਆਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਥੇ ਸੀਬੀਆ ਨਸਲ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਸਨ ਜੋ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਹ ਜੰਗਜੂ ਅਤੇ ਕਿਰਤੀ ਲੋਕ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਤਾਤਾਰ, ਸਾਕਾ, ਤਕਸ਼ਕ, ਪਾਰਥੀਅਨ, ਹੁਣ ਆਦਿ। ਆਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਰ ਬਾਹਰਲੀ ਨਸਲ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਮੇਡ, ਅਭੀਰ, ਮੁਗਲ ਆਦਿ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਅਨੇਕਾਂ ਨਸਲਾਂ, ਕਬੀਲਿਆਂ, ਜਾਤਾਂ, ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ, ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜੋੜ ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲਗਤਾਰ ਅਨੇਕਾਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਫੈਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਮਿਲਣ ਅਤੇ ਖਿਲਰਨ ਬਿੰਦੂ ਹੈ। ਸੂਫੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਜੁਬਾਨ ਦਾ ਮੋਢੀ ਕਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁਰਖੇ ਬਾਰੂਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਧ ਵਿਚ ਕਾਬੁਲ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਸੇ ਸਨ। ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਗਦਾਦ, ਕੰਧਾਰ, ਗਜ਼ਨੀ, ਖੁਰਾਸਾਨ, ਬੁਖਾਰਾ ਅਤੇ ਤੁਰਕੀ ਦੀ ਪੈਦਲ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ। ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੰਗਾਂ-ਢੰਗਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸਾਈਅਤ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।

ਹੁਣ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਕਾਰਖਾਨੇ, ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਬਿਹਾਰ, ਉੜੀਸਾ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਆਦਿ ਦੇ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਤਾਂਘਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਹੁਨਰਮੰਦਾਂ, ਦਸਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜਾਬ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਵਸਣ ਲਈ ਉਤਾਵਲੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਜੁੜ-ਜੁੜ ਕੇ ਬਣਨਾ ਅਤੇ ਟੁੱਟ-ਟੁੱਟ ਕੇ ਫੈਲਣਾ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਵਾਨਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਧਨੀ ਉਸ ਦਾ ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਸੁਆਗਤ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਬੰਦੇ ਬਹਾਦਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਤ ਪ੍ਰਥਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਠਾਏ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਸੂਦਰਾਂ ਲਈ ਕਸ਼ਤਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ। ਪੀੜ੍ਹੀ-ਦਰ-ਪੀੜ੍ਹੀ ਚਲਦੇ ਜਾਤ ਆਧਾਰਤ ਕਿੱਤਿਆਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਘਟ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੰਧ ਘਾਟੀ ਦੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ

ਕੁਚੂਕਸ਼ੇਤਰ, ਹਰਿਦੁਆਰ, ਮਥਰਾ, ਬ੍ਰਿੰਦਾਬਨ, ਅਯੂਧਿਆ, ਬਨਾਰਸ, ਗਯਾ, ਢਾਕਾ, ਜਗਨ ਨਾਥ ਪੁਰੀ ਆਦਿ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਗਏ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਬੀਰ ਜੀ, ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ, ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ, ਜੈਦੇਵ ਜੀ, ਸੈਣ ਜੀ ਆਦਿ ਦੀ ਬਾਣੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ। ਦੂਜੀ ਉਦਾਸੀ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਦੱਖਣ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਰਾਜਸਥਾਨ, ਗੁਜਰਾਤ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਅੰਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਅਤੇ ਪਾਂਡੀਚਰੀ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਲੰਕਾ ਤੱਕ ਗਏ। ਜੈਨ ਅਤੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦੇ ਕੇਂਦਰਾਂ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਜੈਨੀ ਅਤੇ ਬੋਧੀ ਅਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕੀਤੀ।

ਤਿੰਨ ਸਦੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਰਚੇ ਗਏ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਮਿਲਣ ਬਿੰਦੂ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਗੁਰਮਤਿ ਜਾਂ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ 1699 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਥਾਪ ਕੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਡੇ ਹੁਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਾਸੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੋਲੀਆਂ ਵਾਲੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਆਏ ਸਨ: ਭਾਈ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਖੱਤਰੀ, ਭਾਈ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਮੇਰਠ ਦੇ ਜੱਟ, ਭਾਈ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਜਗਨ ਨਾਥ ਪੁਰੀ ਦੇ ਝਿਉਰ, ਭਾਈ ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਡੀਬੋ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਬਿਦਰ ਦੇ ਨਾਈ ਸਨ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਫੈਲੀ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਕਜੁਟ ਹੋ ਕੇ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਿਆ। ਹੁਣ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਬਣੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੇ ਸੂਚਕ ਹਨ। ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਜਾਂ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਚਿਤਰਕਾਰ ਮਨਜੀਤ ਬਾਵਾ, ਸਤੀਸ਼ ਗੁਜਰਾਲ ਅਤੇ ਸਿਧਾਰਥ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਵਸੇ। ਸ. ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਐਨ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਅੰਦਰੋਂ ਰਹਿਣ ਲੱਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਿਲਰਨ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਉਘੜਵੀਂ ਮਿਸਾਲ ਹੈ, 1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਲਾਹੌਰ ਸੀ; ਪਰ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਹੌਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਧਰਲੇ ਸੈਂਕੜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ ਛੂਹੀਆਂ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਅਤੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸਣ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਪਟਨੇ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਮਗਰਲੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਛੱਡ ਕੇ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬੰਦਾ

ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ

ਜੇ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਬਹੁਤੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ 100 ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਪੱਧਰ ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ

ਇਸ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕੌਮੀ ਦਿਵਸ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਾਜਪਾਈ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹੁਰੀਅਤ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕੂਟਨੀਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 12 ਵਾਰ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ।

ਪ੍ਰਫੁੱਲ ਬਿਦਵਈ

ਲੈਣ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਫ਼ੈਸਲੇ ਹੀ ਮੋਦੀ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤੁਅਸਬਾ ਅਤੇ ਬੋਡੂਚਿਰੀ ਪਹੁੰਚ-ਵਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਝਲਕ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਕੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ- ਪਹਿਲਾ ਗੁਆਂਢ ਸਬੰਧੀ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਿੱਖੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਕ ਬਹੁਮੁੱਲੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਕੇ ਤੇ ਕੇਂਦਰ-ਰਾਜ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਵਿਗਾੜ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਕੇ।

ਵਿਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਰੱਦ ਹੋਣ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਯਤਨਾਂ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਫੇਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਜਨਵਰੀ 2013 ਤੋਂ ਰੁਕੀ ਹੋਈ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਬਦੁੱਲ ਬਾਸਿਤ ਵੱਲੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਹੁਰੀਅਤ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਵਾਰਤਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿਆਸੀ-ਕੂਟਨੀਤਕ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਦੁਵੱਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। 1993 ਵਿਚ ਹੁਰੀਅਤ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਅਮ ਵੀ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ। ਫਰਵਰੀ 2004 ਵਿਚ 'ਸਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਬਰਫ ਪਿਘਲਾਉਣ' ਵਾਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸਮੇਂ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਐਲ.ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸਨ। 2006 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀ. ਚਿੱਦੰਬਰਮ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਬੰਧੀ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ 'ਬੈਕ ਚੈਨਲ ਗੱਲਬਾਤ' 2007 ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ-ਤਕਰੀਬਨ ਸਮਝੌਤੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਭਾਰਤ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਸੀ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸੰਧੀ 'ਤੇ ਹੁਰੀਅਤ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੁਰੀਅਤ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਅਮਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਕੇ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ, ਤਾਹਿਰ-ਉਲ ਕਾਦਰੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਸਿਵਲੀਅਨ ਆਗੂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਖਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਕਬੀਰ ਸੇਵਾ ਕਓ ਦੋਏ ਭਲੇ ਏਕ ਸੰਤ ਏਕ ਰਾਮ॥
ਰਾਮ ਜੋ ਦਾਤਾ ਮੁਕਤ ਕਾ ਸੰਤ ਜਪਾਵੈ ਨਾਮ॥

ਸਾਲਾਨਾ ਬਰਸੀ ਸਮਾਗਮ ਸ੍ਰੀ ਨਾਭ ਕੰਵਲ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਨਾਭ ਕੰਵਲ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਬਰਸੀ ਸਮਾਗਮ 5, 6 ਅਤੇ 7 ਸਤੰਬਰ 2014 ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਆਫ ਫਲੌਸਿੰਗ (38-17 Parson Blvd, Flushing NY 11354) ਵਿਖੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਰੀ ਦੀਵਾਨ ਸਜਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ

ਮਹਾਨ ਕੀਰਤਨੀਏ, ਕਥਾਵਾਚਕ ਅਤੇ ਢਾਡੀ ਜਥੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ, ਕਥਾ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜਸ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ। ਆਪ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਜੀ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

5 ਸਤੰਬਰ 2014 (ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ)
ਅਰੰਭ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ 10 ਵਜੇ ਸਵੇਰੇ

7 ਸਤੰਬਰ 2014 (ਐਤਵਾਰ)
ਭੋਗ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ 10 ਵਜੇ ਸਵੇਰੇ

ਸ੍ਰੀ ਨਾਭ ਕੰਵਲ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਮੌਜ ਦਿਲ ਦਰਵੇਸ਼, ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਚ ਅਭੇਦ ਪੁਰਸ਼ ਐਸੇ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਮਹਾਪੁਰਖ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੀ ਮਿਸਾਲ ਆਪ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇਵੀ ਜੀ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ 7 ਫਗਣ 1862 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਨਕੇ ਪਿੰਡ ਬਲੋਵਾਲ (ਜਿਲ੍ਹਾ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ) ਹੋਇਆ। ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਮੰਗਲ ਦਾਸ ਸੀ। ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਮੰਨਣਹਾਣਾ (ਜਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ) ਸੀ। ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਸਾਧੂ ਬਿਰਤੀ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਸਨ। ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਚੋਜਾਂ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਅਤੇ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਪਰਮਾਰਥ ਦੇ ਰਸਤੇ ਪਾਉਣ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਨ ਕਲਿਆਣ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਤੀਰਥ ਰਚੇ ਉਥੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵੀ ਕਰਵਾਈ। ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਲੰਗਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਬਲੋਵਾਲ, ਮੰਨਣਹਾਣਾ, ਰਹਿਪਾ, ਤਿੰਗੜਾਂ, ਗੁਣਾਚੌਰ, ਗੋਸਲਾਂ, ਸੁਜੋਂ ਅਤੇ ਮਜਾਰਾ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੁੰਦਰ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸਾਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਦੀਵਾਨ ਸਜਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਨੁਭਵਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਕ੍ਰਿਤ ਭਗਵਾਨ ਬਿਲਾਸ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਹੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਇੱਕ ਮੌਜ ਦਿਲ ਫੱਕਰ ਫਕੀਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। ਕਓ ਹਰਿ ਸਮਾਨਿ ਨਹੀਂ ਰਾਜਾ ਨੂੰ ਜਪਦੇ ਜਪਦੇ ਆਪ ਉਸ ਰਾਜੇ ਦਾ ਰੂਪ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਕਰਕੇ ਜਾਣੇ ਜਾਣ ਲਗੇ। ਆਉ, ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਆਪਾਂ ਇਸ ਪਰਿਪੂਰਣ ਆਤਮਾ ਦੇ ਬਰਸੀ ਸਮਾਗਮ 'ਤੇ ਇੱਕਤਰ ਹੋ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਬਾਣੀ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲਈਏ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸਫਲਾ ਕਰੀਏ ਜੀ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ
ਫੋਨ 718-359-9520 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ ਜੀ।

ਕਪੂਰਥਲਾ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਨੇ ਕਰਵਾਇਆ ਤੀਜਾ ਖੇਡ ਮੇਲਾ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਜੱਬੋਵਾਲੀਆ): ਕਪੂਰਥਲਾ ਸਪੋਰਟਸ ਅਤੇ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ ਦਾ ਤੀਜਾ ਖੇਡ ਮੇਲਾ 17 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਜੋ ਬੜੀ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਸੰਪੰਨ ਹੋਇਆ। ਇਕ ਰੋਜ਼ਾ ਇਸ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਫੁੱਟਬਾਲ, ਵਾਲੀਬਾਲ, ਬਾਸਕਟਬਾਲ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ, ਮਰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਚਾਟੀ-ਰੇਸ, ਰੱਸਾਕਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮਿਊਜ਼ੀਕਲ ਚੇਅਰ ਰੇਸ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੈਨ ਬੁਰੈਨ ਹਾਈ

ਫਿਲਾਡੈਲਫੀਆ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦੀ ਦੂਜੀ ਪੁਜੀਸ਼ਨ ਰਹੀ। ਇਸੇ ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਉਮਰ 5 ਤੋਂ 7, 9 ਤੋਂ 11 ਅਤੇ 12 ਤੋਂ 15

ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੋਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ-ਭੈਣਾਂ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਹੀ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਹੀ ਟੀ.ਜੇ. ਆਟੋ ਬਾਡੀ ਵਾਲੇ ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਮੋਹਣਾ ਦੀ ਚਾਹ, ਅਜੈ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਵਿਜੈ ਚੌਧਰੀ ਦਾ ਪੀਜ਼ਾ, ਸੂਰੀਆ ਸਵੀਟਸ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸਮੋਸੇ, ਸੋਹਣਾ ਪੰਜਾਬ ਵਾਲੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੈਂਡਵਿਚ ਅਤੇ ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਦੇ ਪਰਗਣ ਸਿੰਘ ਔਜਲਾ ਵਲੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਹੋਰ ਦਾਨੀ ਸੱਜਣ ਵੱਲੋਂ ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇਸ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਅਤੇ

ਸਕੂਲ ਦੀ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿਚ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਚਰਨਾਂ 'ਚ ਅਰਦਾਸ ਉਪਰੰਤ ਹੋਈ। ਫੁੱਟਬਾਲ ਵਿਚ ਕਪੂਰਥਲਾ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ, ਖਾਲਸਾ ਜੰਕਸ਼ਨ, ਫਿਲਾਡੈਲਫੀਆ, ਕਾਰਟਰੇਟ ਤੇ ਗਲੈਨ ਰਾਕ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਵਾਲੀਬਾਲ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ 'ਚ ਕਪੂਰਥਲਾ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ, ਕਾਰਟਰੇਟ, ਫਿਲਾਡੈਲਫੀਆ, ਗਲੈਨ ਰਾਕ, ਬੈਲਰੋਜ਼ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈਆਂ।

ਫੁੱਟਬਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਕਪੂਰਥਲਾ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਨੇ ਪਹਿਲਾ, ਗਲੈਨ ਰਾਕ ਨੇ ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਕਾਰਟਰੇਟ ਨੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਵਾਲੀਬਾਲ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ

ਤਰੁਾਂ ਹੀ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਵਿਚ 'ਯੰਗ ਬੁਆਏ' ਦੇ ਤੇਜ਼-ਤਰਾਰ ਗੱਡਰੂ ਕਾਰਟਰੇਟ ਨੂੰ ਹਰਾ ਗਏ।

ਸਾਲ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਦੌੜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲਾ, ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਕਦ ਇਨਾਮ ਅਤੇ ਮੈਡਲ ਦਿਤੇ ਗਏ। ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੂਜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੈਡਲ ਪਹਿਨਾਏ ਗਏ। ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਈਵੈਂਟ ਚਾਟੀ-ਰੇਸ, ਰੱਸਾਕਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮਿਊਜ਼ੀਕਲ ਚੇਅਰ ਰੇਸ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੇ, ਦੂਜੇ

ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦਿਤੇ ਗਏ। 50 ਅਤੇ 65 ਸਾਲ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਮਰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮਾਅਰਕਾ ਮਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਣ ਬਖਸ਼ਿਆ ਗਿਆ। ਇਨਾਮਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਮੁਖ ਮਹਿਮਾਨ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਆਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੁੱਟਬਾਲ ਸਟਾਰ ਖਿਡਾਰੀ ਸ. ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਪੱਪੂ ਧਮਾਈ ਵਾਲਾ ਤੇ ਕਾਹਮੇ ਵਾਲੇ ਗੁਰਸਰਨ ਸਿੰਘ ਛੰਨੇ ਨੇ ਕੀਤੀ।

ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਭਰਵਾਂ ਇਕੱਠ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਆਫ ਫਲੱਸਿੰਗ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ, ਸਮੂਹ ਖੇਡ ਕਲੱਬਾਂ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਆ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆਈ। ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਦੀ ਲਾਈਵ ਕਵਰੇਜ ਗਲੋਬਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਿੱਲ ਪ੍ਰਦੀਪ ਅਤੇ ਟੀਟੂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਕੀਤੀ।

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਦੇ ਥਾਣਾ ਨੰਬਰ 102 ਦਾ ਸੌ ਸਾਲਾ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸੰਘਣੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਦੇ ਥਾਣਾ ਨੰਬਰ 102 ਦਾ ਸੌ ਸਾਲਾ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਲੰਬੇ ਦਿਨੀਂ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਮੇਂ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਬੈਂਡ ਦੀਆਂ ਧੁਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਗੀਤਕ

ਕੁਈਨਜ਼ ਬੋਰੋ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਲਿੰਡਾ ਕੈਟਸ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 1913 ਵਿਚ ਇਸ ਥਾਣੇ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਤਿਆਰ ਹੋਈ ਅਤੇ 21 ਅਗਸਤ 1914 ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਥਾਣੇ ਨੂੰ 18 ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਕਾਰਾਂ

ਮਾਲਵਾ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਤੇ ਕਵਾਨਿਸ ਕਲੱਬ ਨੇ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਇਥੇ ਮਾਲਵਾ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਵਾਨਿਸ ਕਲੱਬ ਨੇ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਵਾਨਿਸ ਕਲੱਬ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਪਾਏ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਮੈਰੀਕਾ ਵਿਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕੀਤੀ।

ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਬਿੱਟੂ ਸਿੰਘ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਵੈਰੋਕੇ,

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਤਿੰਗ ਅਤੇ ਕਵਾਨਿਸ ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੈਰੀ ਗੋਨਸੇਲਸ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੇਨੀ ਵੌਸਿਨ, ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਸਟੀਵ ਸਿਰਗਲੋਵਨੀ ਅਤੇ ਬਾਬ ਕਵੈਬਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਦੰਗੇ: ਇਕ ਹੋਰ ਭਾਰਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ

ਸਿੰਗਾਪੁਰ: ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ ਹੋਏ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ 30 ਸਾਲਾ ਭਾਰਤੀ ਬੋਸ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਨੂੰ ਇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਬੋਸ ਪ੍ਰਭਾਕਰ 'ਤੇ ਲਿਟਲ ਇੰਡੀਆ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਦੰਗੇ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅੱਠ ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਮੈਨੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਿੰਗਾਪੁਰ 'ਚ ਦੰਗਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਸਜ਼ਾਯਾਫਤਾ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਦੂਜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੋਸ਼ ਤਹਿਤ ਅੱਠ ਸਾਲ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਫਤੇ ਗਏ 25 ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਬੋਸ 16ਵਾਂ ਭਾਰਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਤਰਾਨਾ ਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੁਲਿਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਲੋਂ ਘੋੜੇ, ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਾਰਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਡੰਡਾ, ਟਿਕਟ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਬੁੱਕ, ਪੁਰਾਣੇ ਵਾਕੀ-ਟਾਕੀ ਸੈਟ ਅਤੇ ਸੌ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਹਥਿਆਰ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ। ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਲਈ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਸੈਂਬਲੀਮੈਨ ਮਿਸਟਰ ਮਿਲਰ, ਡੇਵਿਡ ਵੈਪਰਨ, ਕੌਂਸਲਵਮਨ ਅਲਿਜਾਬੈਬ ਕਰੋਲੀ ਅਤੇ

ਗਸ਼ਤ ਵਾਸਤੇ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਪੰਜਾਬੀ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹਿੰਦਾ ਪਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਸ ਥਾਣੇ ਵਿਚ 7 ਪੰਜਾਬੀ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 5 ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖ ਅਤੇ 2 ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਥਾਣੇ ਦੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਵੀ ਦੋ ਪੰਜਾਬੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਗੋਜਲਾ (ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ) ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ (ਸਾਰਜੈਂਟ ਐਟ ਆਰਮਜ਼) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਕਪੂਰਥਲਾ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ

ਫੋਟੋਆਂ ਅਤੇ ਮੂਵੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਠਾਕੁਰ ਵੀਡੀਓ ਵਾਲਾ ਗੋਪੀ ਨਿਭਾਅ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰੋਹਿਤ ਦਾ ਡੀ ਜੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਧਮਾਲਾਂ ਪਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਦੀ ਕਮੇਂਟਰੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਬੋਵਾਲੀਏ ਨੇ ਕੀਤੀ ਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਪੰਡਿਤ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿਤਾ।

ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਖੇਡ-ਮੇਲੇ ਦੇ ਖੂਬ ਨਜ਼ਾਰੇ ਮਾਣੇ ਤੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਾਂ ਦਿਤੀਆਂ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਕਪੂਰਥਲਾ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਾਰੀ, ਬੋਵੀ, ਮੰਗੀ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਟੀਮ ਨੇ ਆਏ ਦਰਸ਼ਕਾਂ, ਖੇਡ-ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ, ਖਿਡਾਰੀਆਂ, ਪਾਰਕ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ ਯੂਐਸਏ
Punjabi RADIO USA
Uniting Punjabi's All Over

24 ਘੰਟੇ
ਸੱਤੇ ਦਿਨ
ਸੁਣੋ

Listen on :
Radio Sets (CA, WA, NV)
Dial in
832-551-5029 or 605-475-6868
Android & iPhone App

www.PunjabiRadioUSA.com
Ph: 408-272-5200

DOR WEBSITE - DHOLRADIO.ORG

Dhol Radio

ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਫੂਨੀਆ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ

REQUEST SONG
MUSIC24/7

LISTEN ON PHONE

LIVE CALLS → USA +1-951-824-6365
CANADA +1-604-210-1955

skype - DHOLRADIO.ORG

01 PM TO 3 PM, 9.30 PM TO 11.30 PM (IST)

LISTEN BY CALL → USA +702-489-0211
UK +44-20-3519-1210

Application For Android and iPhone - Dhol Radio

BJ

Digital Video & Photos
BROADCAST HD FILM QUALITY
Ph.718-441-6516 Cell No.646-403-7334

Blu-ray DVD

All Work In Digits!

Wedding, Birthday, Ring Ceremony,
Sweet Sixteen & All Others Function

Experience 25 Year

Ph. 718-441-6516 Cell No. 646-403-7334

ਯੂਡੱਪੀ ਰਾਜਗੋਪਾਲਾਚਾਰੀਆ ਅਨੰਤਮੂਰਤੀ

ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਸੋਚ ਖਿਲਾਫ਼ ਬੁਲੰਦ ਆਵਾਜ਼

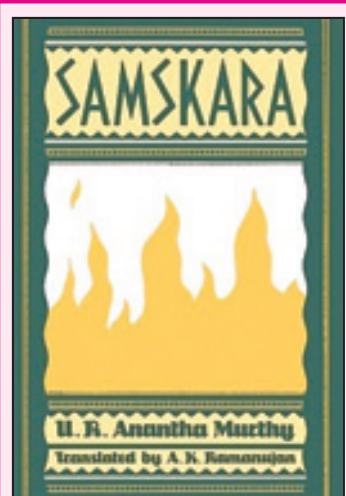
ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੰਨੜ ਲੇਖਕ ਯੂਡੱਪੀ ਰਾਜਗੋਪਾਲਾਚਾਰੀਆ ਅਨੰਤਮੂਰਤੀ ਅਜਿਹਾ ਲੇਖਕ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਸੱਜ-ਪਿਛਾਖਤੀ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਖਿਲਾਫ਼ ਝੰਡਾ ਬੁਲੰਦ ਕਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ, ਜਾਤ-ਪਾਤ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਸੋਚ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਰਮ-ਕਾਛਾਂ ਤੇ ਦੰਭ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਨੰਗਾ ਕੀਤਾ। 22 ਅਗਸਤ 2014 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਲਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਉਸ ਦੇ ਇਸੇ ਹਠ ਕਰਕੇ ਹੋਈ। ਧਮਕੀਆਂ ਅਤੇ ਚੇਤਾਵਨੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਤਕ ਲਗਾਤਾਰ ਡਟਿਆ ਰਿਹਾ।

ਅਨੰਤਮੂਰਤੀ ਦਾ ਜਨਮ 21 ਦਸੰਬਰ 1932 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਵਿਚਾਰਾਂ

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸੋਚੀ

ਪੱਖੋਂ ਉਹ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਸੋਚ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਬੋਧਣ ਦੀ ਥਾਂ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਤੋਰੀ। ਉਸ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਵਲ 'ਸੰਸਕਾਰ' 1965 ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ 1970 ਵਿਚ ਇਸੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਕੰਨੜ ਵਿਚ ਫਿਲਮ ਵੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਨਾਲ ਹੀ ਕੰਨੜ ਸਿਨੇਮਾ ਵਿਚ 'ਸਾਰਬਥ ਸਿਨੇਮਾ' ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਕਿਰਦਾਰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰ ਗਿਰੀਸ਼ ਕਰਨਾਡ ਨੇ ਨਿਭਾਇਆ ਸੀ। 1970 ਵਿਚ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਫਿਲਮ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ।

ਨਾਵਲ 'ਸੰਸਕਾਰ' ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਨਾਵਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਖੋਲ੍ਹੇਪਾਠ ਉੱਤੇ ਬੜੀ ਤਿੱਖੀ ਚੋਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਚਿੰਠਾ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਉਘਾੜਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਵਲ ਬਾਰੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬੜਾ ਵਿਵਾਦ ਭੜਿਆ। ਲੇਖਕ ਭਾਈਚਾਰਾ

ਅਨੰਤਮੂਰਤੀ ਦੇ ਸ਼ਾਹਕਾਰ ਨਾਵਲ 'ਸੰਸਕਾਰ' ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਡੀਸ਼ਨ।

ਨਾਵਲ 'ਸੰਸਕਾਰ' ਉੱਤੇ ਬਣੀ ਕੰਨੜ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਗਿਰੀਸ਼ ਕਰਨਾਡ।

ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਡਟਿਆ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਸੋਚ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਗਈ। ਦੱਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੰਤਮੂਰਤੀ ਦਾ ਜਨਮ ਇਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਬਾਬਾ (ਦਾਦਾ) ਮੰਦਰ ਦਾ ਪੁਜਾਰੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਇਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਮਿਲੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਮੈਸੂਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਬਰਮਿੰਘਮ

(ਇੰਗਲੈਂਡ) ਤੋਂ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਉਂਜ ਉਹ ਆਪਣੇ ਤਿੱਖੇ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀਆਂ ਕਈ ਤਿੱਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਅਕਸਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।

ਅਨੰਤਮੂਰਤੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਨਾਮ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚਾ ਗਿਆਨ ਪੀਠ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਲਿਆਕਤ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਉਸ ਨੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ। 1970 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਮੈਸੂਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਫਿਰ 1987 ਤੋਂ 1991 ਤੱਕ ਉਹ ਕੋਟਿਯਮ (ਕੇਰਲ) ਦੀ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਰਹੇ। 1992 ਵਿਚ ਉਹ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਣੇ ਗਏ। 1993 ਵਿਚ ਉਹ ਸਾਹਿਤਕ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣ ਗਏ। ਉਹ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਮੇਤ ਕਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਜ਼ਟਿੰਗ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵੀ ਰਹੇ। 2012 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਸੈਂਟਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਚਾਂਸਲਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਉਸ ਦੇ ਅੱਠ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਿਹ, 5 ਨਾਵਲ, ਨਾਟਕਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕਿਤਾਬ, ਤਿੰਨ ਕਵਿਤਾ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਤੇ ਵਾਰਤਕ ਦੀਆਂ 8 ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈਆਂ। ਉਹ 'ਰੁਜ਼ਵਾਤੂ' ਪਰਚੇ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਵੀ ਰਹੇ। ਅਨੰਤਮੂਰਤੀ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਕੋਈ ਲਕੀਰੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ, ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ-ਵੱਖਰੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਚਿਤਰਨ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕੰਨੜੀ ਪਾਠਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਖੂਬ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਨੰਤਮੂਰਤੀ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਪਿੱਛ ਵਿਚ ਵੀ ਮੋਰਚਾ ਮੱਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਪਰ 2004 ਵਿਚ ਉਹ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਏ। ਉਂਜ, ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਤਿੱਖੀ ਟੱਕਰ ਦੇਣਾ ਹੀ ਸੀ।

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਲਮ ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਇਕ-ਦੋ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੇ। 'ਗਾਗਰ ਵਿਚ ਸਾਗਰ' ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਮਿਲੇਗੀ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਕਾਲਮ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 6 ਸਤੰਬਰ 2014 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-132

ਸਾਜਿਆ ਨਿਆਰਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਸਿਰਾਂ ਉਤੇ ਸੋਭਾ ਪਾਉਂਦੇ ਫਰਲੇ-ਦੁਮਾਲੇ ਨੇ। ਬਿਨਾ ਭਿੰਨ-ਭੇਦ ਜਿਥੇ ਸਭ ਨੂੰ ਛਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸਿੰਘਾਂ ਦਿਆਂ ਲੰਗਰਾਂ ਦੇ ਦੇਗੇ ਵੀ ਨਿਰਾਲੇ ਨੇ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-130

ਤੂੰ ਹੱਸਦੀ ਤਾਂ ਦਿਲ ਰਾਜੀ ਰਹੀ ਚਰਨ ਕੁਰੇ ਇੰਜ ਹੱਸਦੀ। ਜੇ ਫਿੱਕ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਵੇ ਫਿਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਔਖੀ ਕੱਟਦੀ। ਮਿਲ ਕੇ ਨੁਕਤਾ ਸਾਂਝਾ ਕਰੀਏ ਜੱਗ ਨੂੰ ਵੀ ਦੱਸੀਏ ਢੰਗ। ਮੀਆਂ-ਬੀਵੀ ਜਦ ਰਹਿਣ ਰਾਜੀ ਲੋਕੋ, ਫਿਰ ਨਾ ਉਲਝੇ ਤੰਦ। ਪੰਪ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਾਲਾ ਫਿਰ ਸੌਖਿਆਂ ਹੀ ਲੰਘ ਜਾਵੇ। ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਨਿੱਘ ਜੇ ਫਿਰ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕੋਈ ਸਤਾਵੇ।

-ਪਰਸੋਤਮ ਸਿੰਘ ਯੂਥਾ ਸਿਟੀ

ਇੱਕੋ ਨਾਲ ਦੇ ਰੰਗ ਸਜਾਈਏ ਜਾਵਣ ਮਹਿਕ ਹਵਾਵਾਂ। ਬਹਿ 'ਕੱਠੇ ਦੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰੀਏ ਧੁੱਪਾਂ ਬਣ ਜਾਣ ਛਾਂਵਾਂ। ਮਨ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਹਾਸੇ ਫੁੱਟਣ ਭੱਜਣ ਦੂਰ ਬਲਾਵਾਂ।

-ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧਰ

jagmitsinghpandher@gmail.com

ਸੌਣ ਦੀ ਰੁਤ ਆਈ ਮਤਵਾਲੀ ਸੀ ਤਨ ਮਨ ਹਾਤ ਨੇ ਸਾਢੇ। ਆ ਮਾਹੀਆ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸਾਂ ਬਹਿ ਘਰ ਦੇ ਪਛਵਾੜੇ।

-ਬੱਲੀ ਸਿੰਘ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ

ਘਰ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਬਹਿ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਕਰੀਏ ਨੀ। ਪਾਈਏ ਬਾਤਾਂ, ਫੇਰ ਹੁੰਗਾਰੇ ਗੱਲ ਗੱਲ ਉਤੇ ਭਰੀਏ ਨੀ।

-ਹਰਮੀਕ ਸਿੰਘ ਵਿੱਕੀ ਸਟਾਕਟਨ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ।

ਫੱਗਣ-ਚੇਤ ਦੀ ਮੇਘਲੀ ਧੁੱਪੇ ਲਿਆ ਮੰਜਾ ਚਲ੍ਹੇ ਕੋਲ ਡਾਹਿਆ। ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਇਹ ਮੌਸਮ ਦੱਸੇ ਭਰ ਜੋਬਨ ਕੁਦਰਤ 'ਤੇ ਆਇਆ। ਕਮਲੀ ਹੋ ਸੰਜਣ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਧੁਰੋਂ ਦੇ ਮੂਰਤ ਰੂਹ ਇਕ ਹੋ ਕੇ। ਇਸ਼ਕ ਹਕੀਕੀ ਦੇ ਪੈਣ ਭੁਲੇਖੇ ਜਦੋਂ ਬੈਠੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਿਚ ਖੋ ਕੇ।

-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ, ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ

ਮੰਜੇ ਉਤੇ ਬੈਠੀ ਜੋਤੀ ਬਹੁਤੀ ਖੁਸ਼ੀ, ਚਿੰਤਾ ਥੋੜੀ। ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ ਖੀਵੀ ਹੋਵੇ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤ ਰਹੇ ਇਹ ਜੋਤੀ।

-ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ ਵਿੰਡਸਰ, ਕੈਨੇਡਾ।

ਫੋਟੋ ਵਿਚ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਝਲਕਾਰਾ ਪੈਦਾ ਪਿਆਰ ਦਾ। ਕੇਸਰੀ ਚੁੰਨੀ ਸਿਰ 'ਤੇ ਫੱਬਦੀ ਰੰਗ ਕੇਸਰੀ ਦਸਤਾਰ ਦਾ। ਕਰਮਾਂ ਵਾਲੇ ਦੋਵੇਂ ਜੀਅ ਦੋਹਾਂ 'ਚ ਲੱਗਦਾ ਇਤਫਾਕ ਏ। ਨਹੀਂ ਤੇ ਘਰਾਂ 'ਚ ਅੱਜ ਕੱਲ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦੇ ਇਰਾਕ ਏ।

-ਗੋਰਾ ਪ੍ਰਜਾਪਤ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ

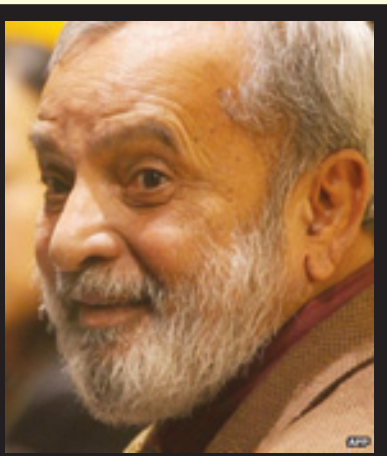
ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-129

ਹਾਲਤ ਖਰਾਬ ਕਰ 'ਤੀ ਘਰ ਦੀ ਵਿਹਲੇ ਪੁੱਤਾਂ ਵੈਲੀਆਂ। ਤਾਹੀਓਂ ਬੁੱਢੇ ਵਾਰੇ ਲਿਆਵੇ ਬਾਬਾ ਬੀਜਾਂ ਦੀਆਂ ਥੈਲੀਆਂ।

-ਗੋਰਾ ਪ੍ਰਜਾਪਤ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ

ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਇਉਂ ਪਾਈਆਂ ਸਨ ਵੰਗਾਰਾਂ

ਹੁਣੇ ਲੰਘੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਨੰਤਮੂਰਤੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਉਂਜ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਕਿ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਕੇ ਹੁਣ ਉਸ ਨੇ ਕਿੱਥੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੋਦੀ ਵਰਗੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਉਘਾੜਨ ਖਾਤਰ ਹੀ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਪਿੰਡ ਚਿੱਠੀ ਸਿੰਘਪੁਰਾ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਉਡੀਕ

ਚਿੱਠੀ ਸਿੰਘਪੁਰਾ (ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ): ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਆਨੰਤਨਾਗ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਚਿੱਠੀ ਸਿੰਘਪੁਰਾ ਵਿਚ 14 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਰਦੀਧਾਰੀਆਂ ਹੱਥੋਂ ਮਾਰੇ ਗਏ 35 ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅੱਜ ਵੀ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਸ ਦਰਦਨਾਕ ਕਾਂਡ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਹੋਣ ਉਤੇ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਰੋਸ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 20 ਮਾਰਚ 2000 ਨੂੰ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਰਦੀਧਾਰੀ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਚਿੱਠੀ ਸਿੰਘਪੁਰਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਾਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ 18 ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਸ਼ੋਕੀਨਪੁਰਾ ਵਿਖੇ 17 ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਕ ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਡੇਢ ਦਹਾਕਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ 35 ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਤਲ

ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਰਲ ਮਿਲਕੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ਨਾਖਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗੁੱਬੀ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੀ ਸਚਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੀ ਵਸਨੀਕ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਖੂਨੀ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਖੁਦ ਤਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਇਆ ਹੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ 18 ਹੋਰ ਸਿੱਖਾਂ ਸਮੇਤ ਇਸ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ

ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਵਾਂਗ ਯਾਦ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਿਆਨੀ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਮਲਾਵਰ ਤਾਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ, ਪਰ ਡਰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਕਾਰਨ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਨਿਕਲ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੌਸਲਾ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਿਆ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੁੱਜ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਬਾਹਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਿਆਨਕ ਸੀ। ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਿਰਤਾਜ ਸਿੰਘ ਜ਼ਖਮੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਤੜਫ ਰਹੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲੱਕ ਵਿਚ ਤੇ ਸਰਤਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ

ਸਾਹਮਣੇ ਚੌਂਕੀ ਬਣਾ ਕੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ ਦਾ ਪੱਕਾ ਪਹਿਰਾ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪਿੰਡ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਂਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਖ ਪਿੰਡ ਛੱਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚੀ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ 36 ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਯਾਦਗਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਸਦੀਵੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਘਟਨਾ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਰਹੀ ਹੈ ਸਰਕਾਰ

ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਘਟਨਾ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਹੌਲਨਾਕ ਘਟਨਾ ਦੀ ਉਚ ਪੱਧਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨ ਕੋਲ ਕਈ ਵਾਰੀ ਗੁਹਾਰ ਲਗਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਮੰਗ ਉਪਰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਹਨ।

ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਕੇਂਦਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਇਕ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਕ-ਇਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਵੀ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਸ਼ਨਾਖਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਘਟਨਾ ਹਰ ਵੇਲੇ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੋਲੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ 20 ਮਾਰਚ 2000 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਸਮੇਂ ਵਾਪਰੇ ਇਸ ਦਿਲ ਕੰਬਾਉ ਕਾਂਡ ਦੀ ਬੇਸ਼ੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਸਲਿਮ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਈ, ਪਰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਪਿੱਛੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਦੀ ਚੱਲੀ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਚਿੱਠੀ ਸਿੰਘਪੁਰਾ ਦੇ ਸਿੱਖ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਹੁਰੀਅਤ ਸਮੇਤ ਕਈ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਅਲੀਸ਼ਾਹ ਗਿਲਾਨੀ, ਸ਼ਬੀਰ ਸ਼ਾਹ, ਜਸੀਨ ਮਲਕ, ਉਮਰ ਫਾਰੂਕ, ਨਈਅਮ ਖਾਨ ਸਮੇਤ ਕਈ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਕਤਲੇਆਮ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਉਚ ਪੱਧਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਪਿੰਡ ਚਿੱਠੀ ਸਿੰਘਪੁਰਾ ਦੇ ਕੁੱਲ 500 ਘਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 200 ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਹਨ, ਜਦ ਕਿ 300 ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਿੱਤਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਾਗਬਾਨੀ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਨਾਲ ਲੱਗੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੀਸੇ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਤੇ ਜਾਲੀ ਦਾ ਫਰੇਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਪੱਥਰ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੀ ਇਕ ਬੋਰਡ ਉਪਰ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਪਟਕਾ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਖੇਡਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ 'ਤੇ ਫੀਬਾ ਵਿਰੁਧ ਰੋਸ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਅਰਬੀ ਦੇਸ਼ ਦੋਹਾ ਕਤਰ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਫੀਬਾ ਅੰਡਰ-18 ਏਸ਼ੀਅਨ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਸਿੱਖ ਖਿਡਾਰੀ ਅਨਮੋਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫੀਬਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰ 'ਤੇ ਫੋਟੀ ਦਸਤਾਰ (ਪਟਕਾ) ਸਜਾ ਕੇ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਖੇਡਣ ਤੋਂ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਮੰਦਭਾਗਾ ਦੱਸਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਸਖਤ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰੇਕ ਸਿੱਖ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਪਿਆਰੇ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕੇਸਕੀ ਬੰਨ੍ਹਣ ਨਾਲ ਖੇਡ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੂਸਰੇ ਖਿਡਾਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ (ਫੀਬਾ) ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਖਿਡਾਰੀ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਹੈ।

ਉਧਰ ਭਾਰਤੀ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਸੰਘ (ਬੀ.ਐਫ.ਆਈ.) ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸਖਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਉਂਦਿਆਂ ਫੀਬਾ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਇਹ ਇਕ ਅਣ ਉਚਿਤ, ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਬੀ.ਐਫ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਸੰਘ ਫੀਬਾ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅਨਮੋਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਟੀਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਕਰ ਰਹੇ ਸਿੱਖ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੇਦਭਾਵ ਵਾਲੇ ਵਰਤਾਓ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਬੀ.ਐਫ.ਆਈ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਸ਼ਫੀਕ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ੇਖ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਟ੍ਰਾਨਸਮੈਂਟ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਇਆ ਹੈ।

ਕੋਹਲੀ ਦੀ ਮੁੜ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਮੋਹਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇੰਟਰਨਲ ਆਡੀਟਰ ਐਸ.ਐਸ. ਕੋਹਲੀ ਦੀ ਮੁੜ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਧਰ ਕੋਹਲੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਤੇ ਮੁੜ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਦੇ ਆਗੂ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਿਲੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅੰਤਿਮ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕੋਹਲੀ ਦੀ ਮੁੜ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਸਖਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤਲਖ ਕਲਾਮੀ ਵੀ ਹੋਈ ਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੱਲੋਂ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਨਜ਼ਾਕਤ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਤਿਮ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਥੇ ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਐਸ.ਐਸ. ਕੋਹਲੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਿਆਸੀ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਐਸ.ਐਸ. ਕੋਹਲੀ ਦੀ ਮੁੜ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਲਹਾਲ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਦੇ ਆਗੂ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸਕੱਤਰ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਨਵੰਬਰ 84: ਕੇਸ ਦਾ ਆਖਰੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵੀ ਬਰੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੁਲਬੰਗਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭੀੜ ਨੇ ਇਥੇ ਤਿੰਨ ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਦਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਆਇਆ ਸੀ ਪਰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਟਾਈਟਲਰ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਸੰਜੇ ਬਾਂਸਲ ਨੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਉਰਫ

ਪਨੇਵਾਲਾ ਨੂੰ ਕਤਲ, ਦੰਗਾ ਤੇ ਧਰਮ ਸਥਾਨ ਦੀ ਬੇਹੁਰਮਤੀ ਜਿਹੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਦਿੱਕਤ ਸੀ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ 'ਰਿਕਾਰਡ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸਤਗਾਸਾ ਖੁਦ ਹੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਹਾਲਤ ਇੰਨੀ ਮਾੜੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੰਗੇ ਦੀ ਸਹੀ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦਾ ਕੇਸ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਹ ਵੀ ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਪਰਾਧ ਵੇਲੇ ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਟਾਈਟਲਰ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ (ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ) ਸੀ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਟਾਈਟਲਰ ਮੁਤੱਲਕ ਜਾਂਚ ਅਜੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਕ ਨਵੰਬਰ 1984 ਨੂੰ ਉੱਤਰੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚਲੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੁਲਬੰਗਸ ਨੂੰ ਭੀੜ ਨੇ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤੇ ਇਥੇ ਤਿੰਨ ਸਿੱਖ ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਦਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਾੜਾ ਹਿੰਦੂ ਰਾਓ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਅਪਰੈਲ 1992 ਵਿਚ 32 ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਫਿਲਮ 'ਕੌਮ ਦੇ ਹੀਰੇ' ਉਤੇ ਰੋਕ ਵਧੀਕੀ ਕਰਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਮਗਰੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਫਿਲਮ 'ਕੌਮ ਦੇ ਹੀਰੇ' ਉਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਦਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਖੁਦ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਕੇ ਕੇਂਦਰੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਕੇਰ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਸ. ਮਹੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਹੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਇਕ ਲੋਕਰਾਜੀ ਪਾਰਟੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਮੰਨਦਿਆਂ ਇਸ 'ਤੇ ਕਿੰਤੂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਇਸ ਫਿਲਮ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਉਧਰ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮ ਵਿਚਲੀ ਕਹਾਣੀ ਮਨਘੜ੍ਹਤ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ

ਨਾਲ ਜੋ ਕੁਝ ਵਾਪਰਿਆ, ਉਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖੇਗੀ ਤੇ

ਉਹ ਖੁਦ ਅਗਲੇ ਦਿਨੀਂ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਫਿਲਮ ਦੇਖਣ ਉਪਰੰਤ ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਤੇ ਸੈਂਟਰਲ ਬੋਰਡ ਆਫ ਫਿਲਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ (ਸੀ.ਬੀ.ਐਫ.ਸੀ.) ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੀ.ਬੀ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਲੀਲਾ ਸੈਮਸਨ ਨੇ ਫਿਲਮ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮ ਦੇਖੀ ਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਰਿਲੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਬੋਰਡ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਉੱਤੇ ਫਿਲਮ ਦੇਖੀ ਕਿਉਂਕਿ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਫਿਕਰਮੰਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮਿੱਝ ਕੱਢਣਾ

ਹੋਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਮਿੱਝ ਕੱਢਦੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਨਾ ਅੱਜ ਮਿੱਝ ਦੀ ਮਿੱਝ ਕੱਢੀ ਜਾਵੇ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਲੋੜਾਂ ਵਧ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਖਿੱਚ-ਧੂਹ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿੱਝ ਕੱਢਣਾ ਕਹਿ ਦੇਣੀਦਾ ਹੈ। ਕਚੂਮਰ ਕੱਢਣਾ ਦੇ ਵੀ ਲਗਭਗ ਇਹੋ ਅਰਥ ਹਨ। ਕੁਝ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਰੂਪ ਮਿੱਜ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਮਿੱਝ ਵੀ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਗਹਿਰੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਮਿੱਝ ਹੀ ਮਿੱਝ ਪਈ ਦਿਸਦੀ ਹੈ, ਵੀਭਤਸ ਰਸ ਮਿੱਝ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਉਜਾਗਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, "ਰਣ ਵਿਚ ਘੱਤੀ ਘਾਣੀ ਲੋਹੂ ਮਿੱਝ ਦੀ।" (ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ) ਨਜ਼ਾਬਤ ਰਚਿਤ ਨਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਵਾਰ ਲੈ ਲਵੋ, ਓਥੇ ਨਾਲੋ ਵਗੇ ਸਨ ਰੱਤ ਦੇ, ਮਿੱਝ ਬੋਹਿਸਾਬੀ, ਭਰ ਖੱਪਰ ਪੀਤੇ ਜੋਗਣਾਂ, ਬਹੁ ਹੋਈ ਸਾਂ ਰਾਜੀ।

ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵਾਰਿਸ ਵੀ ਮਿੱਝ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਵੰਦ ਦੀ ਘੋਰਤਾ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾ ਸਕਦਾ, ਸਣੇ ਜੋਗੀ ਦੇ ਮਾਰ ਕੇ ਮਿੱਝ ਕੱਢੂੰ, ਜੈਦੀ ਚਾਵੜਾਂ ਪਈ ਦਖਾਵਨੀ ਹੈ। ਤੇਰਾ ਯਾਰ ਜਾਨੀ ਅਸਾਂ ਨਾ ਭਾਵੇ, ਹੁਣੇ ਹੋਰ ਕੀ ਮੂੰਹੋਂ ਅਖਾਵਨੀ ਹੈ। ਸੱਭਾ ਅਤਨੇ ਪੜਤਨੇ ਪਾਤ ਸੁੱਟੋ, ਐਵੇਂ ਸ਼ੇਖੀਆਂ ਪਈ ਜਗਾਵਨੀ ਹੈ। ਦੇਖ ਜੋਗੀ ਨੂੰ ਮਾਰ ਖਦੇੜ ਕੱਢਾਂ ਦੇਖਾਂ, ਓਸ ਨੂੰ ਆ ਛੁਡਾਵਨੀ ਹੈ।

ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿੱਝ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਗੁੱਦੇ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੀਟ ਦੀਆਂ ਸੰਖੀਆਂ ਚੂਸਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿੰਨੀ ਸੁਆਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੱਡੀਆਂ ਚੂਸਣਾ ਮੁਹਾਵਰੇ ਵਿਚ ਵੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਮਿੱਝ ਚੂਸਣ ਵੱਲ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਇਹ ਗੁੱਦਾ ਨਰਮ, ਚਰਬੀਲਾ ਅਤੇ ਬਰੀਕ ਧਮਨੀਆਂ ਭਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਿੱਝ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਹੂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਫੈਕਟਰੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਮਿੱਝ ਸਰੀਰ ਵਿਚਲੀ ਚਰਬੀ ਜਾਂ ਵਸਾ ਨੂੰ ਵੀ ਆਖ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਬ੍ਰਿਛ, ਪੌਦੇ ਆਦਿ ਦੇ ਰਸ 'ਤੇ ਵੀ ਮਿੱਝ ਸ਼ਬਦ ਢੁਕਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਯੁਰਵੇਦ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿੱਝ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਕਰਾਣੂ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਮਿੱਝ ਦਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਮੱਜਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਧਾਤੂ ਮੱਜ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਡੁੱਬਣਾ, ਚੁਭੀ ਮਾਰਨਾ ਆਦਿ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਈ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮਜਨ, ਮਜਨਿ, ਮਜਨੁ, ਮਜਨਾ, ਮਜਨਾਇਆ, ਮਜਨਾਗਾ, ਮਜਨੀਨਾ ਆਦਿ। ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਚੁੱਭੀ

ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੀਰਥ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਆਏ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਭਾਵ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਗੁਰੂਆਂ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਧਾਰਮਕ ਕਰਮ ਵਜੋਂ ਰਸਮੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਿਸਾਲਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ— "ਵਰਤ ਨੇਮ ਮਜਨ ਤਿਸੁ ਪੁਜਾ॥ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਤਿਨਿ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸੁਨੀਜਾ॥ ਮਹਾ ਪੁਨੀਤ ਜਾ ਕਾ ਨਿਰਮਲ ਥਾਨੁ॥ (ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ); "ਤੀਰਥ ਮਜਨੁ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰਾ॥" (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ); "ਜਲ ਕੈ ਮਜਨਿ ਜੇ ਗਤਿ ਹੋਵੈ ਨਿਤ ਨਿਤ ਮੇਂਡੁਕ ਨਾਵਹਿ॥" (ਭਗਤ ਕਬੀਰ); ਮਜਨ ਤੋਂ ਹੀ ਮਗਨ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਬਣਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡੁੱਬਿਆ

ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਤਾਂ ਬੈਠੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੱਜ ਤੋਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਮੇਜਸ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਬਣਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵੀ ਲਗਭਗ ਏਹੋ ਅਰਥ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਫਿਰ ਸ਼ਬਦ ਬਣਿਆ ਮੇਦ। ਉਂਜ ਮੇਦ ਦਾ ਅਰਥ ਵੀ ਮਿੱਝ ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਆਯੁਰਵੇਦ ਵਿਚ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਰਕ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੱਤ ਧਾਤੂ ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਰਸ, ਰਕਤ, ਮਾਸ, ਮੇਦ, ਅਸਥੀਮੱਜਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁਕਰ। ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਗ੍ਰੰਥ "ਭਾਵਪ੍ਰਕਾਸ਼" ਅਨੁਸਾਰ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਅਗਨੀ ਨਾਲ ਜਦ ਮਾਸ ਬਣਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੇਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਟ ਵਿਚ ਇਕੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਆਮ ਅਰਥ ਚਰਬੀ ਦਾ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਮੇਦ ਰੋਗ ਚਰਬੀ ਦੇ ਵਧਣ ਜਾਂ ਮੋਟਾ ਹੋਣ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੇਦਨੀ ਸ਼ਬਦ ਬਣਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਧਰਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਦੇ ਉਪਜਾਊਪਣ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੋਣ ਦੇ ਭਾਵ ਹਨ। "ਜਿਨਿ ਉਪਾਈ ਮੇਦਨੀ ਸੋਈ ਕਰਦਾ ਸਾਰ॥" (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ); "ਨਹ ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਜਲੁ ਪਵਨਾ ਤਹ ਅਕਾਰ ਨਹੀ ਮੇਦਨੀ॥" (ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ); "ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ" ਵਿਚ ਵੀ ਮੇਦਨੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, "ਸਿੰਧ ਪਰਬਤ ਮੇਦਨੀ ਬਿਨੁ ਬੰਮੂ ਗਗਨਿ ਰਹਾਇਆ॥ ਸਿਰਜੇ ਦਾਨੋ ਦੇਵਤੋ ਤਿਨ ਅੰਦਰਿ ਬਾਦੁ ਰਚਾਇਆ॥"

ਪੁਰਾਣਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੇਦਨੀ (ਪ੍ਰਿਥਵੀ) ਦੀ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, "ਮਹਾਭਾਰਤ ਅਤੇ ਕਾਲਿਕਾ ਪੁਰਾਣ ਵਿਚ ਕਥਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੇ ਕੰਨ ਵਿਚੋਂ ਮਧੁ ਅਤੇ ਕੈਟਭ ਉਪਜੇ। ਬ੍ਰਹਮਾ ਉਦੋਂ ਅਜੇ ਜੰਮਿਆ ਹੀ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਣ ਲਈ ਲਏ। ਇਸ ਪੁਰ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ। ਹਰਿਵੰਸ਼ ਪੁਰਾਣ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਧੁ ਅਤੇ ਕੈਟਭ ਦੀ ਮਿੱਜ (ਮੇਦਾ) ਜੋ ਸਮੁੰਦਰ 'ਤੇ ਫੈਲੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਬਣੀ, ਮੇਦਨੀ ਨਾਮ ਦਾ ਮੂਲ ਭੀ ਇਹੀ ਹੈ।" ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਥ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਮੇਦਨੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਮਿੱਝ ਵਰਗੀ ਹੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਜਿਵੇਂ ਮਿੱਝ ਹੱਡੀਆਂ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਦਨੀ (ਸਮੁੰਦਰ) ਉੱਤੇ ਬੈਠੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਸ ਦੇ ਰਸ, ਸਾਰ ਜਾਂ ਨਿਚੋੜ ਦੇ ਭਾਵ ਵੀ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ।

ਮੱਜਾ ਦਾ ਅਵੇਸਤਾ ਰੂਪ ਮਸਜਾ ਹੈ। ਵਰਣਵਿਪਰੈ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਾ ਫਾਰਸੀ ਰੂਪ ਹੋਇਆ ਮਗਜ਼। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਹੋਰ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਦਾਖਿਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਮਗਜ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਦਿਮਾਗ, ਮੱਜਾ, ਗਿਰੀ, ਸਾਰ, ਰਸ, ਨਿਚੋੜ ਆਦਿ ਦੇ ਭਾਵ ਹਨ। ਸਿਰ ਵਿਚ ਮਗਜ਼ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮਿੱਝ ਹੱਡੀਆਂ ਵਿਚ। ਬਦਾਮ ਵਗੈਰਾ ਚਾਰੇ ਮਗਜ਼ ਛਿੱਲ ਵਿਚ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿਕੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਮਿੱਝ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੱਡੀਆਂ ਭੰਨ ਕੇ ਮਿੱਝ ਕੱਢ ਲਈਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਾਮ ਭੰਨ ਕੇ ਮਗਜ਼ ਕੱਢ ਲਈਦੇ ਹਨ। ਅਖਰੋਟ ਦੀ ਗਿਰੀ ਦੀ ਤਾਂ ਸ਼ਕਲ ਵੀ ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਮਾਗ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਜੁਲਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਮਗਜ਼ ਖਾਣ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਨਹੀਂ ਖਿਆਲ ਡਾਕਟਰੀ ਸਾਇੰਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਗੱਲ ਬਹੁਤੀ ਸਹੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਜਾਦੂ ਸੋਚਣੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਨ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ, ਸਰੀਰ ਜਾਂ ਵਸਤੂਗਤ ਸੰਸਾਰ 'ਤੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਗਜ਼ ਤੋਂ ਹੀ ਮਗਜ਼ਮਾਰੀ ਕਰਨਾ ਤੇ ਮਗਜ਼ ਚੱਟਣਾ ਜਿਹੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਵੀ ਬਣੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਰਬੀ ਵਲੋਂ ਆਇਆ ਸ਼ਬਦ 'ਦਿਮਾਗ' ਵੀ ਦਰਅਸਲ ਭਾਰੋਪੀ ਅਸਲੋਂ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸੰਧੀਛੇਦ ਜੇ 'ਦਿ+ਮਾਗ' ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ 'ਮਾਗ' ਅੱਸ ਮੱਜਾ ਜਾਂ ਮਸਜਾ ਦਾ ਰੂਪ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਰਬੀ ਵਿਚ ਮਿੱਝ ਲਈ ਮਗ ਸ਼ਬਦ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੋਜਾ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਮੱਜਾ ਦਾ ਹੀ ਵਿਉਤਪਤ ਰੂਪ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ, ਭੋਜਾ ਦਾ ਅਰਥ ਵੀ ਦਿਮਾਗ ਹੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਵਿਅੰਗ ਸੁਰ ਵਿਚ।

ਮਿੱਝ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ marrow ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਅਰਥ

ਸ਼ਬਦ ਝਰੋਖਾ

ਬਲਰਾਜ ਬਾਸੀ

ਫੋਨ: 734-259-9353

ਵੀ ਲਗਭਗ ਉਹੀ ਹਨ ਜੋ ਮਿੱਝ ਜਾਂ ਮੱਜਾ ਦੇ ਹਨ। ਮਸਲਨ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਭਾਗ ਯਾਨਿ ਰਸ, ਨਿਚੋੜ, ਸਾਰ। ਇਕ ਵਰਤੋਂ ਦੇਖੋ, to pierce to the marrow of a problem. ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਅਰਥ ਸ਼ਕਤੀ, ਸਾਹਸਤ ਵੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ Fear took the marrow out of him. ਹੋਰ ਅਰਥ ਹਨ ਤਾਕਤਵਰ ਭੋਜਨ, ਪੌਦਿਆਂ ਦਾ ਰਸ ਆਦਿ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਭਾਰੋਪੀ ਮੂਲ ਹੈ ਮੋਡਗੋ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਮਿੱਝ ਜਾਂ ਮੱਜਾ ਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਗ ਜਰਮੈਨਿਕ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਰੂਪ ਸੀ ਮਾਜ਼ਗਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਐਂਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ mearg ਜਿਹਾ ਸ਼ਬਦ ਬਣਿਆ ਜੋ ਅੱਗੇ ਬਦਲ ਕੇ ਮੇਰੋ ਬਣ ਗਿਆ। ਡੱਚ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਸੁਜਾਤੀ ਹੈ 'ਮਰਗ' ਅਤੇ ਜਰਮਨ ਵਿਚ 'ਮਾਰਕ'। ਲਿਥੂਏਨੀਅਨ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਸੁਜਾਤੀ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਹਨ ਦਿਮਾਗ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਹਿੰਦ-ਇਰਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਸੁਜਾਤੀ ਸ਼ਬਦ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਲਾਤੀਨੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਸੁਜਾਤੀ ਰੂਪ ਹੈ mergere ਜਿਸ ਦੇ ਅਰਥ ਹਨ ਡੁਬਣਾ, ਡੁਬੋਣਾ ਆਦਿ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ merge, merger, emerge ਅਤੇ submerge ਬਣੇ ਹਨ।

ਐਂਗਰੇਜ਼ੀ immerse ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਖੁਰਾ ਵੀ ਏਧਰ ਹੀ ਹੈ। ਅਜੋਕੀ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਵਿਚ ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਹੈ moelle, ਇਤਾਲਵੀ ਵਿਚ midollo ਰੂਮੀ ਵਿਚ mozga ਅਤੇ ਗਰੀਕ ਵਿਚ myelou. ਐਂਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਸੰਯੋਜਨੀ ਰੂਪ myelo ਜਾਂ myel ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਮਿੱਝ ਜਾਂ ਸੁਸਮਨਾ ਨਾਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰੀ ਦੇ ਕੁਝ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦ ਬਣੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ myelocyte myelitis, myeloma ਆਦਿ।

ਜਥੇਦਾਰ ਟੋਹੜਾ ਦਾ ਬੈਂਕ ਲਾਕਰ

ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਵੱਖਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਉਣ ਨੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹ ਰਹੇ ਚੜ੍ਹਾਵਿਆਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਮਸਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ। ਗੋਲਕਾਂ ਵਿਚ ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਨਕਦੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਸੋਨਾ-ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵੀ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਇਸ ਮਾਇਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਪੰਜਾਬ, ਜਿੱਥੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਖੁੱਸਣ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਸੌ ਦੇ ਲਗਪਗ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੱਤ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਚੜ੍ਹਾਵਾ 300 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਆਈ ਇਸ ਤਰੇੜ ਨੇ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਇੱਕ ਬੜੀ ਦਿਲਚਸਪ ਘਟਨਾ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਕਵੀ ਮਿੱਤਰ ਦਰਸ਼ਨ ਬੁੱਟਰ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਪੁਸਤਕ 'ਮਹਾਕੰਬਣੀ' ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆਂ ਦੇ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਨਾਭਾ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਬੂਹੀ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਕੈਬਿਨਟ ਮੰਤਰੀ ਹਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਉਸ ਦਾ ਚਾਚਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਜਥੇਦਾਰ ਟੋਹੜਾ ਦੀ ਧੀ ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਦਾ ਪਤੀ ਹੈ। ਸਬੱਬ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਨ ਬੁੱਟਰ 2011 ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ ਦੀ ਟੋਹੜਾ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿਚ ਮੈਨੇਜਰ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਸ਼ਾਖਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਛੱਬੀ ਸਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਦਮ ਖਮ ਵਾਲੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਥੇਦਾਰ ਜੀ ਮਾਰਚ 2004 ਵਿਚ ਅੱਸੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਉਮਰ ਭੋਗ ਕੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ ਸਨ। ਬੁੱਟਰ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਉਪ੍ਰੰਤ ਇਹ ਗੱਲ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿਚ ਸਵਰਗੀ ਟੋਹੜਾ ਦਾ ਲਾਕਰ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਚਾਬੀ ਟੋਹੜਾ ਪਰਿਵਾਰ

ਸਵਰਗੀ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੀ। ਲਾਕਰ ਅੰਦਰਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਬਾਰੇ ਧੁਖ ਧੁਖੀ ਇਸ ਦਾ ਤਾਲਾ ਤੁੜਾਇਆਂ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਤਾਲਾ ਤੋੜਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ 6,000 ਰੁਪਏ ਨਕਦ ਭਰਨੇ ਪੈਣੇ ਸਨ। ਇਹ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਲਾਕਰ ਵਿਚ ਹੱਥ ਪਾ ਕੇ

ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਭ ਖੱਲ ਖੁੰਜੇ ਟੋਹਣ ਉੱਤੇ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਸੋਨਾ, ਚਾਂਦੀ ਜਾਂ ਪੈਸੇ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਣੇ ਸਨ ਕੋਈ ਭੇਤ ਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਉਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਲਾਕਰ ਜਿਸ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਹੇਠ ਪੂਰੇ 26 ਸਾਲ ਸੈਂਕੜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਗੋਲਕ ਭਰ ਭਰ ਖਾਲੀ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ, ਬਿਲਕੁਲ ਖਾਲੀ ਸੀ।

ਇਹ ਵੀ ਸਬੱਬ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਦਰਸ਼ਨ ਬੁੱਟਰ ਨੇ ਬੈਂਕ ਦੀ ਉਸ ਸ਼ਾਖਾ ਦਾ ਮੈਨੇਜਰ ਲਗਣਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਚਾਚਾ ਹਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਹੁਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਲਾਕਰ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਜਗ ਜਾਹਰ ਕਰਨੀ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰਤ ਜਥੇਦਾਰ ਸੁੱਚੇ ਹੱਥੀਂ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਤੁਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਬੁੱਟਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਪੁਸਤਕ 'ਮਹਾਕੰਬਣੀ' ਉੱਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ ਦਾ ਸਰਵ ਉਚ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਖਾਲੀ ਲਾਕਰ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਵੀ ਤਾਂ ਮਹਾਕੰਬਣੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰ ਅੱਜ ਦੀ ਗੋਲਕ ਚਰਚਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ!

ਪਾਸ ਦੇ ਖੇਤ ਤੇ ਅਨੀਤਾ ਦਾ ਅੰਬਰ: ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਇਕ-ਬਚਨੀ ਨਾਟਕ (ਸੇਲੋ) ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਕ ਨੁਕਤ ਨਾਟਕ ਦੇ ਮੰਚਨ ਸਮੇਂ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਵੀ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਅਭਿਨੇਤਾ ਰਾਣਾ ਰਣਬੀਰ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਕਲਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਰੰਧਾਵਾ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਵਿਚ ਪਾਸ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਰਚਨਾਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਦੇ ਕੇ ਕਮਾਲ ਦਾ ਇਕ ਬਚਨੀ ਨਾਟਕ ਖੇਡਿਆ। ਪਾਸ ਨੇ 28 ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ 'ਲੋਹ ਕਥਾ', 'ਉਡਦੇ ਬਾਜਾਂ ਮਗਰ',

ਅਤੇ 'ਸਾਡੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ' ਤਿੰਨ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਨੇਕਾਂ ਚਿੰਠੀਆਂ ਤੇ ਵਾਰਤਕ ਟੁਕੜੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਬਚਨੀ ਮੰਚਨ ਦਾ ਰੂਪ ਰਾਣਾ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੁਚੇਤਕ ਰੰਗ-ਮੰਚ ਮੁਹਾਲੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਵਧ ਮੰਚਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਪਾਸ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਤੱਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਾਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨੇ ਪਾਸ ਦੇ ਕਮਾਲ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਜੱਟ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਪਰੋਇਆ ਹੈ; ਧਰਤੀ ਦਾ ਲਾਲ ਬਣ ਕੇ। ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦਾ ਪੁੱਤ ਤੇ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਦਾ ਪਤੀ ਕਹਿ ਕੇ। ਇਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਭੂਸ਼ਨ ਧਿਆਨਪੁਰੀ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਰਚਨਾ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਪਾਸ ਨੂੰ ਕਾਦਰ ਯਾਰ ਨਾਲ ਮੇਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਟੁਕੜੀ ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਦਾ ਸੰਪਾਦਕ ਬਣਨ ਵੇਲੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਦੇ ਉਪ ਸੰਪਾਦਕ ਸਮਸ਼ੇਰ ਸੰਧੂ ਵਲੋਂ ਕਰਾਣੀਕਾਰ ਵਰਿਆਮ ਸੰਧੂ ਨੂੰ ਖਤ ਵਜੋਂ ਲਿਖੀ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਉਦੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛਾਪੀ (ਦੇਖੋ ਅੰਤਿਕਾ)।

ਗੁਸਤਾਖੀ ਮੁਆਫ 'ਖੇਤਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤ' ਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ-ਬਚਨੀ ਮੈਨੂੰ 'ਚਿੜੀ ਦੀ ਅੰਬਰ ਵੱਲ ਉਡਾਣ' ਤੋਂ ਦੂਰ ਲੈ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਗਲੇ

ਨਿੱਕ ਸੁੱਕ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

Sandhugulzar@yahoo.com

ਦਿਨ ਸੌਵਾਂ ਸ਼ੋਅ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਜਵਦ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿੰਨੁ ਕੇ ਬਿਨਾਈ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਜੇ ਪਾਸ ਦੇ ਨਾਟਕ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਦਮ ਖਮ ਨੂੰ ਉਭਾਰਿਆ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਨਾਟਕ ਨੇ ਸਾਡੀਆਂ ਮਾਂਵਾਂ, ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਧੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਚਿਤਰਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਟਕ ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਧੂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਅਨੀਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਸ਼ਬਦੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਰਾਣਾ ਰਣਬੀਰ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਸਾਬਣ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਕੌਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸੀਰਤ ਤੇ ਵਾਰਸ ਵੀ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਸੁਚੇਤਕ ਮੰਚ ਦੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦੀ ਸਤਾਬਦੀ ਵਿਚ ਪਰੋਇਆਂ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਹੁਣ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਰਾਜਨੀਤਕ ਰਾਜਧਾਨੀ ਨਾਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗ-ਮੰਚ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅੰਤਿਕਾ: (ਭੂਸ਼ਨ ਧਿਆਨਪੁਰੀ ਦਾ ਪਾਸ ਤੇ ਕਾਦਰ ਯਾਰ) ਲਿਖਿਆ ਖਤ ਸਮਸ਼ੇਰ ਵਰਿਆਮ ਤਾਈਂ ਅਸੀਂ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹੇ ਸਰਦਾਰ ਸੰਧੂ ਸਾਡਾ ਸੰਤ ਸੰਧੂ ਸਾਡਾ ਪਾਸ ਸੰਧੂ ਪੂਰਨ ਭਗਤ ਵਾਲਾ ਕਾਦਰਯਾਰ ਸੰਧੂ ਸਾਡੀ ਕਲਗੀ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਏ ਖੰਭ ਲੱਗਾ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਦਾ ਏਥੇ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸੰਧੂ ਜੱਟ ਚੜਿਆ ਸੁਹਾਗੇ ਨਹੀਂ ਮਾਣ ਹੁੰਦਾ ਇਹ ਤਾਂ ਆਇਆ ਅਖਬਾਰ ਸਵਾਰ ਸੰਧੂ।

ਅਨੀਤਾ

ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਹੁਣ ਇਥੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ

ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਬਾਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਸੋਚਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਦਣ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੋਢਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ, ਲਾਸ਼ ਯੂਹ ਕੇ ਹੀ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਕੋਈ ਚੱਜ ਦਾ ਬੰਦਾ ਬਣਨ ਲਈ ਚੰਗੀ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਪੁਸਤਕ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਗੁਸਤਾਖੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਵੇਖਿਆ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਕਈ ਬੰਦੇ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਪਰਤ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਿੱਡ ਤਾਂ ਆਫਰਿਆ ਹੋ ਸਕਦੈ, ਰੂਹ ਮੰਗਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਚੁਰਾਹੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ੌਕ ਵਿਚ ਘੋੜੀ ਤਾਂ ਰੱਖ ਲਈ ਸੀ ਪਰ ਘੋੜੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਲਈ ਪੌੜੀ ਹੀ ਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਕਈ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ 'ਤੇ ਹੀ ਪਤੀ ਲਿਖਣ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਦਰਵੇਸ਼ ਦੀ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕ ਇਹੀ ਸੋਚਦੇ ਤੁਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸਾਨੂੰ ਸਿਹਰੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਕਿਉਂ ਨਾ ਵਿਆਹੁਣ ਆਈ! ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਸਿਰਫ ਸਫੈਦੇ ਵਾਂਗ ਵਧਣ ਦਾ ਹੀ ਮਾਣ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੌਰ ਤੇ ਕਬੂਤਰ ਇਕੱਠੇ ਤੁਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਘਟਾ ਕਾਲੀ ਚੜ੍ਹੀ, ਮੌਰ ਨੇ ਮਸਤ ਹੋ ਕੇ ਖੰਭ ਖਿਲਾਰ ਕੇ ਸ਼ੌਕ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗੇੜਾ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅੱਖ ਵਿਚੋਂ ਅੱਥਰੂ ਟਪਕ ਪਿਆ। ਖੁਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਉਦਾਸੀ ਵੇਖ ਕੇ ਕਬੂਤਰ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, "ਮਿੱਤਰਾ ਇਹ ਕੀ?" ਮੌਰ ਬੋਲਿਆ, "ਰੱਬ ਨੇ ਸਾਰਾ ਕੁਛ ਹੱਥੀਂ ਬਣਾ ਕੇ ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਠੇਕਾ ਜਿਵੇਂ ਸਰਕਾਰੀ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ।" ਕਬੂਤਰ ਹੱਸ ਪਿਆ, "ਖੁਬਸੂਰਤੀ ਉਤੇ ਮਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆ ਮੁਰਖਾ! ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਕਾਦਰ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ, ਕੰਨ ਖੋਲ੍ਹੋ ਤੇ ਸੁਣ... ਸਿਰ 'ਤੇ ਤੇਰੇ ਕਲਗੀ ਲਗਾ ਕੇ ਤੈਨੂੰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਕਰੂਪ ਤਾਂ ਰੱਖਿਆ, ਪਈ ਉਪਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਨਹੀਂ, ਥੱਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਜਿਉਣਾ ਚਾਹੀਦੈ।" ... ਤੇ ਮੌਰ ਨੇ ਕਬੂਤਰ ਨੂੰ ਕਲਾਵੇ 'ਚ ਘੁੱਟ ਲਿਆ। ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਬੜਾ ਕੁਝ ਸਮਝਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਅਕਲ 'ਤੇ ਮਿਰਚਾਂ ਮਲ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਭੋਤ ਸਮਝ ਲਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਬਣ ਗਏ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵੀ ਅਥਾਹ ਧਨ ਆਇਆ, ਉਹ ਕਬੀਲਦਾਰ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਸ਼ੈਤਾਨ ਮਨ ਦੀ ਬਣਾਈ ਇਸਤਰੀ ਲੱਭਣ ਦੇ ਗੁਨਾਹ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਰ ਵਾਲਾ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੂਧੇ ਮੂੰਹ ਲੰਮੇ ਪਾਉਣ ਲਈ ਇਹੋ ਬੋਫੇਰਜ਼ ਤੋਪ ਕਾਰਗਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਲੋਕ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੋਣ ਲਈ ਕਾਹਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੋ ਗਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖੋ... ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਰ ਹੀ ਕੋਈ ਲੁੱਟ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਕਈਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਤਾਸ਼ ਦੀ ਖੇਡ ਵਾਂਗ ਯੱਕੇ ਤਾਂ ਚਾਰੇ ਆ ਗਏ ਸਨ, ਚਾਲ ਵੀ ਠੀਕ ਸੀ ਪਰ ਬਾਜ਼ੀ ਫਿਰ ਵੀ ਜਿੱਤੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੀ। ਹੋਣੀ ਜੇ ਬਾਹਾਂ ਖਿਲਾਰ ਕੇ ਮਗਰ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੱਛਮ ਦੇ ਬੁੱਲੇ ਵੀ ਵਰੋਲਿਆਂ ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਬੰਦਾ ਸੁੱਤਾ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੰਜਾ ਹੀ ਘੁੰਮ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੰਗਲਾਂ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸ਼ਿਕਾਰ ਤਾਂ ਖੇਡਦੇ ਰਹੇ ਨੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਣ ਗਏ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਵੱਡੇ ਦਿਮਾਗੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ਜੇ ਗੱਦੀ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਮੁਰਖ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਾਨਵਰ ਕਿਹੜੇ ਬਾਗ ਦੀ ਮੂਲੀ ਹਨ। ਉਂਜ, ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀਆਂ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਅਗਿਆਨੀ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਰਜਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਡਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜਿੱਤ ਬਿਨਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਰ ਕੁਝ ਹੱਥ ਨਾ ਲੱਗਾ। ਜੰਗ ਤਾਂ ਖੋਰ ਉਹ ਜਿੱਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਹਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਯਾਰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੁਣ ਸਦਾ ਲਈ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਾਲ 1985 ਵਿਚ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸਿਪਾਹੀ ਤੋਂ ਨਾਇਬ ਸੂਬੇਦਾਰ ਬਣ ਕੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਆ ਗਿਆ। ...ਤੇ ਚਾਰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਜਦੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਸੰਧੀ ਤਹਿਤ ਜੰਗੀ ਕੈਦੀ ਛੱਡੇ, ਤਾਂ ਬੁੱਢਾ ਹੋਇਆ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵੀ ਘਰ ਪਰਤ ਆਇਆ। ਉਹਦੀ ਪਤਨੀ ਆਸ ਮੁਕਾ ਚੁੱਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਦੇ ਬਿਨਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਤੇ ਉਹ ਹੱਡੀਆਂ ਦੀ ਮੁੱਠ ਨਾਲ 'ਕੱਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖਿਚਣ ਜੋਗਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ।

ਲੱਗੇ ਕੁੰਡੇ ਵਾਲਾ ਪਰ ਬੁਹਾ ਬੰਦ ਐ। ਜਿੰਦਾ ਹੈ ਨੂੰ... ਕੁੰਡਾ ਲੱਗਿਆ ਪਿਆ। ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਦੇ ਅੱਖੜ ਜਿਹੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੰਦੇ ਕੋਲੋਂ ਉਹਨੇ ਬੜੀ ਹਲੀਮੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ, "ਭਲਾ ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਕਿਤੇ ਗਿਆ ਹੋਇਐ, ਘਰ ਵੀ ਕੋਈ ਨੂੰ ਲਗਦਾ।"

ਜਿਹੜੇ ਅਖਵਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿਆਣੇ ਹਨ ਪਰ ਮਾਂ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਹੋਰ ਲੱਭਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਫਰ ਤੇ ਉਦਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲੰਗੜੇ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ। ਪੁੱਤ ਜੰਮਣ 'ਤੇ ਲੋਹੜੀ ਵੰਡਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਬਾਂ ਦੇ ਬਾਗ ਵਿਚ ਉਗੀਆਂ ਕਿੱਕਰਾਂ ਕੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਚੋਭ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਵੀ ਸਰ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਪਿੰਡਾ ਵੀ ਪੱਛਿਆ ਗਿਆ, ਤੇ ਅੱਬਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰ ਪੈਣ ਦੀ ਆਸ ਵੀ ਮੁੱਕ ਗਈ।

ਫਕੀਰਾਂ ਵਰਗੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਫਿਰ ਦਸ ਕੁ ਸਾਲ ਹੋਰ ਟੁੱਟ-ਭੱਜ ਵਾਂਗ ਗੁਜ਼ਰ ਗਏ। ਇਕ ਦਿਨ ਕਿਤੇ ਪੜਛੋੜੀ 'ਤੇ ਪਏ ਪੁਰਾਣੇ ਟਰੱਕ ਦੀ ਫਰੋਲਾ-ਫਰਾਲੀ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਦੇ ਹੱਥ ਪੁਰਾਣੇ ਮਿੱਤਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਲੱਗ ਗਈ। ਲਾਜਵੰਤੀ ਮਰਝਾ ਕੇ ਖਿੜ ਪਈ। ਉਹਦੇ ਅੰਦਰ ਚਾਵਾਂ ਦੀ ਛਿੱਤ ਪੈਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਇਕ ਵਾਰ ਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਪਿੰਡ ਯਾਰ ਦਾ ਚੇਤੇ ਆ ਗਿਆ। ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤੈ ਕਿ ਫੌਜੀ

ਲੱਗੇ ਕੁੰਡੇ ਵਾਲਾ ਪਰ ਬੁਹਾ ਬੰਦ ਐ। ਜਿੰਦਾ ਹੈ ਨੂੰ... ਕੁੰਡਾ ਲੱਗਿਆ ਪਿਆ। ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਦੇ ਅੱਖੜ ਜਿਹੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੰਦੇ ਕੋਲੋਂ ਉਹਨੇ ਬੜੀ ਹਲੀਮੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ, "ਭਲਾ ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਕਿਤੇ ਗਿਆ ਹੋਇਐ, ਘਰ ਵੀ ਕੋਈ ਨੂੰ ਲਗਦਾ।"

ਪ੍ਰਸ਼ਾਦੇ ਤੇ ਛੋਲਿਆਂ ਦੀ ਦਾਲ ਪਾ ਕੇ ਰੱਖ ਲਿਆਇਆ। ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਚੇਤਿਆਂ ਦੀ ਫਿਰਕੀ ਘੁੰਮ ਗਈ। ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਕੈਮਰਾ ਫੌਜ ਦੀ ਮੈੱਸ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਜਿੰਦਣ ਛੋਲਿਆਂ ਦੀ ਦਾਲ ਬਣੀ ਹੁੰਦੀ, ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਦੇ ਵਾਰ ਪੁਆਉਦਾ, ਤੇ ਨਾਲ ਘਰੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਦੇਸੀ ਘਿਓ ਦੇ ਡੱਬੇ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਵੱਡੇ ਚਮਚੇ। ਤੇ ਉਹ ਫਿਰ ਬੋਲਿਆ, "ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ, ਤੂੰ ਬੁਠ ਬੋਲਦੈ। ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਐਡੀ ਦੂਰੋਂ ਮਿਲਣ ਆਇਆਂ। ਘਿਓ ਦੇ ਦੋ ਚਮਚੇ ਲਿਆਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਮੈੱਸ 'ਚ ਪਾਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।"

ਇਕ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਚਲੇ ਰੱਬ ਦੀ ਰਜਾ ਨਾਲ ਮਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਲ-ਪਲ ਮਰਨ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਕਿਸ ਸਿਰ ਮੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ? ਸ਼ਾਇਦ ਧੌਤੀ ਤੇ ਬੋਦੀ, ਜਾਂ ਮੁੱਲਾ ਤੇ ਕਾਜ਼ੀ, ਜਾਂ ਪਾਦਰੀ ਤੇ ਭਾਈ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਾਹ ਹੀ ਘੜੀਸ ਲੈਣ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਸਿਆਤ ਤਾਂ ਸਿੱਧੇ ਵਾਹੁਣ ਵਿਚ ਬੜੀ ਵਾਹ ਲਾਈ, ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਫਸਲ ਫਿਰ ਵੀ ਬੇਤਰਤੀਬੀ ਹੀ ਜੰਮੀ।

ਕਈ ਵੇਰ ਫੌਜਣ ਨਾਲ ਵੀ ਐਨਾ ਤਿਹੁ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜਿੰਨਾ ਬੈਰਕਾਂ ਵਿਚ 'ਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਫੌਜੀ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਬੈਰ ਵਿਚ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੁਤਤਾ ਪਜਾਮਾ, ਸ਼ੇਵ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਤੇ ਪੈਂਟ-ਕਮੀਜ਼ ਪਾ ਕੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਲਾਰੀ ਫੜ ਯਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਦੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਕੋਹ ਕੁ ਲੰਮੇ ਕੱਚੇ ਪੈਂਡੇ 'ਤੇ ਟੈਪੂ ਵਿਚੋਂ ਉਤਰ ਕੇ ਖਿਆਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਬੂਤਰੀਆਂ ਉਡਾਉਂਦਾ ਤੁਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੋਚੇ... 'ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਨੂੰ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਨਾ ਜੱਫੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢੋ। ਪੁੱਛੋਗਾ ਮਿੱਤਰਾ... ਤੂੰ ਤਾਂ ਖਾ ਕੇ ਫਿਰ ਵਿਹਲੀਆ ਆ ਗਿਐ, ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛ... ਕਿਵੇਂ ਧੱਕੇ ਖਾਧੇ ਨੇ ਪੂਰੇ ਅਠੱਤੀ ਸਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ।' ਪਿੰਡ ਵਾਤਦਿਆਂ ਸਾਰ ਉਥੇ ਖੇਡਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, "ਗੱਭਰੂਓ! ਭਲਾ ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਦਾ ਘਰ ਕਿਥੇ ਕੁ ਐ?"

ਲੋਚਾ ਵੇਲਾ। ਸੀਖਾਂ ਵਾਲੇ ਗੇਟ ਬਾਣੀ ਉਹਨੇ ਪਛਾਣ ਲਿਆ... ਅਹੁ ਬੈਠਾ ਆਪਣਾ ਪੁਰਾਣਾ ਯਾਰ। ਚਿੱਟੀ ਦਾੜ੍ਹੀ। ਸਿਰ 'ਤੇ ਮੈਲਾ ਜਿਹਾ ਸਾਫਾ, ਤੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸੋਚਿਆ... ਇਹ ਤਾਂ ਜਮਾਂ ਈ ਬੁੱਢਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਝੋਟੇ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਫੌਜ ਵਿਚ। ਗੇਟ ਖੁੱਲ੍ਹਦੇ ਸਾਰ ਉਹ ਭੱਜ ਕੇ ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਕੋਲ ਬਾਹਾਂ ਫੈਲਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਬੈਗ ਸੁੱਟ ਭੱਜ ਗਿਆ। ਉਹਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਮੂੰਹ ਉਪਰ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਵੇਖਿਆ, ਤੇ ਫਿਰ ਨਾਲ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਂ ਗਲਤ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਹਾਂ, ਪਰ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਉਹੀ ਡੁੱਘੀ ਸੱਟ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਦੀਆਂ ਛੇ ਉਂਗਲਾਂ, ਪੈਰ ਦੀ ਚੀਚੀ ਨਾਲ ਈ ਉਂਗਲੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਐ, ਹੈ ਤਾਂ ਉਹੀ। ਐਨਾ ਨਿਰਮੋਹਾ ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਹੋ ਨੂੰ ਸਕਦਾ। ਉਹਨੇ ਸੁਆਲ ਕਰ ਹੀ ਲਿਆ, "ਤੇਰਾ ਨਾਂ ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਨੂੰ?"

ਹਿਮਾਚਲ ਦਾ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਫੌਜ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਤਾਂ ਸ਼ਿਮਲੇ ਤੇ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਹੋਏ ਸਨ, ਪਰ ਰੰਗਰੂਟੀ ਵੇਲੇ ਗੁੜ੍ਹੇ ਮਿੱਤਰ ਬਣ ਗਏ। ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਸਾਬਤ ਸਬੂਤ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਸਤਰਾ ਜਿਵੇਂ ਜੋਬ ਵਿਚ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ। ਮੁੱਛ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਦਾੜ੍ਹੀ ਦਾ ਰੋਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿਸਣ ਦਿੰਦਾ। ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਹੋਇਆ ਮਸਾਂ ਚਾਰ ਕੁ ਸਾਲ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸੰਨ ਇਕੱਤਰ ਦੀ ਜੰਗ ਛਿੜ ਪਈ। ਜੰਮੂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਖਨੂਰ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਤਾਂ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਕੱਟ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚੋਂ ਲਟਕ ਗਈ। ਵਿਆਹ ਵੀ ਉਹਦਾ ਸਾਲ ਕੁ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਉਹ ਜੰਗ ਦਾ ਮੋਰਚਾ ਸੰਭਾਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਕ ਰਾਤ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਾ ਕੀ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕਈ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਹੀ ਮਿਲੀਆਂ ਤੇ ਕਈਆਂ ਦੀ ਉਘ-ਸੁੱਘ ਨਾ ਲੱਗੀ। ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵੇਰ ਵਿਚ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਲੱਭਦਾ ਰਿਹਾ

...ਘਰ ਤਾਂ ਉਹੀ ਹੈ ਚੁਗਾਠ ਦੇ ਮੱਥੇ ਵਿਚ

ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਂ ਗਲਤ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਹਾਂ, ਪਰ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਉਹੀ ਡੁੱਘੀ ਸੱਟ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਦੀਆਂ ਛੇ ਉਂਗਲਾਂ, ਪੈਰ ਦੀ ਚੀਚੀ ਨਾਲ ਈ ਉਂਗਲੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਐ, ਹੈ ਤਾਂ ਉਹੀ। ਐਨਾ ਨਿਰਮੋਹਾ ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਹੋ ਨੂੰ ਸਕਦਾ। ਉਹਨੇ ਸੁਆਲ ਕਰ ਹੀ ਲਿਆ, "ਤੇਰਾ ਨਾਂ ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਨੂੰ?"

ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਂ ਗਲਤ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਹਾਂ, ਪਰ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਉਹੀ ਡੁੱਘੀ ਸੱਟ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਦੀਆਂ ਛੇ ਉਂਗਲਾਂ, ਪੈਰ ਦੀ ਚੀਚੀ ਨਾਲ ਈ ਉਂਗਲੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਐ, ਹੈ ਤਾਂ ਉਹੀ। ਐਨਾ ਨਿਰਮੋਹਾ ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਹੋ ਨੂੰ ਸਕਦਾ। ਉਹਨੇ ਸੁਆਲ ਕਰ ਹੀ ਲਿਆ, "ਤੇਰਾ ਨਾਂ ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਨੂੰ?"

ਅੜਕਾ ਬਣਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਹਰਮਜ਼ਾਦੇ ਛੋਟੇ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਚਿੱਟਾ ਪੀਣ ਲਾਇਆ, ਤੇ ਫਿਰ ਵੇਚਣ ਵੀ ਲੱਗ ਪਿਆ।

"ਤੇ ਕੁੜੀ ਸਵਿੱਤਰੀ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਐ?"

"ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਹੋ ਗਏ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਹੋਈ ਨੂੰ..."

"ਸਵਿੱਤਰੀ ਰੋਕਦੀ ਸੀ ਕੰਜਰ ਨੂੰ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਤੋਂ। ਉਹਨੇ ਰੱਸੀ ਦਾ ਵੱਟ ਹੀ ਉਧੇੜਤਾ। ਉਹ ਵੀ ਲਾ ਲਈ ਸੀ ਚਿੱਟਾ ਪੀਣ। ਬਾਸ ਈ ਜੜ੍ਹੋ ਪੱਟ'ਤਾ।"

"ਅੱਛ! ਕੁੜੀਆਂ ਵੀ ਪੀਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ?"

"ਹਾਂ, ਬਹੁਤਿਆਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਵੈਲੀ ਵੀ, ਤੇ ਵੈਲਣਾਂ ਵੀ 'ਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ।"

"ਕੁਝ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਕਿ ਨਹੀਂ?"

"ਸੁਧਾਰ ਕੀ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਤਿੰਨੇ ਸਵਰਗ ਸੁਧਾਰ ਗਏ ਨੇ।"

"ਜੁਆਈ ਨੂੰ ਸਾਲ ਕੁ ਹੋ ਗਿਆ ਮਰੇ ਨੂੰ, ਸਵਿੱਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਸੂਮ ਦਾ ਗਲ ਘੁੱਟ ਕੇ ਫਾਹਾ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ, ਤੇ ਮਹੀਨਾ ਕੁ ਹੋਇਆ ਤੀਰਥ ਬੱਸ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਮਰਿਆ ਪਿਆ ਲੱਭਿਆ।"

"ਭਗਵਾਨ ਕੌਰ ਵੀ ਘਰ ਹੈ ਨੂੰ ਸੀ?"

"ਵੱਡਾ ਬਹਾਦਰ-ਜੁੱਠਲੀ ਵਿਚ ਰਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਾਲ ਦਿਆਂ ਨੂੰ ਆਂਹਦਾ, ਅੱਜ ਹੈ ਨੂੰ ਕੁਛ ਕੋਲ... ਨਾ ਪੈਸਾ ਨਾ ਚਿੱਟਾ। ਕਹਿੰਦਾ, ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਲੀਆਂ ਲਾਹ ਕੇ ਲਿਆ। ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਮੂੰਹ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ, ਛਾਲ ਮਾਰਨ ਲੱਗੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਕੱਪੜਾ ਲਹਿ ਗਿਆ। ਭਗਵਾਨ ਕੌਰ ਨੇ ਪਾ'ਤੀ ਰੋਲੀ, ਪਈ ਇਹ ਤਾਂ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਮਿੱਤਰ ਐ ਧੰਨੇ ਦਾ ਬਲਵੰਤ। ਉਹਨੇ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਕੌਰ ਪਾਰ ਬੁਲਾ'ਤੀ। ਮੁੜਦੀ ਵਾਰ ਘਾਬਰਿਆ ਬਾਹਰਲੀ ਕੰਧ ਤੋਂ ਜਾ ਪਿਆ। ਫੜ ਲਿਆ ਲੋਕਾਂ ਨੇ। ਦੱਸ'ਤਾ ਪਤੰਦਰ ਨੇ ਸੱਚ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੋਵੇਂ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਨੇ।"

"ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਤਾਂ ਫਿਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਡਾਢੇ ਨੇ ਦੋਹੀਂ ਹੱਥੀਂ ਕਰ'ਤੀ।"

"ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਨਾਲ ਕਹਿ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਕਹੱਤਰ ਦੀ ਜੰਗ ਤਾਂ ਜਿੱਤ ਆਇਆ ਸੀ ਪਰ ਘਰ 'ਚ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਹਾਰ ਗਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਲੜਾਈ ਘਰ-ਘਰ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਖਾਨਾਜੰਗੀ ਨਾ ਮੁੱਕਦੀ ਹੁੰਦੀ ਐ, ਨਾ ਛੋੜੀ ਜਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

"ਘਰ ਨੂੰ ਕੁੰਡਾ ਈ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਐ?"

"ਉਥੇ ਹੈ ਕੀ, ਹੁਣ ਬਚਿਆ ਕੀ ਐ ਜਿਹੜਾ ਕੋਈ ਲੁੱਟ... ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਆਂਹਦੇ ਸੀ ਘਰ ਵੇਖ ਜਾ। ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਕਹਿੰਦਾ, ਨਹੀਂ, ਉਲੂ ਦੱਸਿਆ ਕਰਨਗੇ ਅਗਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਨੂੰ, ਕਿ ਇਥੇ ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੰਦੈ, ਤੇ ਸੁੱਕੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਉਤੇ ਆਚਾਰ ਮਲ ਕੇ ਫਿੱਡ ਨੂੰ ਤੁਲਕਾ ਲਾ ਰਿਹੈ।"

"ਆ ਜਾ ਮਿੱਤਰਾ, ਇਕ ਵਾਰ ਗਲੇ ਲੱਗ ਕੇ ਤਾਂ ਮਿਲ ਲੈ।"

"ਜਾ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚਲੇ ਜਾਹ, ਮੈਂ ਤੇਰੀਆਂ ਆਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੋਕ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਤੂੰ ਜਿਸ ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਨੂੰ ਲੱਭਦੈ, ਉਹ ਹੁਣ ਇਥੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਉਹ ਤਾਂ ਮਰ ਗਿਐ ਕਦੋਂ ਦਾ। ਸਿਰਫ ਕੀਰਤਪੁਰ ਕੋਈ ਹੱਠ ਈ ਪਾਉਣ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਅੱਜ ਤਾਂ ਤੂੰ ਇਕ ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਆਇਐ, ਥੋੜ੍ਹਾ ਠਹਿਰ... ਹਰ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਬਸੰਤ ਸਿੰਹੁ ਰੋਜ਼ ਗੁਆਚਿਆ ਕਰਨੈ।"

... ਤੇ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜਿਸਮ ਉਥੇ ਛੱਡ ਕੇ, ਲੀੜੇ ਲੈ ਕੇ ਵਾਪਸ ਹਿਮਾਚਲ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਸਾਹੋ-ਸਾਹੀ ਹੋ ਕੇ ਚੜ੍ਹਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ।

ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰ

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ, ਕੈਨੇਡਾ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਤਾ ਮਨਮੁਖਿ ਹਾਰਿਆ

ਸੋ ਕਰੇ ਜਿ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਵਸੀ ਗੁਰੂ ਪੂਰਾ ਘਰੀ ਵਸਾਇਸੀ॥ ਜਿਨ ਅੰਦਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਪਾਨੁ ਹੈ ਤਿਨ ਕਾ ਭਉ ਸਭੁ ਗਵਾਇਸੀ॥ ਜਿਨ ਰਖਣ ਕਉ ਹਰਿ ਆਪਿ ਹੋਇ ਹੋਰ ਕੋਤੀ ਝਖਿ ਝਖਿ ਜਾਇਸੀ॥ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਤੂ ਹਰਿ ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਛੋਡਾਇਸੀ॥੧॥

(ਪੰਨਾ ੩੧੦)

ਅਗਲੇ ਸਲੋਕ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਦੀ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀ ਵਡਿਆਈ, ਸਤਿਗੁਰ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਸੁਣਨੀ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤੂੰ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀ ਪੈਜ ਰੱਖਦਾ ਹੈਂ ਅਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ-ਉਚ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਾਰਾਂ ਆਦਿ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਭ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਨੂੰ ਵੀ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਮਿਹਰ ਭਰਿਆ ਹੱਥ ਸਦਾ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਹੀ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਸਹਾਰਾ ਹੈ, ਉਸ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਨੇ ਹੀ ਮਿਹਰ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਲਿਆ ਕੇ ਨਿਵਾਇਆ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਸਤਿਗੁਰ ਲਈ ਪ੍ਰੇਮ ਰੱਖ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਸਤਿਗੁਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਾਪ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਨੁੱਖ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸੋਚੀ ਦਰਗਾਹ 'ਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖਿੱਤੇ ਮੁਖਤੋਂ ਨਾਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ੋਭਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਿੱਖ ਹਨ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਧੂੜ ਮੰਗਦੇ ਹਨ,

ਗੁਰਸਿਖਾ ਕੈ ਮਨਿ ਭਾਵਦੀ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਵਡਿਆਈ॥ ਹਰਿ ਰਾਖਹੁ ਪੈਜ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕੀ ਨਿਤ ਚੜੈ ਸਵਾਈ॥ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਮਨਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਹੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਛੋਡਾਈ॥ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਤਾਣੁ ਦੀਬਾਣੁ ਹਰਿ ਤਿਨਿ ਸਭਿ ਆਣਿ ਨਿਵਾਈ॥ ਜਿਨੀ ਡਿਠਾ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭਾਉ ਕਰਿ ਤਿਨ ਕੇ ਸਭਿ ਪਾਪ ਗਵਾਈ॥ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਬਹੁ ਸੇਭਾ ਪਾਈ॥ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਮੰਗੈ ਧੂੜਿ ਤਿਨ ਜੋ ਗੁਰ ਕੇ ਸਿਖ ਮੇਰੇ ਭਾਈ॥੨॥

(ਪੰਨਾ ੩੧੦)

ਅਗਲੀ ਪਉੜੀ 'ਚ ਅਧਿਆਤਮਕ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਰਹੱਸਾਤਮਕ ਸੁਆਦ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੱਖਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਸੁਆਦ ਨੂੰ ਉਹ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕਰ ਸਕਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸੱਚਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸਲਾਹਯੋਗ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਕਰਨੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਸਦਾ ਨਾਲ ਨਿਭਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਦਾ ਉਸ ਸੱਚੇ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਦੀ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਨਾਲ ਨਿਭਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਰਹਿਣ। ਉਸ ਸੱਚੇ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਕੋਈ ਜੀਵ ਵੀ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਿਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੇ ਸੱਚੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਸੁਆਦ ਚੱਖ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਰੱਜ ਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਭੁੱਖ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਰਸ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਵੀ ਹਨ ਪਰ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੇ ਮਨਿਆਈ ਖਾਣ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਬੰਦਾ ਮਨਿਆਈ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਮਨਿਆਈ ਦੇ ਸੁਆਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਅਨੁਭਵ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਣਦਾ ਵੀ ਹੈ ਪਰ ਬੋਲ ਨਾ ਸਕਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹੱਸਾਤਮਕ ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵੀ ਮਨੁੱਖ ਜਾਣਦਾ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ

ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਹੀਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਦਾ ਖੇਡੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਰਥਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨ ਸਦਾ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ,

ਹਉ ਆਖਿ ਸਲਾਹੀ ਸਿਫਤਿ ਸਚੁ ਸਚੁ ਸਚੇ ਕੀ ਵਡਿਆਈ॥ ਸਾਲਾਹੀ ਸਚੁ ਸਲਾਹ ਸਚੁ ਕੀਮਤਿ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਈ॥ ਸਚੁ ਸਚਾ ਰਸੁ ਜਿਨੀ ਚਖਿਆ ਸੇ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਰਹੇ ਆਘਾਈ॥ ਇਹੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਸੇਈ ਜਾਣਦੇ ਜਿਉ ਗ੍ਰੰਥੈ ਮਿਨਿਆਈ ਖਾਈ॥ ਗੁਰਿ ਪੂਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੇਵਿਆ ਮਨਿ ਵਜੀ ਵਧਾਈ॥੧੮॥

(ਪੰਨਾ ੩੧੦-੧੧)

ਅੱਗੇ ਸਲੋਕ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ, ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਪੀੜਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹੱਸਾਤਮਕ ਅਨੁਭਵ ਦਾ ਸੁਆਦ ਜਿਸ ਨੇ ਚੱਖਿਆ ਹੈ, ਉਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ; ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਪੀੜ ਜਾਂ ਸੱਲ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਦਰਦ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਰਦ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਉਮਰਥਲ (ਅੰਦਰ ਦਾ ਫੋੜਾ) ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਅੰਦਰ ਗੱਦਹੁਪਾਣਾ ਫੋੜਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਦਰਦ, ਇਸ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਸੱਲ ਹੈ, ਦਰਦ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹੋ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਹੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਸਦਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ਅਜਿਹੇ ਸੱਜਣ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਕਰਵੇ, ਅਜਿਹੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੱਜਣਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਖਾਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਰ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਹੇਠ ਰਲੇ,

ਜਿਨਾ ਅੰਦਰਿ ਉਮਰਥਲ ਸੇਈ ਜਾਣਨਿ ਸੁਲੀਆ॥ ਹਰਿ ਜਾਣਹਿ ਸੇਈ ਬਿਰਹੁ ਹਉ ਤਿਨ ਵਿਟਹੁ ਸਦ ਘੁਮਿ ਘੋਲੀਆ॥ ਹਰਿ ਮੇਲਹੁ ਸਜਣੁ ਪੁਰਖੁ ਮੇਰਾ ਸਿਰੁ ਤਿਨ ਵਿਟਹੁ ਤਲ ਰੋਲੀਆ॥ ਇਸੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਦਿਆਂ ਦੱਸਦੇ

ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ਕਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਹੋਏ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਲਾਮਾਂ ਦੇ ਵੀ ਗੁਲਾਮ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ-ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੋਲੇ (ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਚੋਲਾ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ) ਅਰਥਾਤ ਸਰੀਰ ਵੀ ਪਰਮਾਤਮ-ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਿਹਰ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਗੁਰੂ ਅੱਗੇ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ (ਇਸੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ 'ਸਿਰ ਦੀਜੈ ਕਾਣਿ ਨ ਕੀਜੈ' ਕਹਿ ਕੇ ਕੀਤਾ ਹੈ),

ਜੇ ਸਿਖ ਗੁਰ ਕਾਰ ਕਮਾਵਹਿ ਹਉ ਗੁਲਮੁ ਤਿਨਾ ਕਾ ਗੋਲੀਆ॥ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਚਲੈ ਜੇ ਰਤੇ ਤਿਨ ਭਿਨੀ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਚੋਲੀਆ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਨਾਨਕ ਮੇਲਿ ਗੁਰ ਪਹਿ ਸਿਰੁ ਵੇਚਿਆ ਮੋਲੀਆ॥੧॥

(ਪੰਨਾ ੩੧੧)

ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਅਗਲੇ ਸਲੋਕ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਤ-ਜਨਾਂ (ਰੱਬ ਦੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਭਗਤਾਂ) ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਰੀਰ ਜੋ ਬੇਅੰਤ ਅੱਗੂਣਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅੱਗੂਣਾਂ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਰਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹਉਮੈ ਰੂਪੀ ਮੈਲ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ, ਸਰੀਰ-ਰੂਪੀ ਚੋਲੇ ਨੂੰ ਗੰਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਮਨੁੱਖ ਦੇ, ਉਸ ਦੇ ਸੋਮੇ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਨਾਲੋਂ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਅੰਦਰ ਵਿੱਥ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਮਨੁੱਖ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਹਉਮੈ ਦੀ ਮੈਲ ਧੋਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰੀਰ/ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸੱਚੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ ਇਹ ਨਾਮ ਦਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਸਦੀਵੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੌਦੇ ਵਿਚ, ਇਸ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਕਦੇ ਘਾਟਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਾਭ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰਾ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਚਣਹਾਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ

ਸਾਹਿਬ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੱਚੇ ਨਾਮ ਦਾ ਵਪਾਰ ਉਹ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸੱਚੇ ਨਾਮ ਦੀ ਖਰੀਦ ਉਹ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਚੰਗੇ ਕਰਮਾਂ ਕਰਕੇ ਧੁਰ ਦਰਗਾਹ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਇਹ ਨਾਮ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ,

ਅਉਗਣੀ ਭਰਿਆ ਸਰੀਰੁ ਹੈ ਕਿਉ ਸੰਤਹੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਣ ਵੇਹਾਝੀਅਹਿ ਮਲੁ ਹਉਮੈ ਕਢੈ ਧੋਇ॥ ਸਚੁ ਵਣੰਜਹਿ ਰੰਗ ਸਿਉ ਸਚੁ ਸਉਦਾ ਹੋਇ॥ ਤੋਟਾ ਮੂਲਿ ਨ ਆਵਈ ਲਾਹਾ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਸੋਇ॥ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਸਚੁ ਵਣੰਜਿਆ ਜਿਨਾ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ॥੨॥

(ਪੰਨਾ ੩੧੧)

ਅੱਗੇ ਪਉੜੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਉਸ ਸੱਚੇ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਦੀ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਨਿਰਾਲਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਪੁਰਖ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸਿਫਤਿ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜੀਵ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਭਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਸੱਚੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਧਰਨ ਨਾਲ, ਉਸ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਹ ਮਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਦੀਵੀ ਵੱਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸੱਚਾ ਜੋ ਹਰ ਇੱਕ ਦਾ ਰਖਵਾਲਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਸੱਚੇ ਨੂੰ ਸੱਚੇ ਮਨ ਨਾਲ ਅਰਾਧਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਉਸ ਸੱਚੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰਤਿ ਉਸ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਸੱਚੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਉਹ ਮੂਰਖ ਅਤੇ ਭੂਤਨੇ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗ ਕਰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਸਦਾ ਬੇਤੁਕੀਆਂ, ਬੋਥੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਮਦ ਪੀਤੀ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹੋ ਕੇ ਬੋਥੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਾਲਾਹੀ ਸਚੁ ਸਾਲਾਹਣਾ ਸਚੁ ਸਚਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਾਲੇ॥ ਸਚੁ ਸੇਵੀ ਸਚੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਚੁ ਸਚਾ ਹਰਿ ਰਖਵਾਲੇ॥ ਸਚੁ ਸਚਾ ਜਿਨੀ ਅਰਾਧਿਆ ਸੇ ਜਾਇ ਰਲੇ ਸਚ ਨਾਲੇ॥ ਸਚੁ ਸਚਾ ਜਿਨੀ ਨ ਸੇਵਿਆ ਸੇ ਮਨਮੁਖ ਮੂੜ ਬੋਤਾਲੇ॥ ਓਹ ਆਲੁ ਪਤਾਲੁ ਮੁਹਹੁ ਬੋਲਦੇ ਜਿਉ ਪੀੜੇ ਮਦਿ ਮਤਵਾਲੇ॥੧੮॥

(ਪੰਨਾ ੩੧੧)

ਲਾਖ ਭਗਤ ਆਰਾਧਹਿ ਜਪਤੇ ਪੀਉ ਪੀਉ

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫
ਲਾਖ ਭਗਤ ਆਰਾਧਹਿ ਜਪਤੇ ਪੀਉ ਪੀਉ॥ ਕਵਨ ਜੁਗਤਿ ਮੇਲਾਵਉ ਨਿਰਗੁਣ ਬਿਖਈ ਜੀਉ॥੧॥ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਪਾਲ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰਭਾ॥ ਤੂੰ ਸਭਨਾ ਕੇ ਨਾਥ ਤੇਰੀ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਭਾ॥੧॥ਰਹਾਉ॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਹੋ ਮੇਰੇ ਗੋਬਿੰਦ! ਹੋ ਮੇਰੇ ਗੋਪਾਲ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ! ਸਦਾ ਹੀ ਦਇਆਲਤਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ! ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਸਦਾ ਤੇਰਾ ਹੀ ਓਟ ਆਸਰਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਤੇਰਾ ਹੀ ਸਹਾਰਾ ਹੈ; ਤੂੰ ਸਭਨਾ ਕੇ ਨਾਥ ਤੇਰੀ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਭ, ਹੋ ਦਇਆ ਦੇ ਸਾਗਰ ਮੇਰੇ ਬਖਸ਼ਣਹਾਰ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ! ਤੂੰ ਸਭ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਖਸਮ ਹੈਂ, ਮਾਲਕ ਹੈਂ, ਤੇ ਹੋ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੀਉ! ਇਹ ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਤੇਰੀ ਹੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਸਦਾ ਸਹਾਈ ਸੰਤ ਪੇਖਹਿ ਸਦਾ ਹਜੂਰਿ॥ ਨਾਮ ਬਿਹੂਨਿਆ ਸੇ ਮਰਨਿ ਵਿਸੁਰਿ ਵਿਸੁਰਿ॥੨॥ ਹੁਣ ਉਸ ਭਗਤ ਵਫਲ ਮਿਹਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਪ੍ਰਭ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕਰਦੇ ਗੁਰਦੇਵ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਹੋ ਮੇਰੇ ਮਿਹਰਵਾਨ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ! ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਸੰਤਾਂ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਸਦਾ ਹੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਤੇ ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਜਨ ਵੀ ਤੈਨੂੰ ਹਰ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ; ਨਾਮ ਬਿਹੂਨਿਆ ਸੇ ਮਰਨਿ ਵਿਸੁਰਿ ਵਿਸੁਰਿ, ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਕਰਮਹੀਣ, ਪ੍ਰਭ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਵਿਹੁਣੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਫਸੇ ਝੂਰ-ਝੂਰ ਕੇ ਮਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਦਾਸ ਦਾਸਤਣ ਭਾਇ

ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਿਆਨ

ਮਿਟਿਆ ਤਿਨਾ ਗਉਣੁ॥ ਵਿਸਰਿਆ ਜਿਨਾ ਨਾਮੁ ਤਿਨਾਤਾ ਹਾਲੁ ਕਉਣੁ॥੩॥ ਗੁਰਦੇਵ ਪਿਤਾ ਜੀ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ, ਹੇ ਪਰਮ ਪਿਤਾ! ਜਿਹੜੇ ਵੱਡੇ ਭਾਗੇ ਜੀਵ ਤੇਰੇ ਦਾਸਾਂ ਦੇ ਵੀ ਦਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਵਸਾਈ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਮਰਨ ਦਾ ਗੋਤ ਸਦਾ-ਸਦਾ ਲਈ ਹੀ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਵਿਸਰਿਆ ਜਿਨਾ ਨਾਮੁ ਤਿਨਾਤਾ ਹਾਲੁ ਕਉਣੁ, ਹੋ ਮੇਰੇ ਮਾਲਕ ਜੀ! ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਦਕਿਸਮਤ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਵਿਸਰਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਤੂੰ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ।

ਜੈਸੇ ਪਸੁ ਹਰਿਆਉ ਤੈਸਾ ਸੰਸਾਰੁ ਸਭਾ॥ ਨਾਨਕ ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ ਮਿਲਾਵਹੁ ਆਪਿ ਪ੍ਰਭਾ॥੪॥ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਖੀਰ 'ਚ ਗੁਰਦੇਵ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਹੋ ਭਾਈ! ਜਿਵੇਂ ਕਿੱਲੇ ਅਤੇ ਰੱਸੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਫਿਰਦਾ ਪਸੁ ਹਰੀਆਂ ਖੇਤੀਆਂ ਚੁਗਦਾ ਫਿਰਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਅਵਾਰਾ ਹੀ ਇੱਧਰ-ਉਧਰ ਭਟਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਹ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਅਤੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਕੇ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਖਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਹੈ; ਨਾਨਕ ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ ਮਿਲਾਵਹੁ ਆਪਿ ਪ੍ਰਭ, ਨਾਨਕ ਆਖਦਾ ਹੈ, ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ! ਮੇਰੇ ਵੀ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਦੇ ਬੰਧਨ ਕੱਟ ਕੇ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਲੈ।

-ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਫੋਨ: 916-687-3536

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ

ਫੋਨ: 01191-1165736868
bhullarg@ gmail.com

ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਅੰਕਾਂ ਵਿਚ ਛਪੇ ਮੇਰੇ ਤਿੰਨ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਈ ਪਾਠਕਾਂ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਹਾਲਤ ਦੇ ਚੌਖਟੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲੇਖ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਕੇ ਸਰਲ-ਸੌਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰੋਲ ਇਤਿਹਾਸਕ, ਭਾਸ਼ਾ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ-ਰਾਜਨੀਤਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। -ਲੇਖਕ

ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਏਨਾ ਉਜਾਗਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ। ਜੰਗਲੀ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਵਰਤਮਾਨ ਪੜ੍ਹਾਅ ਤੱਕ ਜੋ ਪੰਥ ਮੁਕਾਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਰਤ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦੋ ਪੈਰਾਂ ਉੱਤੇ ਤੁਰ ਕੇ ਹੀ ਮੁਕਾਇਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰੀ ਜੁੱਗ ਵਾਲੀ ਵਿਕਸਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮੁੱਢ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬੱਝਿਆ ਜਦੋਂ ਚਾਰ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪਸ਼ੂ ਨੇ ਸਿੱਧਾ ਤਣ ਕੇ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਨੂੰ ਪੈਰ ਰਖਦਿਆਂ ਅਗਲੇ ਦੋ ਨੂੰ ਹੱਥ ਬਣਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉੱਚੀ ਥਾਂ ਖਲੋ ਕੇ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਪਸਰੀ ਹੋਈ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਦਿਆਂ ਤੇ ਮਹਿਸੂਸਦਿਆਂ ਅਚੰਭੇ ਤੇ ਅਨੰਦ ਨਾਲ ਲੰਮੀ ਤੇ ਉੱਚੀ ਕਿਲਕਾਰੀ ਮਾਰੀ। ਬਿਨਾਂ-ਸ਼ੱਕ ਜੇ ਧੁਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਉਹਦੇ ਵੱਸ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ, ਉਹਨੇ ਇਸ ਕਿਲਕਾਰੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਉਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਲੱਖਾਂ ਸਾਲ ਮਗਰੋਂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਨੇ ਵਿਸਮਾਦੀ ਖੁਮਾਰੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਬਲਿਹਾਰੀ ਕੁਦਰਤਿ ਵਸਿਆ ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਈ ਲਖਿਆ॥"

ਇਸ ਕਿਲਕਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈ ਬੋਲੀ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਇਕ ਵਰ ਸਿੱਧ ਹੋਈ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਚਾਰ ਉਂਗਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਨਿੱਖੜ ਕੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ 90 ਦਰਜੇ ਉੱਤੇ ਪੁੱਜਿਆ ਅੰਗੂਠਾ ਦੂਜਾ ਵਰ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ। ਉਂਗਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਹਟ ਕੇ ਖਲੋਤੇ ਇਸ ਅੰਗੂਠੇ ਨੇ ਸਭ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕੋ-ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪਕੜ ਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿਰਤ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਭਾਸ਼ਾਈ, ਸਮਾਜਕ ਤੇ ਆਰਥਕ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਇਨਕਲਾਬ ਸੀ। ਕਿਰਤ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਝਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਦੀ ਗਈ। ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਮਾਜਕ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਰਾਹੀਂ ਕਿਰਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣੀ।

ਜਦੋਂ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤ ਦੇ ਅੰਗ ਗੁਰੂ ਦਰੋਣਾਚਾਰੀਆ ਨੇ ਇਕਲੱਵਿਅ ਤੋਂ ਅੰਗੂਠੇ ਦੀ ਗੁਰੂ-ਦੱਛਣਾ ਮੰਗੀ ਸੀ, ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਹੱਥ ਦੇ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਵਿਰਵਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਅੰਗੂਠੇ ਨੂੰ ਕਿਰਤ, ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਮੰਨਦਿਆਂ ਉਹਦੀ ਜਾਤ-ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਰ ਹੱਕ ਤੋਂ ਵਿਰਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਅਤੇ ਅਸਫਲ ਜਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਸੂਰਮੇ ਇਕਲੱਵਿਅ ਨੇ ਦਰੋਣਾਚਾਰੀਆ ਦੇ ਖੰਭੇ ਅੰਗੂਠੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ

ਬਾਕੀ ਚਾਰ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਹੀ ਉਹਦੇ ਲਾਡਲੇ ਸ਼ਿਸ਼ ਅਰਜੁਨ ਨੂੰ ਤੀਰਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਗਹਿਗੱਚ ਟਾਕਰੇ ਵਿਚ ਮੁੜਕੇ-ਮੁੜਕੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਉਂ ਉਹਨੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖੀ ਨਸਲਾਂ ਦੇ ਕਿਰਤ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਦਾ ਪਰਚਮ ਬੁਲੰਦ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ।

ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਏਨੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਪਿਛੋਂ ਆਓ ਆਪਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਸਬੰਧੀ ਚਰਚਾ ਹੁਣ ਫੇਰ ਭਖੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਲੀ ਇਹ ਅਫਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੈਸਕੋ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਆਉਂਦੇ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਲੋਪ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਯੂਨੈਸਕੋ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਦਫਤਰ ਨੇ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਰਨਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਸਾਡਾ ਵਰਤਮਾਨ ਭਾਸ਼ਾਈ ਮਾਹੌਲ ਘੱਟ ਪੜ੍ਹਨ, ਸੋਚਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਪਰ ਵਿਦਵਤਾ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਵਿਖਾਲਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਖਬਾਰਾਂ-ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅਨਗਿਣਤ ਲੇਖ ਲਗਾਤਾਰ ਛਪਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਵਾਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, "ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਇਕ ਸਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਮਰ ਜਾਵੇਗੀ।"

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਵਰਤਮਾਨ ਦੌਰ ਵਿਚ ਅਨੇਕ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਰਬਲ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹਾਲਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪੱਖ ਵੀ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਰਬਲ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ, ਦੋਵੇਂ ਪੱਖ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਸੰਤੁਲਿਤ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। 'ਪੀਪਲਜ਼ ਲਿੰਗੂਇਸਟਿਕ ਸਰਵੇ ਆਫ ਇੰਡੀਆ' ਦੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰੋ. ਜੀ. ਐਨ. ਦੇਵੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਇਹ ਤੱਥ ਚਿਤਾਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀ, ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਦੌਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਹ ਜਿਵੇਂ-ਕਿਵੇਂ ਜੀਵਤ ਰਹੀ ਕੋਈ ਨਿਆਸਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਹੀ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਇਹਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪੱਥਰ ਟਿਕਦੇ ਰਹੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਦਕਾ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਉਸ ਉੱਤੇ ਸਾਨਦਾਰ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣ ਸਕੀ। ਇਸੇ ਪੱਕੀ ਬੁਨਿਆਦ ਸਦਕਾ ਹੀ ਇਹ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਆਏ ਫਿਰਕੂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਝੱਖੜਾਂ-ਤੂਫਾਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੱਡੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਚਦੀ ਰਹੀ।

ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ, ਭਾਸ਼ਾਈ ਕਾਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਮਾਜਕ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕਾਰਨਾਂ ਸਦਕਾ ਗਿਆਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ

ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਭਵਿੱਖ-1

ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦਾਂ

ਹੁਣ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੇ (ਤੇ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬੰਗਲਾ, ਮਰਾਠੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ, ਉੜੀਆ, ਮਲਿਆਲਮ, ਤੈਲਗੂ, ਆਦਿ ਨੇ) ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਸ਼ਕਲ ਫਤਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਇਹ ਲੋਕ-ਬੋਲੀ ਤੇ ਲੋਕ-ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਆਇਆ ਇਕ ਨਵਾਂ ਪੜਾਅ ਸੀ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹਦੀਆਂ ਜੜਾਂ ਵੇਦਾਂ-ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਜਿਹੇ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੇ ਉਚਕੋਟੀ ਦੇ ਲਿਪੀਬੱਧ ਗਿਆਨ ਤੱਕ ਪੁਜਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ 'ਹੁਣ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ' ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਨਿਰੋਲ ਭਾਸ਼ਾ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸਮੇਤ ਯੂਗੋ-ਯੂਗ, ਸਮਾਜਕ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰੂਪ ਬਦਲਦੀਆਂ, ਜੋ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵੀ ਬੋਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਦੌਰ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ਮੰਨਿਆ-ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪੁਰਾਤਨ ਭਾਸ਼ਾਈ, ਸਾਹਿਤਕ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨਾਤੇ ਦਾ ਸੁਖਾਵਾਂ ਅਸਰ ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਹ ਗਿਆਨ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਟੇਕ ਬਣਿਆ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ (ਤੇ ਹੋਰ ਨਵੀਆਂ ਜਨਮੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ) ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਸਮਾਜਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਦਾਬੇ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਵੀ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਟਾਕਰੇ ਵਿਚੋਂ ਸਹੀ-ਸਲਾਮਤ ਬਚ ਨਿਕਲਣ ਨੇ ਬਿਨਾਂ-ਸ਼ੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਆਸ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਹ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਤੇ ਕਰੂਰ ਅਰਬੀ-ਫਾਰਸੀ ਦੇ ਦਾਬੇ ਵਿਚੋਂ ਅਤੇ ਫੇਰ ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਸ਼ਾਈ ਜੁਗਤਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਦਾਬੇ ਵਿਚੋਂ ਬਚੀ ਰਹਿਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ।

ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਇਹ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪਛਾਣਨ ਅਤੇ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ-ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਲਕੀਰ ਮਾਰਨਾ ਛੱਡ ਕੇ ਅਜੋਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਅਤੀਤ ਵਾਲੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਰੋਏ ਵਿਚੋਂ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਨੇ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆਂ ਪੁੰਦ ਮਿਟਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ,

ਉਹ ਮੱਧਕਾਲੀ ਹਨੇਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਭਾਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੇ ਸਦਾ ਤੋਂ ਧੁੰਦ ਹੀ ਸੀ। ਮੱਧਕਾਲੀ ਧੁੰਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਦਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਸਮੇਤ ਰਚਨਾਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਰਤਾਂ ਵਿਚ ਸਾਫ਼ ਝਲਕਦਾ ਹੈ।

ਦੂਜੀ ਗੱਲ, ਇਹਦੇ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਲਿਪੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਦਾ ਸਹਿਜ-ਵਿਕਾਸ ਸੀ। ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੋਈ ਕਿ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਹੀ ਉਹਨੂੰ ਬਾਣੀ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਮਰਤਾ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤੀ। ਭਾਵੇਂ ਸਦੀਆਂ ਮਗਰੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਹਿਤਾਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ

ਮਿਲਣੇ ਤੇ ਹੋਣੇ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜੇ ਉਤਾਰਕ ਹੁੰਦੇ ਵੀ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਪੰਨੇ ਲਿਖਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ। 18ਵੀਂ-19ਵੀਂ ਸਦੀਆਂ ਵਿਚ ਛਾਪਾਖਾਨੇ ਦੀ ਆਉਂਦ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮੇਤ ਲਿਪੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ-ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲਿਆ। ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਇਸ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਲਿਪੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਰਵੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਪਛੜ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮੇਤ ਲਿਪੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲਣ ਲੱਗੀਆਂ।

ਤੀਜੀ ਗੱਲ, ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਸਾਜ਼ ਸਭਾ ਦੇ ਲੰਮੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਿਰੰਤਰ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਹੀ। ਆਖਰ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦੇ ਆਸ਼ੇ ਨਾਲ ਅੱਠਵੀਂ ਸੂਚੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਵਿਚ 14 ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਖ਼ੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹੀ ਹਰ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ 60 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕੁੱਲ 8 ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹੀ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮੇਤ ਸੂਚੀਬੱਧ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਾਸਤੇ ਗੈਰ-ਸੂਚੀਬੱਧ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਸਹਾਈ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ।

ਚੌਥੀ ਗੱਲ, ਜੋ ਤੀਜੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੀ ਹੈ, ਸੂਚੀਬੱਧ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ-ਸਿਆਸੀ ਦਖਲ ਬਹੁਤ ਤਕੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਰਕੇ ਕਈ ਸੂਰਤਾਂ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾਈ ਸੂਬਿਆਂ ਲਈ ਭਾਰੀ ਜਦੋਜਹਿਦ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਤਾਂ ਵੀ ਇਕ ਇਕ ਕਰਕੇ ਆਖਰ ਉਹ ਹੱਦ ਵਿਚ ਆ ਗਏ। ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਸੂਬਾ ਭਾਵੇਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬਹਾਨਿਆਂ ਨਾਲ ਇਲਾਕਾਈ ਪੱਥੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਾਂਗ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਫੇਰ ਵੀ ਇਹਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾਈ-ਭੂਗੋਲਿਕ ਆਧਾਰ ਤਾਂ ਮਿਲ ਹੀ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦਾਂ ਬਾਰੇ ਇਹ ਨੁਕਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਬਲ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

(ਚਲਦਾ)

ਪੁਰਾਤਨ ਭਾਸ਼ਾਈ, ਸਾਹਿਤਕ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨਾਤੇ ਦਾ ਸੁਖਾਵਾਂ ਅਸਰ ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਹ ਗਿਆਨ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਟੇਕ ਬਣਿਆ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ (ਤੇ ਹੋਰ ਨਵੀਆਂ ਜਨਮੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ) ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਸਮਾਜਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਦਾਬੇ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਵੀ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਟਾਕਰੇ ਵਿਚੋਂ ਸਹੀ-ਸਲਾਮਤ ਬਚ ਨਿਕਲਣ ਨੇ ਬਿਨਾਂ-ਸ਼ੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਆਸ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਹ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਤੇ ਕਰੂਰ ਅਰਬੀ-ਫਾਰਸੀ ਦੇ ਦਾਬੇ ਵਿਚੋਂ ਅਤੇ ਫੇਰ ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਸ਼ਾਈ ਜੁਗਤਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਦਾਬੇ ਵਿਚੋਂ ਬਚੀ ਰਹਿਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ।

ਫਿਰਕੂ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵੰਡ ਖ਼ਾਤਰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਾਣੀ ਲਈ ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਸਤੇ ਜੀਵਨਦਾਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿੱਧ ਹੋਈ।

ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਲਿਪੀ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਾਹਿਤ, ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੇ ਪੋਥੀਆਂ ਕੋਈ ਬਹੁਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪੁੱਜ ਰਹੀਆਂ। ਲਿਖੀ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਪਸਾਰ ਦਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਵਸੀਲਾ ਹੱਥੀ ਉਤਾਰਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸਾਫ਼ ਸੋਹਣੀ ਲਿਖਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਉਤਾਰਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ

ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ

ਤੂੰ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ, ਅਟੱਲ ਗੁਰੂ,
ਤੂੰ ਸਤਿ ਰੂਪ, ਨਿਰੰਕਾਰ ਗੁਰੂ।
ਤੂੰ ਆਦਿ ਗੁਰੂ, ਜੁਗਾਦਿ ਗੁਰੂ,
ਤੂੰ ਸੱਚ ਦਾ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਗੁਰੂ।
ਤੂੰ ਨਿਰਭਉ, ਨਿਰਵੈਰ, ਸੈਭੰ ਗੁਰੂ,
ਅਕਾਲ, ੴਕਾਰ ਗੁਰੂ।
ਤੂੰ ਅਗੰਮ, ਅਗੋਚਰ, ਅਥਾਹ ਗੁਰੂ,
ਸਮਰੱਥ, ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਗੁਰੂ।
ਤੂੰ ਮਾਨ ਗੁਰੂ, ਤੂੰ ਤਾਨ ਗੁਰੂ,
ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਜਾਣਨਹਾਰ ਗੁਰੂ।
ਤੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਿੱਠੀ ਬਾਣੀ ਦਾ,
ਅਤੁੰਟ, ਅਖੁੰਟ ਭੰਡਾਰ ਗੁਰੂ।

ਇਹ ਅਜਮਤ ਏਸੇ ਦਰ ਦੀ ਏ,
ਰਹਿਮਤ ਏਸੇ ਘਰ ਦੀ ਏ।
ਨੱਗ, ਕਾਤਲਾਂ, ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ
ਭਵਸਾਗਰੋਂ ਲਾਉਂਦੈ ਪਾਰ ਗੁਰੂ।
ਵਿਸ਼ੇ-ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਗਨ ਦੇ,
ਭਾਂਬੜ ਉਸ ਨੂੰ ਪੋਂਹਦੇ ਨਹੀਂ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ, ਜਿਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਵੀ,
ਹਿਰਦੇ ਲਈ ਉਤਾਰ ਗੁਰੂ।
ਖੁਦਗਰਜ਼ੀ, ਲਾਲਚ, ਹਉਮੈ ਦਾ,
ਪੱਲਾ ਹੱਥ 'ਚੋਂ ਛੁੱਟ ਜਾਂਦੈ।

ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ, ਵੰਡ ਛਕਣ ਦੀ,
ਕਰਦੈ ਮਿਹਰ ਕਰਤਾਰ ਗੁਰੂ।
ਦੁਈ-ਦਵੈਤ, ਕਲਾ-ਕਲੇਸ਼,
ਦੁਬਿਧਾ, ਭਟਕਣ ਮੁੱਕ ਜਾਵੇ।

ਸੇਵਾ, ਸਿਮਰਨ, ਦਯਾ, ਨਾਮ ਦੀ,
ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਦਾਤਾਰ ਗੁਰੂ।
ਜਨਮ, ਮਰਨ, ਚੋਰਾਸੀ ਦੇ
ਚੱਕਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਏ।
ਮਨ-ਤਨ ਅਰਪਣ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣੀ
ਸਿਮਰੇ ਨਿਹਚਾ ਧਾਰ ਗੁਰੂ।
ਉਜਾਤਾਂ, ਜੰਗਲਾਂ, ਬੀਆਬਾਨਾਂ ਦੇ
ਵਿਚ ਲੁਕ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠਾ।
ਖੋਹਲ ਕਿਵਾਤ ਮਨ ਦੇ,
ਅੰਦਰ ਵੇਖ ਲਉ, ਝਾਤੀ ਮਾਰ ਗੁਰੂ।

ਕਿਉਂ ਬਾਬੇ, ਸੰਤਾਂ, ਸਾਧਾਂ ਪਿਛੇ
ਐਵੇਂ ਭੱਟਕਦੇ ਫਿਰਦੇ ਓ।
ਇਸ ਦਰ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਵੇਖੋ,
ਕਿੰਨ ਦੋਂਦਾ ਏ ਹਿਰਦਾ ਠਾਰ ਗੁਰੂ।

ਅਹਿਲੇ-ਕਰਮ ਦੀ ਰਜਾ ਵਿਚ,
ਸੁਖ ਨੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ।
'ਵਾਜਾਂ ਮਾਰ ਮਾਰ ਪਿਆ ਆਖੇ,
ਉੱਚੀ ਪੁਕਾਰ, ਪੁਕਾਰ ਗੁਰੂ।
ਵਿੱਤਕਰੇ ਜਾਤਾਂ-ਪਾਤਾਂ ਦੇ,
ਇਹ ਝਗੜੇ-ਝਾਂਜੇ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਦੇ।
ਇਕ ਨੂਰ ਤੇ ਜੱਗ ਉਪਜਿਆ,
ਕਹਿ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਨਕਾਰ ਗੁਰੂ।

ਰੰਕੇ ਰਾਜਾ, ਰਾਜਿਉਂ ਰੰਕ,
ਕਰ ਦੇਵੇਂ ਅੱਖ ਪਲਕਾਰੇ ਵਿਚ।
ਤੂੰ ਤਾਜ ਮਿਲਾਵੇਂ ਮਿੱਟੀ 'ਚ,
ਤੋਰਾ ਅੰਤ ਨਾ ਪਾਰਾਵਾਰ ਗੁਰੂ।
ਭਰਮਾਂ-ਵਹਿਮਾਂ, ਕਰਮ-ਕਾਂਡਾਂ,
ਨਿੰਦਿਆ, ਭੇਖ-ਪਖੰਡਾਂ ਦੇ।
ਦਾਵਾਨਲ ਦੇ ਪੁਰ-ਸਲਾਤ ਤੋਂ,
ਬਾਂਹ ਫੜ ਉਤਾਰੇ ਪਾਰ ਗੁਰੂ।
ਨਫਰਤ, ਹਉਮੈ, ਈਰਖਾ ਦਾ,
ਇਹ ਰੋਗ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਾ ਏ।
ਸ਼ਾਂਤੀ, ਪ੍ਰੇਮ, ਪਿਆਰ ਦੇ ਛੱਟੇ,

ਮਾਰ ਕੇ ਦੇਵੇ ਨਿਵਾਰ ਗੁਰੂ।
ਤਪ, ਧੂਣੀਆਂ, ਭੇਖ-ਪਖੰਡਾਂ,
ਬੁੱਤ ਪੂਜਿਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।
ਲੱਭਾ ਪਾਇਆ ਜਿਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਵੀ,
ਲੱਭਾ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਗੁਰੂ।
ਅਸੀਂ ਭੁੱਲੇ, ਭੱਟਕੇ ਬੇਵੱਸ ਹੋ ਕੇ
ਜਦ ਵੀ ਦਰ 'ਤੇ ਆਏ ਹਾਂ।
ਭੱਜ ਕੇ ਗਲ ਨਾਲ ਲਾ ਲੈਂਦਾ ਏ
ਸਦਾ ਹੀ ਬਖਸ਼ਣਹਾਰ ਗੁਰੂ।
ਤੂੰ ਗੁਣ ਨਿਪਾਣ, ਦਿਆਲ-ਬਖਸ਼ਿੰਦ,
ੴਕਾਰ ਪਰਮ ਪਿਤਾ।
ਅਸੀਂ ਬੁੱਧ ਹੀਣ, ਮੂੜ ਮੱਤ,
ਤੇਰੀ ਮਹਿਮਾ ਅਪਰੰਪਾਰ ਗੁਰੂ।
-ਚੰਨ, ਫੋਨ: 908-788-8427

ਮੋਦੀ ਦੀ ਬਿੱਲੀ ਬੈਲਿਓਂ ਬਾਹਰ

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਗਵਾਂ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਅਹਿਮ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇਸੇ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਸ. ਮਝੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਨੇ ਭਗਵੇਂ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੇ ਇਸ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਏਜੰਡੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਕੁ ਗੱਲਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਤਾਰੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਹੋਰ ਸੋਧੇ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪਿਛਾਪੜੀ ਹੱਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਲ ਡੇਢ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਦਿਤਾ ਸੀ ਕਿ 'ਵਿਕਾਸ' ਦਾ ਨਾਂ ਹੀ 'ਮੋਦੀ' ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਾਇਆ-ਕਲਪ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸਾਧਾਂ-ਸੰਤਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਵੀ 'ਨਮੋ ਨਮੋ ਮੋਦੀ' ਦਾ ਜਾਪ ਬਹੁਤ ਜਪਿਆ। ਇਸ ਜਾਪ ਵਿਚ ਮੋਹਰੀ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਕਮ। ਮੋਦੀ ਦੀ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਮੁਲਕ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮੇਲੇ ਕੰਭ ਵਿਚ ਸਮੂਹ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਹੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੋਦੀ ਦਾ ਹਰ ਕਦਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਵਲ ਵਧਦਾ

ਮਝੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ

ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡਦਾ ਗਿਆ ਅਡਵਾਨੀ ਵਰਗੇ ਘੋਟ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ; ਪਿੱਛੇ ਕਾਹਨੂੰ ਛੱਡੇ, ਸਰਾਂ ਪੁੰਜੇ ਲਾ' ਤੇ ਅਤੇ ਖੁਦ ਬਹਿ ਗਿਆ ਮੁਲਕ ਦੇ ਰਾਜ ਸਿੰਘਾਸਣ ਉੱਤੇ, ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਰੋਂਦਾ-ਡੁਸਕਦਾ ਛੱਡ ਕੇ।

ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਗੁਣਾ ਕਿੰਦਾ ਪੈ ਗਿਆ ਇਸ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ? ਕਿਹੜੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ 'ਨਮੋ ਨਮੋ' ਹੋ ਗਈ। ਜਿਸ ਤੌਰ-ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਹਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਗੁਜਰਾਤ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਹੀ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹਨੇ ਉਥੇ ਜੋ ਕਰ ਦਿਤਾ, ਮੁਲਕ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਚਲੋ ਹੋਇਆ ਵੀ ਹੋਣਾ, ਇਹ ਫਰਜ਼ ਹੀ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਉਂਜ, ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਦੀਆਂ ਢਿੱਲੀਆਂ ਚੁਲਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਅਕਸਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਨੂੰਹ ਬੀਬਾ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਤਾਂ ਮੋਦੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਦੇ ਰੱਜ ਕੇ ਸੋਹਲੇ ਗਾਏ। ਬੀਬਾ ਜੀ ਮੋਦੀ ਤੋਂ ਐਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਏ ਕਿ ਪੈਰੀਂ ਹੱਥ ਵੀ ਲਾਏ। ਇਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਲਈ ਇਕ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮੋਦੀ, ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮੁਖਾਲਫ਼ ਸਰਕਾਰ (ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬਾਦਲਾਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਮੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਟੇਟਾਂ ਨੂੰ ਬਣਦੀ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ) ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ 'ਹਨੇਰੀਆਂ' ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹੋ ਵਿਕਾਸ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ?

ਮੋਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋਣਾ ਉਹਦੀਆਂ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕਾਬਲੀਅਤਾਂ ਕਰ ਕੇ ਹੋਇਆ; ਮਸਲਨ ਉਹਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਜਿਸ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ। ਹੋਰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਾਬਲੀਅਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਕਿ ਕੋਈ ਮਾਮੂਲੀ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰ ਐਨੇ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ, ਉਹ ਵੀ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਲੀਡਰ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਗਰਮ ਹੋਣ। ਇਹ ਕਾਬਲੀਅਤਾਂ ਉਦੋਂ ਤਕ ਉਜਾਗਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜਦੋਂ ਤਕ ਅਸੀਂ ਮੁਲਕ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪੌਣੀ ਕੁ ਸਦੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ

ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਾਂਗੇ।

ਮੁਲਕ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਹਰ ਤਬਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਣਦਾ ਸਰਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ; ਮਤਲਬ ਹਿੰਦੂਆਂ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ, ਪਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਾਲੇ ਸਾਲ 1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਹੀ ਗੁਲਾਮ ਤਬਕਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਵੱਡਾ ਤਬਕਾ ਜਾਂ ਉਹਦੇ ਲੀਡਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹਾਕਮ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਦੂਜੇ ਦੋ ਤਬਕਿਆਂ ਜਿਹੜੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਮੋਹਰੀ ਹੋ ਕੇ ਲੜ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੋਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਨੇ ਵੱਖਰੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਤਬਕਾ (ਹਿੰਦੂ) ਇਸ 'ਤੇ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੁਲਕ ਆਜ਼ਾਦ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਇਹਦੀ ਵੰਡ ਵੀ ਹੋ ਗਈ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਮੁਲਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਵੱਡੇ ਤਬਕੇ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਸੰਘ 'ਚੋਂ ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਥੱਲੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਤਰਦੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਰੀਬ ਹਜ਼ਾਰ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਰਬ ਵੱਲੋਂ ਹਮਲਾਵਰ ਹੋ ਕੇ ਆਏ ਸੀ, ਤੇ ਇਕ ਲੰਮਾ ਅਰਸਾ ਇਸ ਮੁਲਕ 'ਤੇ ਹਕੂਮਤ ਵੀ ਕੀਤੀ, ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਮੁਲਕ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਲੋਕ ਮੁਲਕ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਵੰਡ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਮੁਲਕ ਕਿਉਂ ਬਣਾ ਕੇ ਬਹਿ ਗਏ! ਇਹ ਸਰੀਕੇਬਾਜ਼ੀ ਵੱਡੇ ਤਬਕੇ ਦੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲੀਡਰ ਮੁਲਕ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਉਪਰੰਤ ਜਿਹੜਾ ਭਾਰਤ ਚਿਤਵ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਮੱਧਕਾਲ ਵਾਲਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹਿੰਦੂ ਸਾਮਰਾਜ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਧਾਰਮਿਕ ਤਬਕਿਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਹਿੰਦੂ ਧੌਂਸ ਥੱਲੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਸੀ; ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਹੀ ਜਜ਼ਬ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਵੀਰ ਸਾਵਰਕਰ ਜਿਹੜਾ ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਂ ਸਭਾ ਦਾ ਮੁਖੀ ਵੀ ਰਿਹਾ, ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਸਾਵਰਕਰ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਹਦੇ ਕਈ ਵੱਡੇ ਲੀਡਰ ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਂ ਸਭਾ ਤੇ ਸਾਵਰਕਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਚ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਤਿਲਕ, ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ ਤੇ ਪਟੇਲ ਵੀ। ਇਹ ਸਾਵਰਕਰ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦਾ ਸੂਤਰਧਾਰ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਹੀ ਮੁਲਕ ਦਾ ਅਸਲੀ ਬਾਸਿੰਦਾ ਮੰਨਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਇੰਨਾ ਕੱਟੜ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਹਿੰਦੂ ਲੀਡਰ ਦੂਜੇ ਤਬਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮਾੜੀ ਜਿਹੀ ਵੀ ਫਰਾਖਦਿਲੀ ਦਿਖਾ ਦੇਵੇ, ਉਹ ਵੀ ਉਹਦੇ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਰਾਹ ਦਾ ਰੋੜਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਕੱਟੜ ਹਿੰਦੂ ਸੀ, ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉਭਰਵਾਂ ਲੀਡਰ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਦੱਬਵੀਂ ਜੀਭ ਨਾਲ ਹਮੀ ਭਰਦਾ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਇਹ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਸਮਝੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੱਸ ਇੰਨੀ ਕੁ ਹੀ ਗੱਲ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਕੱਟੜ ਹਿੰਦੂ ਜਮਾਤ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੀ ਹਿੰਦੂ ਲਿਸਟ 'ਤੇ ਲੈ ਆਂਦਾ, ਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਹਮਲੇ 1934 ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਕੱਟੜ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੀ ਦੂਜੇ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਬਾਰੇ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਰੋਲ ਬਣਿਆ, ਪਰ ਉਹ ਇਹਦਾ ਭਾਂਡਾ ਗਾਂਧੀ 'ਤੇ ਭੰਨਣ ਲੱਗ ਪਏ ਤੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਤਲ ਇਸੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਨੇ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੀਰ ਸਾਵਰਕਰ ਦੀ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਸੀ। ਇਹਨੂੰ ਗਾਂਧੀ ਕਤਲ ਕੇਸ 'ਚ ਫਤਿਆ ਵੀ ਗਿਆ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਚੱਲਿਆ; ਪਰ ਕੋਰਟ 'ਚ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਰ ਕੇ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ।

ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਸਾਮਰਾਜ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਸਿਰਜੀ ਬੈਠੀ ਚਾਣਕਿਆ ਨੀਤੀ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਲੀਡਰ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਰਹੀ ਜਿਹੜਾ ਮੁਲਸਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਆਜ਼ਾਦ ਇਸਲਾਮਿਕ ਦੇਸ਼ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਸਾਮਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਸਾਰਾ ਨਜ਼ਲਾ ਡਿੱਗਣਾ ਸੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਹਿ ਗਏ ਮੁਲਸਮਾਨਾਂ ਉੱਤੇ। ਨਹਿਰੂ ਵੱਡੇ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬੇੜਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੀ, ਪਰ ਉਹਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਉਹਨੂੰ ਮੁਲਕ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਨਾ ਸਕੀ, ਜਦੋਂਕਿ ਚਾਣਕਿਆ ਨੀਤੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਪਟੇਲ

ਸੀ। ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪਟੇਲ ਦੀ ਉਮਰ ਲੰਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਸਾਮਰਾਜੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੇ ਵੱਡੇ ਤਖ਼ਤ 'ਤੇ ਬਿਠਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰ ਸੀ। ਮੁਲਕ ਦਾ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਪਟੇਲ ਨੇ ਪੈਂਦੀ ਸੱਟੇ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਸੇਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੱਗਾ, ਨੂੰ ਘਰੋ-ਬੇਘਰ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣ ਹਿੰਦੂ ਜਿਹੜਾ ਸਰਕਾਰੀ ਤਖੱਲਸ ਦਿਤਾ, ਉਹ ਸੀ 'ਜ਼ਰਾਇਮ ਪੇਸ਼ਾ ਕੌਮ'; ਪਰ ਜਿਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਲੋਹ-ਪੁਰਸ਼ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਦਿਤਾ, ਉਹ ਹੈ ਉਹਦਾ 1948 ਵਿਚ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਨਿਜ਼ਾਮ ਉੱਤੇ ਫੌਜੀ ਹਮਲਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਕੋਈ ਇਕ ਲੱਖ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਤੇ ਇਸ ਘਿਨਾਉਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਥਹ ਤਕ ਨਾ ਨਿਕਲਣ ਦੇਣਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਆਹ ਕੁਝ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਚਾਣਕਿਆ ਨੀਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਟੇਲ ਖਰਾ ਉਤਰਿਆ। ਭਾਰਤੀ ਹਿੰਦੂ ਸਾਮਰਾਜ ਨੇ ਅੱਜ ਤਕ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥ ਲੁਕਾਈ ਰੱਖਿਆ ਕਿ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ

1947 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਤੀਜਾ ਆਜ਼ਾਦ ਮੁਲਕ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਲਕ ਪੂਰਾ ਇਕ ਸਾਲ ਆਜ਼ਾਦ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਵਿਚ ਨਿਜ਼ਾਮ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਪਾ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਤਕ ਇਹੋ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਮਾੜਾ ਜਿਹਾ ਪੁਲਿਸ ਐਕਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਦੋਂਕਿ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਕੋਲ ਪੂਰੀ ਫੌਜ ਸੀ।

ਸਾਲ 1950 ਵਿਚ ਪਟੇਲ ਦੀ ਮੌਤ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀਆਂ ਗੋਦਾਂ ਨੂੰ ਬਰੇਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਹਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਲੀਡਰ ਦੀ ਭਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਜਿਹੜਾ ਪਟੇਲ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ-ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਸਦੀ ਹਰ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਜਿੰਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਉਸ ਉੱਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕਰੇ; ਪਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਇਹ ਕਰੇ ਕਿ ਇਹ ਤਬਕੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਏਕਤਾ ਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਚਾਣਕਿਆ ਨੀਤੀ ਉਹਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਖੜਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਚਾਣਕਿਆ ਨੀਤੀ ਨੂੰ 1984 ਵਿਚ ਪਟੇਲ ਵਰਗੇ ਨੈਣ-ਨਕਸ਼ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਵਿਚੋਂ ਦਿਸਣ

ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਜੇ ਪਟੇਲ ਨੂੰ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਚ ਫੌਜੀ ਹਮਲਾ ਕਰ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਕਰ ਕੇ ਲੋਹ-ਪੁਰਸ਼ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਦਿਤਾ, ਤਾਂ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਫੌਜੀ ਹਮਲਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਕਰ ਕੇ 'ਦੁਰਗਾ ਮਾਤਾ' ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਦਿਤਾ ਗਿਆ, ਸਮੇਤ ਲਾਲ ਝੰਡੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ। ਉਸੇ ਸਾਲ ਉਹਦੀ ਮੌਤ ਉਪਰੰਤ ਉਹਦੇ ਪੁੱਤ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਬਾਪੜਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਹਿ, 'ਜਬ ਬੜਾ ਪੇਤ ਗਿਰਤਾ ਹੈ, ਤੇ ਧਰਤੀ ਕਾਂਪਤੀ ਹੈ'... ਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਤਕ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਦੰਗੇ ਕਹਿ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਣਕਿਆ ਨੀਤੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰੁਖ ਭਗਵਾਂ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹਦੇ ਵਿਚੋਂ ਪਟੇਲ ਵਰਗੇ ਨੇਤਾ ਲੱਭੇ ਜਾਣ। ਅਡਵਾਨੀ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਗੁਣ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਪੂਰੀ ਪੈਠ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਿਆ,

ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਇਹਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਈਆਂ। ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਮਤਲਬ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਬਣੀ ਸਰਕਾਰ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਵੋਟਾਂ ਨਾ ਪਾ ਕੇ ਹਰਾ ਦੇਣ, ਉਹਨੇ ਹਾਕਮ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਇਹ ਸਿੱਧਾ ਜਿਹਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਨੂੰ ਘਰ ਬੈਠਣ ਦਾ ਫਤਵਾ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਹੋਇਆ ਇਹ ਕਿ ਉਸੇ ਹੀ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਨੂੰ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਮਜ਼ਾਕ ਕੀਤਾ ਮੋਦੀ ਦੇ 'ਅੱਛੇ ਦਿਨਾਂ' ਨੇ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਕਮ ਹੁੱਬਦੇ ਫਿਰਦੇ ਆ। ਕਾਰਨ? ਇਹ ਬਿੱਲੀ ਦੀ ਮਿਆਊਂ ਵਿਚ ਮਿਆਊਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਹਾਕਮ ਟੱਬਰ ਤਾਂ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਜਲੂਸ ਕੱਢੀ ਫਿਰਦਾ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ... ਹੱਥ ਵਿਚ ਠੂਠਾ ਫੜ ਕੇ ਹਰ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਂ ਭੀਖ ਮੰਗ ਕੇ। ਓ ਭਰਾਵੇਂ! ਸੈਂਟਰ ਤੋਂ ਬਣਦੀਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਹਰ ਸੂਬੇ ਦਾ ਬਣਦਾ; ਇਹ ਮਿਲਣਾ ਹੀ ਮਿਲਣਾ, ਕਾਨੂੰਨਨ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਖੇਰਾਤ ਮੰਗਣੀ ਕਿਵੇਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ? ਤੇ ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲਿਆਂ ਨੇ ਲੋਲੂਤੀਆਂ ਕੱਢਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੇਣਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਵੀ ਸਮਝ ਗਏ ਹਨ ਇਸ ਟੱਬਰ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਨੂੰ, ਕਿ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਹਾਜ਼ਮਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਕਤ ਜਿਹੜਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਹਾਕਮਾਂ ਨਾਲ, ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਨੂੰ ਹਰਾਣੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਕੁਰਸੀ ਦੇਣੀ ਸੀ, ਸੋ ਅਗਲਿਆਂ ਨੇ ਦੋ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਗਾਇਬ ਹੈ।

ਸਾਰੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਈਸ਼ਵਰ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਮੈਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਨਿਸ਼ਠਾ ਰੱਖੂਗਾ...' ਇਹ ਸਹੁੰ 26 ਮਈ ਨੂੰ ਚੁੱਕੀ, ਤੇ 27 ਮਈ ਨੂੰ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਜਿੱਤੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 370 ਖਤਮ ਕੀਤੀ ਜਾਊਗੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਕੀ ਹੈ? ਇਹ ਇਸ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿਤਾਬ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਧਾਰਾ 370 ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ; ਫਿਰ ਤਾਂ ਉਸ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 370 ਪ੍ਰਤੀ ਵੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਰਧਾ ਰੱਖਣੀ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਨਹੀਂ। ਭਗਵੀਂ ਬਿੱਲੀ ਨੂੰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਅਕਸ ਦਿਸਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਇਹਨੇ ਪ੍ਰਣ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਨੇ-ਬਹਾਨੇ ਖਦੇਤਨਾ ਹੈ। ਉਂਜ, ਜਿੰਨਾ ਫਾਇਦਾ ਇਸ ਧਾਰਾ 370 ਦਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੇ ਲਿਆ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਹੁਤ ਅਮੀਰ ਹੁੰਦੇ, ਪਰ ਉਹ ਤਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੱਕੜਾਂ ਪਾੜ ਕੇ ਅਤੇ ਕੰਬਲ ਵੇਚ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬੱਸ, ਇਹ ਧਾਰਾ 370 ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਹੈ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ, ਜਿਹੜੀ ਬੜੀ ਚੁੱਭਦੀ ਹੈ ਹਿੰਦੂ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਭਗਵੀਂ ਬਿੱਲੀ ਨੂੰ। ਇਹ ਹਰ ਹੀਲੇ ਇਸ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਫੌਜ ਤੋਂ ਹਰ ਜਲਮ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਏਕਤਾ ਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ। ਇਹ ਹੈ 'ਅੱਛੇ ਦਿਨਾਂ' ਦਾ ਆਗਾਜ਼!

ਮੋਦੀ ਦੀ ਭਗਵੀਂ ਬਿੱਲੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਮਨੁੱਖੀ ਵਸੀਲੇ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਜੁਬਿਨ ਈਰਾਨੀ ਵੱਲੋਂ ਜਿਸ ਦੀ ਮਨਿਸਟਰੀ ਹੇਠ ਮੁਲਕ ਦਾ ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ-ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣੀ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜੋਤਿਸ਼, ਵਾਸਤੁ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਕਥਾ-ਕਹਾਣੀਆਂ, ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਥਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਨਾਲ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਹਕੂਮ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਗੈਰ-ਹਿੰਦੀ ਸੂਬਿਆਂ ਲਈ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਵਿਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਅਮਲ ਰੋਕ ਲਿਆ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਲਈ ਇਕ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮੋਦੀ, ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮੁਖਾਲਫ਼ ਸਰਕਾਰ (ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬਾਦਲਾਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਮੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਟੇਟਾਂ ਨੂੰ ਬਣਦੀ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ) ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ 'ਹਨੇਰੀਆਂ' ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹੋ ਵਿਕਾਸ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ?

ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਦੇਰ-ਸਵੇਰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਈ ਕਿ ਭਗਵੀਂ ਬਿੱਲੀ ਨੇ ਅਜੇ ਮਿਆਉਂ ਕੀਤੀ ਹੀ ਸੀ, ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫੁਰਤੀ ਦਿਖਾਈ। ਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਬੋਰਡ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਚਾਣਕਿਆ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਹਿੰਦੂ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੋਰ ਬੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ, ਤੇ ਇਹ ਕੰਮ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਭੁਲਾ ਦਿਓ!... 90 ਫੀਸਦੀ ਕੰਮ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੀਲ-ਹੁਜਤ ਦੇ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਸਭ ਨੂੰ ਸਦਾ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਭਟਕੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਜਿਯਰ ਮਰਜ਼ੀ ਲਾ ਦਿਓ। ਅਜਿਹਾ ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਖੜਨ ਤੋਂ ਵੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ! ਇਸ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ 'ਅੱਛੇ ਦਿਨਾਂ' ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ।

ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਸਬੰਧੀ 'ਮੇਰਾ ਦਾਗਿਸਤਾਨ' ਦੇ ਲੇਖਕ ਰਸੂਲ ਹਮਜ਼ਾਤੋਵ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਈ ਕਹਾਣੀ ਚੋਤੇ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਾਰ-ਤੱਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਵੱਡੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਰੂਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕੇ ਜਿਥੋਂ ਦੀ ਬੋਲੀ 'ਅਵਾਰ' ਹੈ, ਦਾ ਫੌਜੀ ਨੌਜਵਾਨ ਜਰਮਨ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ, ਤੇ ਉਥੋਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਸਿੱਖ ਗਿਆ, ਤੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਵੀ। ਉਹਦੇ ਪਿੰਡ ਉਹਦੀ ਮਾਂ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਉਹਨੂੰ ਅੰਤਾਂ ਦਾ ਮੋਹ

ਬਾਂਹ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿਤਮਜ਼ਰੀਫੀ ਦੇਖੋ ਕਿ ਇਸ ਭਗਵਾਂ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਨੂੰ ਤਿਰੰਗੇ ਵਿਚਲੇ ਹਰੇ ਅਤੇ ਸਫੈਦ ਰੰਗ ਤੋਂ ਕਿੰਨੀ ਨਫਰਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਰੰਗ ਇਸਲਾਮ ਤੇ ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਪੁੱਛੇ ਕਿ ਇਹ ਤਿਰੰਗੇ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਨਹੀਂ? ਪਰ ਕੌਣ ਕਹੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹੋ ਤਾਂ ਭਗਵੀਂ ਬਿੱਲੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਹੀ ਲਫਜ਼ ਕਿਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਸਿੱਖ ਜਾਂ ਇਸਾਈ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਾ ਕੇ ਅਤਿਵਾਦੀ, ਵੱਖਵਾਦੀ, ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਰੋਧੀ, ਏਕਤਾ ਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦਾ ਮਹਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਗਰਦਾਨ ਕੇ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚੋਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਕਢਵਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਸੁੱਟ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਇਹਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਆ 'ਅੱਛੇ ਦਿਨ ਆ ਗਏ'।

ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਇਕ ਆਮ ਕਤਲ ਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ 'ਅੱਛੇ ਦਿਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ' ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਫੋਸਬੁੱਕ 'ਤੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਮਰਹੂਮ ਮੁਖੀ ਬਾਲ ਠਾਕਰੇ ਤੇ ਸ਼ਿਵਾ ਜੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਗਲਤ ਢੰਗ ਦੇ ਕੁਮੈਂਟ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਆਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਰੱਖਿਆ ਸੈਨਾ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਰੋਹ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਪੁਨੇ ਵਿਚ 24 ਸਾਲ ਦੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਮੋਹਸਿਨ ਸਾਇਦ ਸ਼ੇਖ ਨੂੰ ਉਹਦੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਰੱਖੀ ਦੇਖ ਕੇ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿਤਾ। ਇਹ ਕੁਮੈਂਟ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦਾ ਉਸ ਕੁਮੈਂਟ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੱਛੇ ਦਿਨ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਵੱਟੀ ਰੱਖੀ, ਕਿਉਂ ਭਲਾ? ਕਿਉਂਕਿ ਭਗਵੀਂ ਬਿੱਲੀ ਦੀ ਮਿਆਉਂ ਇਹੋ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅੱਛੇ ਦਿਨਾਂ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਨੂੰ ਦੋ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕਦੇ ਹਿੰਦੂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਮਿਤੀ, ਕਦੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ, ਕਦੇ ਖੁਦ ਭਾਜਪਾ, ਕਦੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਵੱਲੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਭਰੇ ਲਹਿਜੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਧੌਸ ਮੰਨ ਕੇ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਭਗਵੀਂ ਬਿੱਲੀ ਦਾ ਪੰਜਾ ਬੜਾ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਅੱਛੇ ਦਿਨਾਂ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਤੇ ਹੋਰ ਪੂਰਬੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਲੇ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਲੈਣੀ ਹੈ। ਬੜੀ ਛੇਤੀ ਬਿੱਲੀ ਨੇ ਵੱਡਾ ਝਪਟਾ ਮਾਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ; ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਵਿਚ ਪੈਸਾ ਲਾਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਉਥੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਕਰਵਾਏ ਹੋਏ ਹਨ।

'ਵਿਕਾਸ' ਬਾਰੇ ਜਾਂ 'ਅੱਛੇ ਦਿਨਾਂ' ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਪਰ ਇਕ ਗੱਲ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਪੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ 'ਭਗਵੇਂ' ਵਿਚ ਵਟਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਵਾਇਦ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਉਹ ਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਸਦਾ ਜਾਸੂਸੀ ਕੀਤੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਨਿਯੁਕਤ

ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮੋਦੀ ਦੀ ਭਗਵੀਂ ਬਿੱਲੀ ਦੀ ਮਿਆਉਂ ਨੀਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਵੱਖ ਹੈ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਇਹ ਝਪਟ ਮਾਰ ਕੇ ਸਿੱਧਾ ਜਿਸਮਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਹੈ, ਉਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਲੇਸ ਕੇ ਜਿਸਮਾਨੀ ਨਾਲੋਂ ਵਿਚਾਰਕ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਖੋਖਲਾ ਕਰ ਕੇ ਮਾਰਨ ਨਾਲੋਂ ਜਜ਼ਬ ਕਰਨ ਨੂੰ ਇਹ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਖੁਦ ਸਿੱਖ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪ ਉਤਾਵਲੇ ਬੜੇ ਹਾਂ ਜਜ਼ਬ ਹੋਣ ਨੂੰ।

ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਰੇ ਕਿਆਸ-ਅਰਾਈਆਂ ਵੀ ਇੰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਹੀ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਭਗਵੇਂ ਰੂਪ ਵਾਲੇ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਅਗਾਂਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵੀ ਅਫ਼ਵਾਨੀ ਵਰਗਾ ਕੱਟਤ ਹਿੰਦੂ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀ ਹੀ ਬਣੇਗਾ। ਇਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ, ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵੀ ਮਿਆਉਂ ਭਗਵੀਂ ਬਿੱਲੀ ਵਾਲੀ ਹੀ ਬੋਲਣਗੇ, ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਸਿੱਖ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਬਾਹਰਲੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਧਾਂ-ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਵਧਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਹੋ ਜਿਹੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸਿੱਖ ਲਿਬਰਲ ਵਿਚ ਭੇਜੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲਾਗਾ-ਦੇਗਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ ਬਿਪਰ ਦੀ ਗੁੜਤੀ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਰੋਲ-ਘੋਲਾ ਪੁਆਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿਚ ਮਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਏਜੰਟ ਫਿੱਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਹੜੇ ਹਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਅਮਨ-ਅਮਾਨ ਨਾਲੋਂ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਛੇਤੀ ਰੱਖੇ। ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਵਿਚ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਹੀ ਮਨਮਤਿ ਦੀ ਐਸੀ ਭਗਵੀਂ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਸ਼ਰਧਾਵਾਨ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣ ਦੇਣਾ।

ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮੋਦੀ ਦੀ ਭਗਵੀਂ ਬਿੱਲੀ ਦੀ ਮਿਆਉਂ ਨੀਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਵੱਖ ਹੈ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਇਹ ਝਪਟ ਮਾਰ ਕੇ ਸਿੱਧਾ ਜਿਸਮਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਹੈ, ਉਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਲੇਸ ਕੇ ਜਿਸਮਾਨੀ ਨਾਲੋਂ ਵਿਚਾਰਕ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਖੋਖਲਾ ਕਰ ਕੇ ਮਾਰਨ ਨਾਲੋਂ ਜਜ਼ਬ ਕਰਨ ਨੂੰ

ਇਹ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਖੁਦ ਸਿੱਖ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪ ਉਤਾਵਲੇ ਬੜੇ ਹਾਂ ਜਜ਼ਬ ਹੋਣ ਨੂੰ। ਕਿੰਨੀ ਵਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਥਕ ਹਾਕਮ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਹੁੰ-ਮਾਸ ਦਾ, ਘਿਉ-ਖਿਚੜੀ ਵਰਗਾ, ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਕੁਝ। ਕੋਈ ਉਗਲੀ ਰੱਖ ਕੇ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਆਹ ਪਾਸਾ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਜਿਥੇ ਭਗਵੀਂ ਬਿੱਲੀ ਦੀ ਮਿਆਉਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸਬੂਤੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਇਹਦਾ ਐਨਾ ਅਸਰ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਤੋਂ ਤਾਂ ਘੋਸਲ ਮਾਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਗਊ ਰੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਬਾਰੇ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਖੁੰਝੀ, ਤੇ ਅਗਾਂਹ ਗਊ ਰੱਖਿਆ ਟੈਕਸ ਵੀ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸਰਬਉੱਚ ਤਖ਼ਤ, ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਦੁਨੀਆਂਦਾਰੀ ਤੋਂ ਉਪਰ ਸੱਚਾ ਤਖ਼ਤ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਥਾਂ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਸੱਚ ਬੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਨ ਕਿ ਭਗਵੀਂ ਬਿੱਲੀ ਦੀ ਮਿਆਉਂ ਸੁਣ ਕੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕਰਨਾ ਹੁਣ ਆਮ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮਿਸਾਲਾਂ ਤਾਂ ਬੇਬੇਰੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਾਂਝੀ ਇਕੋ ਹੀ ਕਰਨੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਸਾਲ 6 ਜੂਨ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ 'ਤੇ 1984 ਵਿਚ ਫ਼ੌਜ ਵਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਸਮੂਹ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਇਕੱਠ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਸਰਬਉੱਚਤਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਗ ਅਲਾਪਣ ਵਾਲੇ ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਲੀਡਰ ਇਸ ਰੋਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉਦਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਬਣਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ 1984 ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਹੈ ਕਿ ਹਮਲਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਚਿਹਰੇ ਕਿਹੜੇ ਹਨ।

ਸੱਚ, ਗੱਲ ਆਪਾਂ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਸੀ ਕਿ ਭਗਵੀਂ ਬਿੱਲੀ ਦੀ ਮਿਆਉਂ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਅਸਰ ਕਬੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸਾਡੇ ਸੱਚੇ ਤਖ਼ਤ 'ਤੇ। ਉਸ ਦਿਨ ਯਾਨਿ 6 ਜੂਨ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰ ਕੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਜੋਸ਼, ਉਤਸ਼ਾਹ ਤੇ ਰੋਸ ਇੰਨਾ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਕਿ ਮਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਰਿਆ ਨਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਤਖ਼ਤ 'ਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਕੁੱਟਿਆ ਗਿਆ। ਨੌਬਤ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਤੇ ਨੰਗੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਤਕ ਲੈ ਆਂਦੀ। ਇਕਦਮ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਮੜ੍ਹ ਦਿਤਾ ਗਿਆ; ਪਰ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਕਿਉਂਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਸੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋ ਅੱਖੀਂ ਵੇਖਿਆ, ਉਹ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਕਹਿ ਦਿਤਾ ਕਿ ਸ. ਮਾਨ ਸਾਹਿਬ ਤਾਂ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਚੱਲੀਆਂ; ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਗੱਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਚੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਜਦੋਂ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਫੂਕ ਵੱਜ ਗਈ ਕਿ ਇਹੋ ਏਜੰਸੀਆਂ ਹੀ ਤਾਂ ਭਗਵੀਂ ਬਿੱਲੀ ਹੈ

ਜਿਹਦੀ ਬਦੌਲਤ ਤੁਸੀਂ ਜਥੇਦਾਰ ਹੋ, ਬੱਸ ਕੱਟ ਲਿਆ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਕੂਹਣੀ ਮੋੜ, ਤੇ ਮਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਬਣਾ'ਤੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਕਿ ਲੈ ਦਿਓ ਮਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਨਾਂ। ਬੱਸ ਫੜ ਲਏ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਾਬਤ ਸੂਰਤ ਨੌਜਵਾਨ। ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਦਿਨ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਵੀ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਵੀ ਕੋਸ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ 6 ਜੂਨ ਨੂੰ ਭੁਲਾਉਣ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਬਿੱਲੀ ਦੀ ਮਿਆਉਂ ਨੇ; ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਤੋਂ ਹੀ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਨਾ ਕਢਵਾ ਦੇਵੇ ਕਿ ਹੁਣ 6 ਜੂਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨਹੀਂ ਮਨਾਇਆ ਕਰੇਗੀ।

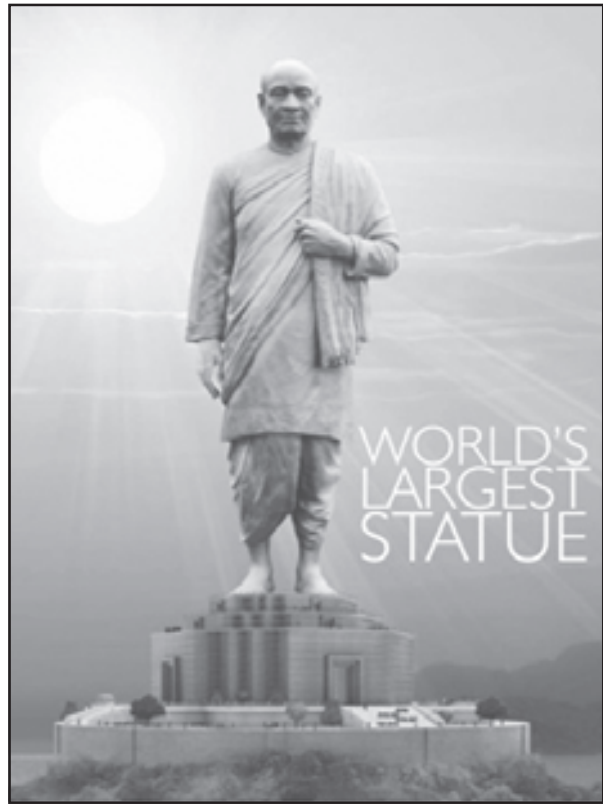
ਮੋਦੀ ਦੀ ਬਿੱਲੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਮਿਆਉਂ ਵਿਚ ਮਿਆਉਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਾਉਂਦੇ, ਬੜਾ ਸਾਫ਼ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇ ਗਈ ਕਿ ਹੁਣ ਰਾਜ ਭਾਗ ਦੀ ਅਸਲ ਵਾਗਡੋਰ ਭਗਵੀਂ ਬਿੱਲੀ ਦੇ ਪੰਜਿਆਂ ਵਿਚ ਹੈ ਜਿਹਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਮੁਤਾਬਕ ਮਿਆਉਂ ਦੀ ਸੁਰ ਕਢਵਾਉਣੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਨਹੀਂ ਕੱਢਣੀ ਤਾਂ ਐਨੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਮਾਲਕ ਵੀ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੀ ਕੱਢੀ ਮਿਆਉਂ ਦੀ ਮੁਖਾਲਫ਼ਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੰਦ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਤਰੀਕਾ ਆਉਂਦਾ। ਜਿਸ ਸ਼ਾਨੋ-ਸ਼ੌਕਤ ਨਾਲ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਨੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ
ਕਰਦੀ ਸੀ। ਸਾਲਾਂ ਬੱਧੀ ਮਾਂ ਉਹਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਯਾਦ ਕਰਦੀ ਰਹੀ, ਉਧਰ ਜਰਮਨੀ ਰਹਿ ਗਏ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਵੀ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਮਾਂ ਦਾ ਹੋਰਵਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ। ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਜਰਮਨੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਹੀ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਬੰਦਾ ਮਿਲਿਆ, ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਾਪਸ ਦੇਸ਼ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਪਿੰਡ ਉਹਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲ ਕੇ ਉਹਦੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸੇ। ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਾਲੇ ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਹਾਮੀ ਭਰ ਦਿੱਤੀ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਉਹ ਬੰਦਾ ਦੇਸ਼ ਪਰਤਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਉਹਦੇ ਪਿੰਡ ਗਿਆ। ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 'ਤੇਰਾ ਪੁੱਤ ਜਰਮਨ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਹੈ, ਤੇ ਵੱਡਾ ਆਦਮੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਤੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।' ਮਾਂ ਨੇ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਤੂੰ ਸੱਚੀ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖ ਕੇ ਮਿਲਿਆ ਹੈ...।' ਮਾਂ ਬੜਾ ਚਿਰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਸ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤ ਬਾਰੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਦੀ ਰਹੀ। ਚਾਣਚੱਕ ਮਾਂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਗੱਲ 'ਅਵਾਰ' ਵਿਚ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੁੰਨਾ? ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਂ ਤਾਂ ਅਵਾਰ ਵਿਚ ਹੀ ਬੋਲਦਾਂ, ਪਰ ਤੇਰਾ ਪੁੱਤ ਜੁਆਬ ਜਰਮਨ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।' ਮਾਂ ਇਕਦਮ ਗਮਗੀਨ ਹੋ ਗਈ। ਫਿਰ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਉਠਦੀ ਬੋਲੀ, 'ਨਹੀਂ, ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੋਣਾ। ਉਹ ਤਾਂ ਕਈ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਮਰ ਚੁੱਕਾ।'

ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਇਥੇ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਕਿ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਉਹਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਰਹੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ। ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਐਵੇਂ ਬੁਝਤਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਹੀ ਨਾ ਸਮਝੀ ਜਾਇਓ। ਇਹ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਗੁਰੂ ਬੋਲੀ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਭਗਵੇਂ ਵਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਰੋਕਣਾ, ਖੁਦ ਹਿੰਮਤ ਕਰਨੀ ਪੈਣੀ ਹੈ।

ਅਗਲਾ ਕਾਰਨਾਮਾ ਦੇਖੋ ਇਸ ਭਗਵੀਂ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦਾ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਪੰਨਵਾਦ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਇਕ ਐਮ.ਪੀ. ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਗਾਂਹ ਤੋਂ 15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਤਿਰੰਗੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਭਗਵਾਂ ਝੰਡਾ ਝੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ, ਮੋਦੀ ਦੀ ਸੱਜੀ

ਸਰਦਾਰ ਪਟੇਲ ਦਾ ਬੁੱਤ

ਮੋਦੀ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਹੱਥ ਲਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਹਰਸਿਮਰਤ ਬਾਦਲ

ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੀ ਸਿਰਕੱਢ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਮਰਹੂਮ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ (20 ਅਗਸਤ 1949-28 ਜੁਲਾਈ 2007) ਇਸ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਵਿਚ ਵੀ 'ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ' ਵਿਚ ਛਪਦੇ ਰਹੇ ਆਪਣੇ ਹਰਮਨਪਿਆਰੇ ਕਾਲਮ 'ਜਗਤ ਤਮਾਸ਼ਾ' ਵਾਂਗ ਨਿਵੇਕਲੇ ਰੰਗ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪਿੰਡ ਨੰਗਲ ਸ਼ਾਮਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਉਹਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ, ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਬਾਰੇ ਬੜੀਆਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸੂਖਮ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਰਚਨਾ ਇਕੱਲੇ ਨੰਗਲ ਸ਼ਾਮਾ ਪਿੰਡ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਤਾਸੀਰ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਤੱਤ ਵੀ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਲਬੀਰ ਨੇ ਇਹ ਰਚਨਾ ਪੜ੍ਹਕਦੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸੇ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ-ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਦਿਲ ਵੀ ਉਸ ਰੌਸ਼ਨ ਵਿਚ ਧੜਕਣ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਐਤਕੀ 'ਛੱਪੜ ਵਾਲੀ ਥਾਂ' ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਛਿੱਝ, ਜਾਤ-ਪਾਤ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਮਸਲੇ ਛੋਹੇ ਹਨ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਛੋਟੇ ਅਥਵਾ ਰਵਿਦਾਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਾ ਛੱਪੜ ਕਿਥੇ ਗਿਆ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਲੱਭਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਨਹੀਂ ਪਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਲਾਏ ਵੱਡੇ ਗੇਟ ਉਤੇ ਗੋਲਾਈਦਾਰ ਮਹਿਰਾਬ ਰੂਪੀ ਲੋਹੇ ਦੀ ਪਲੇਟ ਉਤੇ 'ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਯਾਦਗਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ' ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਜਿਹੜਾ ਬਾਹਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਕੂਲ ਐਨ ਉਸੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਛੱਪੜ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਛੱਪੜ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬੋਹੜ ਦਾ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਦਰੱਖਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਬੋਹੜ ਹਾਲੇ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪਿੱਪਲਾਂ ਅਤੇ ਬੋਹੜ ਦੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਤਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਐਸਾ ਮਿਲੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਦਰੱਖਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੀ ਬੋਹੜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਿੱਪਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਹੁਣ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਪਿੱਪਲ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ

ਛੱਪੜ ਵਾਲੀ ਥਾਂ

ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਹੁੱਕੇ ਮਘਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਜੱਟਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਬਿਲੇ ਉਚੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਨਾਲ ਸੀਰੀ ਰਲ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਗੋਰੇ-ਕੂੜੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਕੋਲ ਹੀ ਬੈਠਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਘਰ ਦੀ ਸੁਆਣੀ ਉਥੇ ਬੈਠੇ ਦੇ ਹੀ ਹੱਥ 'ਤੇ ਰੋਟੀਆਂ ਧਰ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਜੇ ਤਾਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੋਲੀ ਜਾਂ ਬਾਟੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲਿਆਂਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦਾਲ ਸਬਜ਼ੀ ਉਸ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਵਰਨਾ ਰੋਟੀਆਂ ਉਤੇ ਹੀ ਦਾਲ ਸਬਜ਼ੀ ਧਰ ਕੇ ਖਾਣੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਤਰੀ ਵਾਲੀ ਸਬਜ਼ੀ ਜਾਂ ਪਤਲੀ ਦਾਲ ਨੂੰ ਰੋਟੀ 'ਤੇ ਸੰਭਾਲਣਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਸੀ ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਦੋਆਬੇ

ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਇਸ ਵਿਚ ਬੇੜਾ ਤਾਰਨ ਦੀ। ਨੰਗਲ ਸ਼ਾਮਾ ਨੂੰ 'ਚੋਲਿਆਂ ਵਾਲਾ' ਨੰਗਲ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਥਾਂ ਪਰ ਥਾਂ ਗੁੱਗਾ ਜਾਹਿਰ ਪੀਰ ਦੀਆਂ ਥਾਂਵਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਮਟੀ ਨੰਗਲ ਸ਼ਾਮਾ ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਇਸ ਮਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨੂੰ ਚੋਲਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਗੁੱਗਾ ਨੌਮੀ ਤੋਂ ਕਰੀਬ ਨੌਂ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਚੋਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਇਸ ਮਟੀ (ਮਾੜੀ) 'ਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਕਥਾ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਦੇਰ ਰਾਤ ਤਕ ਚੌਂਕੀ ਭਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਕਥਾ ਸੁਣਦੇ ਹਨ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਚੌਂਕੀ ਭਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਰਲ ਕੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਦਰ-ਦਰ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਕਥਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਰਧਾਵਾਨ ਲੋਕ ਵਿੱਤ

ਦੀ ਨੌਂ ਦਿਨ ਦੀ ਪੂਜਾ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਛਿੱਝ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਕੁਸ਼ਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛਿੱਝ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਭਲਵਾਨਾਂ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਗੱਭਰੂ ਵੀ ਘੋਲਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਨੰਗਲ ਸ਼ਾਮਾ ਦੀ ਛਿੱਝ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਪਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਢੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਖੇਤ ਠੀਕ ਲੱਗੇ, ਉਸ ਵਿਚ ਆਖਾਤਾ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਲੜਾਈਆਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਮੇਰੀ ਆਪਣੀ ਸੁਰਤ ਵਿਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦਸ ਵਾਰੀ ਲੜਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਹਾਲੇ ਮੇਰੀ ਉਮਰ ਮਸਾਂ ਦਸਾਂ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ, ਗੰਡਾਸੇ ਤੋਂ ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਵੀ ਚੱਲ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਦੋ-ਚਾਰ ਬੰਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਵੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। 'ਸ਼ਾਮਾ' ਤਖੱਲਸ ਹੋਣ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਤਿਉਰਾਂ ਦਾ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਵੀ ਮਿੰਨਤਾਂ ਕਰਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੜਨ ਤੋਂ ਹਟਾਉਂਦਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਭਰੇ, ਭੂਤਰੇ ਹੋਏ ਸ਼ਰਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਅਕਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਦੋਂ ਸੁਣਦੀ ਹੈ? ਇਸ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਤੇ ਥਾਣੇ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਛਿੱਝ ਤੋਂ ਹੀ ਚੇਤੇ ਆਇਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਬਾਹਮਣਾਂ ਦਾ ਗਿਰਧਾਰੀ ਉਨ੍ਹੀ ਦਿਨੀਂ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਲਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤਕ ਉਸ ਨੇ ਪਟਕੇ ਦੀ ਝੰਡੀ ਪਿੰਡੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣ ਦਿਤੀ। ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੋਂ ਨਾਮੀ ਭਲਵਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਗਿਰਧਾਰੀ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਣ ਲਈ ਛਿੱਝ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਗਿਰਧਾਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਪਿੱਠ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਾ ਸਕਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰੀ ਪਟਕੇ ਦਾ ਘੋਲ ਜਿੱਤਣ ਮਗਰੋਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਇਨਾਮ ਦਿਤੇ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਰੁੱਗ ਵਿਚ ਸਾਂਭੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂਦੇ। ਫਿਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਘਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਪੁੱਜਤ ਮੁਤਾਬਕ ਦੇਸੀ ਘਿਉ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੂੰ ਜਵਾਨੀ ਵੇਲੇ ਕੁਸ਼ਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਦੋ ਕਿੱਲੇ ਘਿਉ ਭਿਜਵਾਇਆ ਸੀ। ਗਿਰਧਾਰੀ ਭਲਵਾਨ ਦੀ ਭਰ ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਹੀ ਟ੍ਰੈਕਟਰ ਉਲਟਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਹੋਠਾਂ ਮਿੱਧੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਰੋਇਆ ਸੀ।

ਤੇਰੀਆਂ ਗਲੀਆਂ-6

ਮੈਂ (ਆਪਣੇ) ਪਿੰਡ (ਨੰਗਲ ਸ਼ਾਮਾ) ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ, ਨਾਲੀਆਂ, ਖੇਤਾਂ, ਖੂਹਾਂ, ਖੰਡਰਾਂ, ਦਰਖਤਾਂ, ਫਸਲਾਂ, ਤੀਵੀਆਂ, ਬੰਦਿਆਂ, ਇਸ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਿਣਕਿਆਂ ਆਦਿ ਉਤੇ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਨਾ ਲਿਖ ਸਕਣ ਦਾ ਸਰਾਪ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਆਖਰੀ ਖਾਹਸ਼ ਕੀ ਹੈ? ਮੇਰੀ ਧੀ ਸੁਪਨੀਤ ਪੁੱਛਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਨੰਗਲ ਸ਼ਾਮਾ ਬਾਰੇ ਇੰਨੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਮੈਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਾ ਕੇ ਵੀ ਲਿਖ ਨਾ ਸਕਾਂ, ਪਰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਵਿਤਾ ਨਾ ਲਿਖਣ ਦਾ ਸਰਾਪ ਹੰਢਾਅ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਜੂਹ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਤਾਂ ਖਾ ਹੀ ਸਕਦਾ ਹਾਂ! ਮੈਂ ਰੱਜ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਖਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ਦਾ ਕਿਸੇ ਕੋਈ ਸਰਾਪ ਨਹੀਂ ਜੇ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਰੀ-ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਜਗਦੀਆਂ ਰੌਸ਼ਨੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਭੁੱਖਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹਾਂ।

ਪਿੰਡ ਨੰਗਲ ਸ਼ਾਮਾ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ-ਅਜ਼ਮਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਨੰਨ੍ਹੇ ਭਲਵਾਨ।

ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਬਾਹਮਣਾਂ ਦਾ ਗਿਰਧਾਰੀ ਉਨ੍ਹੀ ਦਿਨੀਂ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਲਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤਕ ਉਸ ਨੇ ਪਟਕੇ ਦੀ ਝੰਡੀ ਪਿੰਡੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣ ਦਿਤੀ। ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੋਂ ਨਾਮੀ ਭਲਵਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਗਿਰਧਾਰੀ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਣ ਲਈ ਛਿੱਝ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਗਿਰਧਾਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਪਿੱਠ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਾ ਸਕਿਆ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਇਨਾਮ ਦਿਤੇ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਰੁੱਗ ਵਿਚ ਸਾਂਭੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂਦੇ।

ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਣੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਜਾਂ ਡਿਓਚੀ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸੀ, ਜਾਂ ਇਉਂ ਕਹਿ ਲਵੋ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਜਾਂ ਡਿਓਚੀ ਇਸ ਪਿੱਪਲ ਦੇ ਹੇਠ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਪਿੱਪਲ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹਰੀਜਨ ਬਸਤੀ ਦੇ ਛੱਪੜ ਦੇ ਕੰਢੇ ਇਹ ਬੋਹੜ ਕਾਇਮ ਸੀ।

ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਹਰੀਜਨਾਂ ਤੇ ਗੈਰ-ਹਰੀਜਨਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਬਹੁਤਾ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਸਨਅਤੀਕਰਨ, ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ, ਗਲੋਬਲੀਕਰਨ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਫਿਰ ਪਿੰਡ ਕਿਵੇਂ ਬਚਿਆ ਰਹਿੰਦਾ? ਪਰ ਪੰਜਾਹਵਿਆਂ ਅਤੇ ਸੱਠਵਿਆਂ ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਹਾਲਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਹਾਲੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਵਖਰੇਵਾਂ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੀ ਬੇਟੀ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਵੱਡੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਹਰੀਜਨਾਂ ਜਾਂ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਜੁੱਤੀਆਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਉਤੇ ਜਾਂ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿਚ ਬੈਠਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਉਸ ਲਈ ਗੱਲ ਸਮਝ ਸਕਣੀ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ ਕਿ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਸੱਬ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੱਬ ਵੱਖਰੀ।

ਇਸ ਲਈ ਆਮ ਕਰ ਕੇ ਜੱਟ, ਤਰਖਾਣ, ਲੁਹਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਤਾਂ ਡਿਓਚੀ ਲਾਗਲੇ ਪਿੱਪਲ ਹੇਠਾਂ ਬਣੇ ਥੜ੍ਹੇ ਉਤੇ ਜਾਂ ਮੀਂਹ ਕਣੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨੀਂ ਡਿਓਚੀ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਦਿਨ ਕੱਟੀ ਕਰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਹਰੀਜਨ ਲੋਕ ਛੱਪੜ ਕਿਨਾਰੇ ਬੋਹੜ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਮੰਜੇ ਡਾਹ ਕੇ ਬੈਠਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਕੋਈ ਐਸਾ ਮਾਮਲਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹਰੀਜਨ ਵੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਡਿਓਚੀ ਵਿਚ ਹੇਠਾਂ ਫਰਸ 'ਤੇ ਬੈਠਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਬਹੁਤੀ ਵਾਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਭਾਰ ਹੀ ਬੈਠਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਪਿੱਪਲ ਹੇਠਾਂ ਕੋਈ ਸਿਗਰਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੀ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਬੋਹੜ ਹੇਠਾਂ

ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਮੁੱਢ ਵਿਚ ਵਸਦਾ ਸੀ ਤੇ ਬਹੁਤ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕੋਈ ਅਲੋਕਾਰੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਪਦੀ ਕਿ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਬੁੱਢੇ ਲੋਕ ਛੱਪੜ ਕੰਢੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੇ ਬੋਹੜ ਦੀ ਛਾਵੇਂ ਬੈਠ ਕੇ ਹੁੱਕਾ ਪੀਂਦੇ ਹੋਏ ਦਿਨ ਕੱਟੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਉਹੀ ਛੱਪੜ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਲਾਲੀ ਗੋਤ ਦੇ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਜਠੇਰੇ ਵੀ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਜੱਟਾਂ ਦਾ ਗੋਤ ਲਾਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਲੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਉਠ ਕੇ ਕਰੀਬ ਪੰਜ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਥਾਂ ਵਸੇ ਸਨ। ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕਿਉਂਕਿ ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਲਾਲੀ ਗੋਤ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਜੱਟ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਮਿੱਟੀ ਲਿਆ ਕੇ ਜਠੇਰੇ ਬਣਾ ਲਏ ਸਨ। ਜਠੇਰੇ ਕਾਹਦੇ ਸਨ, ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਢੇਰੀ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਛੱਪੜ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਦੀ ਕੱਚੀ ਫਿਰਨੀ ਲੰਘਦੀ ਸੀ। ਮਿਥੇ ਹੋਏ ਦਿਨ 'ਤੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੁਝ ਜੱਟ (ਲਾਲੀ) ਇਸ ਥਾਂ ਜਠੇਰਿਆਂ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਕੱਢਣ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਬਾਕੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਇਹ ਥਾਂ ਉਜਾੜ ਅਤੇ ਅਣਗੌਲਿਆ ਪਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।

ਹੁਣ ਇਸ ਥਾਂ ਦੁਆਲੇ ਲੋਹੇ ਦਾ ਜੰਗਲਾ ਲਾ ਕੇ ਉਸ ਉਤੇ ਰੰਗ-ਬਰੰਗਾ ਰੋਗਨ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਤਖ਼ਤੀ ਲਾ ਕੇ 'ਜਠੇਰੇ ਲਾਲੀਆਂ' ਲਿਖ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਮਟੀ ਵੀ ਬਣਾ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਹੁਣ ਮਿਥੇ ਦਿਨ ਉਤੇ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਲੋਕ ਮਿੱਟੀ ਕੱਢਣ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

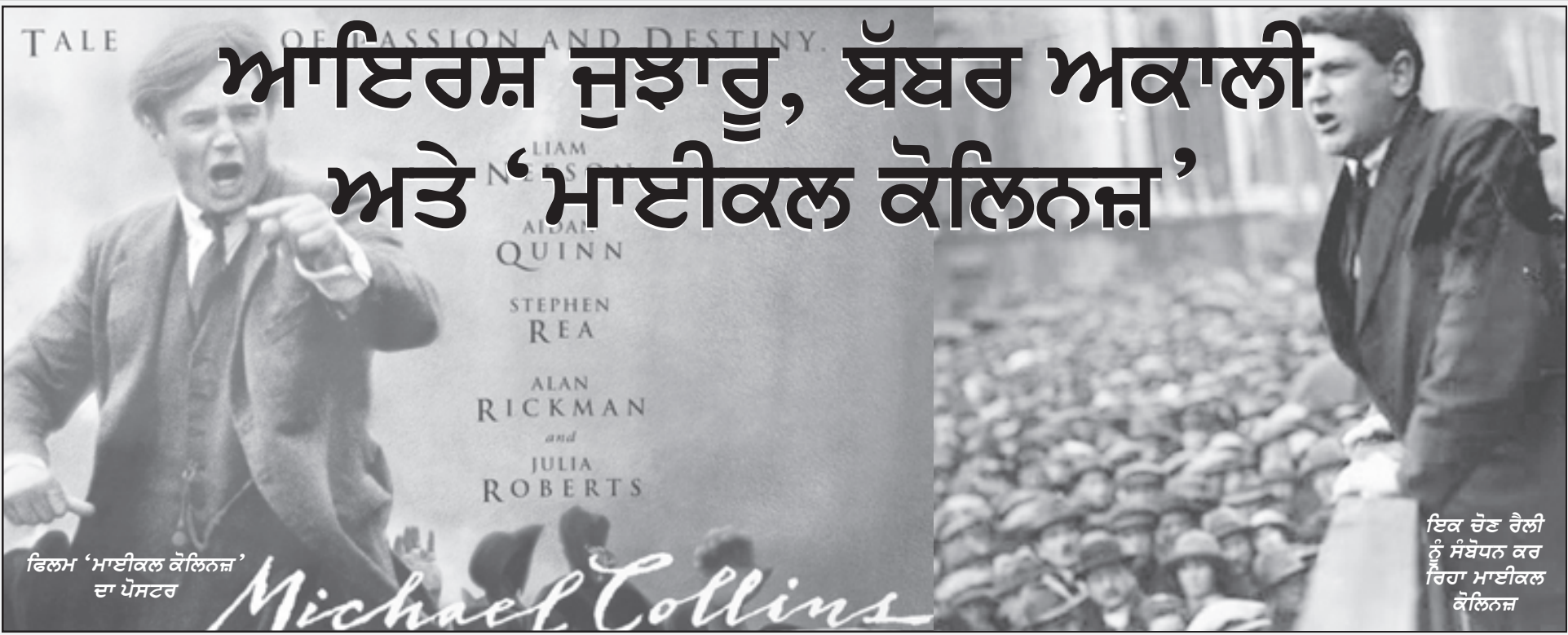
ਇਸੇ ਛੱਪੜ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਕ ਹੋਰ ਕੰਮ ਲਈ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਸੀ ਗੁੱਗਾ ਨੌਮੀ

ਮੁਤਾਬਕ ਦਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਨੌਮੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਸੁਆਣੀਆਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਵੱਟੀਆਂ ਸੇਵੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਕੱਚੀ ਲੱਸੀ ਲੈ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਸਥਿਤ ਕਿਸੇ ਵਣੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨੌਮੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਉਸ ਚੋਲੇ ਦੇ ਹਾਲ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ/ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਛੁਰੀਆਂ ਲੱਗੇ ਸੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਕੇ ਲਹੂ-ਲਹਾਣ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਸੀ; ਐਨ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਮੁਹੱਰਮ ਦੇ ਦਿਨੀਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਤਾਜੀਆ ਕੱਢਦੇ ਹੋਏ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਤੀਲਾਂ ਦਾ ਬੇੜਾ ਬਣਾ ਕੇ ਛੱਪੜ ਵਿਚ ਤਾਰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਬੇੜੇ ਵਿਚ ਦੀਵਾ ਜਗਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਬੇੜਾ ਤਾਰਨ ਦੀ ਰਸਮ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਗੁੱਗੇ

ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਹਰੀਜਨਾਂ ਤੇ ਗੈਰ-ਹਰੀਜਨਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਬਹੁਤਾ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਸਨਅਤੀਕਰਨ, ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ, ਗਲੋਬਲੀਕਰਨ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। 50ਵਿਆਂ ਅਤੇ 60ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਵਖਰੇਵਾਂ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਬੇਟੀ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਵੱਡੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਜੁੱਤੀਆਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਉਤੇ ਜਾਂ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿਚ ਬੈਠਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਲਈ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਸਕਣੀ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ ਕਿ ਹਰੀਜਨਾਂ/ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਸੱਬ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਬਿਲਡਿੰਗ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਪਾਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਨਾਂ ਖੱਟਿਆ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਰਵਿਦਾਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਛੱਪੜ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਉਹ ਹੁਣ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਕੂਲ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਅੱਖਰ 'ਐਲ' ਵਾਂਗ ਕਮਰੇ ਉਸਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਛੱਪੜ ਦੀ ਥਾਂ ਮੈਦਾਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਬੋਹੜ ਦਾ ਦਰੱਖਤ ਹਾਲੇ ਵੀ ਉਸ ਥਾਂ ਆਪਣੀ ਛੱਤਰ ਛਾਇਆ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। 'ਹੁਣ ਲੋਕ ਬੇੜਾ ਕਿਥੇ ਤਾਰਦੇ ਹਨ?', ਬੇਟੀ ਦੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਦੁਆ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਕਿ ਸ਼ਾਲਾ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬੋਹੜ ਅਤੇ ਪਿੱਪਲ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਪਿੰਡ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਸਦਾ ਲਈ ਭਰਦੇ ਰਹਿਣ। (ਚਲਦਾ)

ਫਿਲਮ 'ਮਾਈਕਲ ਕੋਲਿਨਜ਼' ਦਾ ਪੋਸਟਰ

ਇਕ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਮਾਈਕਲ ਕੋਲਿਨਜ਼

ਸੰਨ 1996 ਵਿਚ ਪਰਦਾਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਫਿਲਮ 'ਮਾਈਕਲ ਕੋਲਿਨਜ਼' ਦੇ ਹਦਾਇਤਕਾਰ ਨੀਲ ਜੋਰਡਨ ਹਨ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਆਇਰਸ਼ ਕੌਮ ਦੇ ਮਹਾਨ ਜਰਨੈਲ ਮਾਈਕਲ ਕੋਲਿਨਜ਼ (16 ਅਕਤੂਬਰ 1890-22 ਅਗਸਤ 1922) ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਬਤ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਮਾਈਕਲ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ, ਆਇਰਸ਼ ਅਦਾਕਾਰ ਲਿਆਮ ਨੀਸਨ ਨੇ ਨਿਭਾਇਆ। ਮਾਈਕਲ ਇਕੱਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਆਪਣਿਆਂ ਹੱਥੋਂ ਹੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਆਇਰਸ਼ ਕੌਮੀ ਮੁਕਤੀ ਸੰਗਰਾਮ ਦਾ ਅਦੁੱਤੀ ਨਾਇਕ ਸੀ ਜਿਹਨੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀਆਂ ਗੋਡਣੀਆਂ ਲਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸੱਤ ਸੌ ਸਾਲ ਦੇ ਲੰਬੇ

ਜਤਿੰਦਰ ਮੌਹਰ
ਫੋਨ: 91-97799-34747

ਸੰਗਰਾਮ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਆਇਰਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮੋਜ਼ਾ ਸਾਬੀ ਕੀਤੀ। ਮਾਈਕਲ ਨੇ 1916 ਦੇ 'ਈਸਟਰ ਉਭਾਰ' ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਲਹਿਰ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਤਮ-ਸਮਰਪਣ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਲਹਿਰ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਈਕਲ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਹੋਈ ਪਰ ਉਹ ਛੇਤੀ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੋ ਕੇ ਵਾਪਸ ਕੌਮੀ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਮੋਹਰੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਖਲਾਅ ਵਿਚ ਮਾਈਕਲ ਮੋਹਰਲੀਆਂ ਸਫ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ। ਸੰਨ 1918 ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸਿੰਨ ਫੇਨ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਹੋਈ ਅਤੇ ਮਾਈਕਲ ਵੀ ਦੱਖਣੀ-ਕੋਰਕ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਜੇਤੂ ਰਿਹਾ। ਜਨਵਰੀ 1919 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 'ਏਮਨ ਦੀ ਵਲੋਰਾ' ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚਲੀ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਮਾਈਕਲ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ ਪਰ ਮਾਈਕਲ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ 'ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਲੜਾਈ' ਵਿਚ ਜੰਗੀ ਹੁਨਰ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

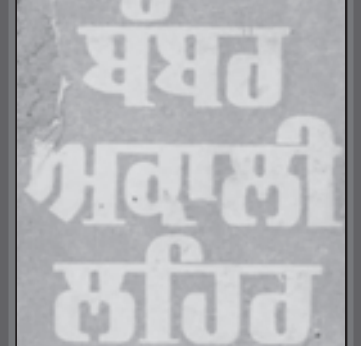
ਮਾਈਕਲ ਨੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੰਗਰਾਮ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਲੜਾਈ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਹੁਨਰਮੰਦ ਜਰਨੈਲ ਬਣ ਕੇ ਉਭਰਿਆ। ਉਹਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਗੁਰੀਲਾ ਹਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਕਮਾਂ ਦਾ ਜਿਉਣਾ ਹਰਾਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਡਬਲਿਨ ਵਿਚ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਢਾਂਚਾ ਇੱਕ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਚਲਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਲ੍ਹਾ ਆਇਰਸ਼ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਬਦਨਾਮ ਕਿਲ੍ਹਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੀਲਾ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਖੁਫੀਆ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ

ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਹਦੇ ਨਾਲ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਢਾਂਚਾ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੱਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਸਤਾਨਾਂ (ਬਸਤੀਵਾਦੀਆਂ) ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਰੋਕ ਪਾਰਕ ਦੇ ਫੁੱਟਬਾਲ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਬਖ਼ਤਰਬੰਦ ਗੱਡੀਆਂ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਮੈਚ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸੈਂਕੜੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਅੰਧਾਧੁੰਦ ਗੋਲੀਆਂ ਬਰਸਾਈਆਂ। ਇਸ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਨੂੰ ਆਇਰਲੈਂਡ ਦਾ ਜੱਲਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬਾਗ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਈਕਲ ਲੜਾਈ ਦੇ ਜਾਬਰ ਢੰਗ ਬਾਰੇ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ, "ਮੈਂ ਬਰਤਾਨਵੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਨਫ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਬੇਰਹਿਮ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਨਸਲ ਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ। ਮੈਂ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਹਰ ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੂੰ, ਜੋ ਵਿੰਨੀ ਵਰਗੇ ਅੱਲਤ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੈਂ ਆਪ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੀ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਫ਼ਰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਨਫ਼ਰਤ ਦੀ ਇਸ ਜੜ੍ਹ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਹੀਲਾ ਵਰਤਾਂਗਾ।"

ਆਇਰਸ਼ ਜੁਝਾਰੂਆਂ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ-ਜੁਲਦੀ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਦਹਾਕੇ ਦੀਆਂ ਸਮਕਾਲੀ ਲਹਿਰਾਂ ਸਨ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਮਾਈਕਲ ਕੋਲਿਨਜ਼ ਆਪਣੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, "ਜਿਹਨੇ ਵੀ ਆਇਰਸ਼ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਸਾਡੇ ਵਰਗੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਬੜਾ ਹੱਥ ਭਾੜੇ ਦੇ ਟੱਟੂ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਖ਼ਬਰਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਕਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਜੁਝਾਰੂਆਂ ਨੂੰ ਉਡਣ-ਦਸਤਿਆਂ ਵਿਚ ਜਥੇਬੰਦ ਕਰਾਂਗੇ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਕਾਰਿੰਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਤ ਲਿਆਵਾਂਗੇ। ਇਹ ਮੁਖ਼ਬਰ ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ। ਇਹ ਬਰਤਾਨਵੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਚੂਲ ਹਨ ਜੋ ਸਾਡੀ ਸਾਰੀ ਖਬਰ ਉਪਰਲਿਆਂ ਤੱਕ

ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਿੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਾਂਗੇ ਕਿ ਜੇ ਉਹ

ਆਇਰਸ਼ ਜੁਝਾਰੂਆਂ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ-ਜੁਲਦੀ ਸੀ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਮਾਈਕਲ ਕੋਲਿਨਜ਼ ਆਪਣੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, "ਲਹਿਰਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਹੱਥ ਭਾੜੇ ਦੇ ਟੱਟੂ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਖ਼ਬਰਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ।" ... 'ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀਆਂ

ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ' ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਬੱਬਰਾਂ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਉਂ ਹੈ, "ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਉੱਠਦੇ ਰੋਹ ਅਤੇ ਬਗ਼ਾਵਤਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਜ਼ੈਲਦਾਰਾਂ, ਲੰਬੜਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਫ਼ੈਦਪੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਤੂ ਜਮਾਤ ਪਾਲ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਬੱਬਰ, ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਕੌਮੀ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਜੰਗ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।"

ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਮਾਰੇ ਜਾਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪੈਰ

ਨਹੀਂ ਧਰਨ ਦਿਆਂਗੇ।"

ਇਸੇ ਕੜੀ ਵਿਚ ਬੱਬਰਾਂ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਿਤਾਬ 'ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ' ਵਿਚ ਇਉਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, "ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਸੋਚ ਸੀ ਕਿ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਇਨਕਲਾਬ ਕਿਰਤੀ-ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕੌਮੀ ਮੁਕਤੀ ਸੰਗਰਾਮ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਦਿਹਾਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਬੱਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦੀਵਾਨ ਅਤੇ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। 'ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਦੁਆਬਾ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਕੱਢ ਕੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਸਭ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਬਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਉੱਤੇ ਫੌਜੀ ਛਾਉਣੀਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਦਿਹਾਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਵਿਕਸਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਕੜ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਢਿੱਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਉੱਠਦੇ ਰੋਹ ਅਤੇ ਬਗ਼ਾਵਤਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਜ਼ੈਲਦਾਰਾਂ, ਲੰਬੜਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਫ਼ੈਦਪੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਤੂ ਜਮਾਤ ਪਾਲ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਬੱਬਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਝੋਲੀ-ਚੁੱਕ ਆਖਦੇ ਸਨ। ਨਾਬਰਾਂ ਦਾ ਇਸ ਜਮਾਤ ਨਾਲ ਟਾਕਰਾ ਹੋਣਾ ਸੁਭਾਵਕ ਸੀ। ਬੱਬਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਕੌਮੀ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਜੰਗ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।" ਬੱਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਮੁਲਕ ਦੀ ਕੌਮੀ ਮੁਕਤੀ ਲਹਿਰ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਹਿਮ ਅਸਰ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬੱਬਰ ਕਿਰਤੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਬੱਬਰ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁੱਢਲੇ ਜੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਲੋਕ ਲਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਏ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮਾਈਕਲ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਈ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਉਹਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਮਨ ਸਮਝੋਤੇ

ਲਈ ਲੰਡਨ ਸੱਦ ਲਿਆ। ਮੁਕਤ-ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਖੀ 'ਏਮਨ ਦੀ ਵਲੋਰਾ' ਨੇ ਮਾਈਕਲ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ। ਮਾਈਕਲ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਜੁਝਾਰੂ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਏਮਨ ਦੀ ਵਲੋਰਾ' ਨੇ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਮਾਈਕਲ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਨਾ-ਮੰਨਣਯੋਗ ਸੰਧੀ ਨਾਲ ਮਾਈਕਲ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਮਿੱਟੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਮਾਈਕਲ ਦੀ ਬਰਤਾਨੀਆ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੰਧੀ ਨਾਲ ਆਇਰਲੈਂਡ ਨੂੰ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦਰਜਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਜਿਹਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਆਇਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਆਇਰਲੈਂਡ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਨਾਲ ਹੀ ਮੁਲਕ ਦਾ ਬਟਵਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਈਕਲ ਨੇ ਇਸ ਸੰਧੀ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਅਸੀਂ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪੜਾਅ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜੰਗ ਪੂਰੇ ਆਇਰਲੈਂਡ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਲੜਾਈ ਚੋਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੜੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।" ਮਾਈਕਲ ਨੇ ਮੰਨਿਆ, "ਮੈਂ ਇਸ ਸੰਧੀ ਉੱਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸੰਮਨ ਉੱਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਬਲੀ ਦਾ ਬੱਕਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।" ... ਤੇ ਉਹਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸੱਚੇ ਸਿੱਧ ਹੋਏ। ਇਸ ਸੰਧੀ ਨੇ ਆਇਰਸ਼ ਮੁਕਤੀ ਸੰਗਰਾਮ ਨੂੰ ਦੋਫਾਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 'ਏਮਨ ਦੀ ਵਲੋਰਾ' ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਧਿਰ, ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੰਗਰਾਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸੀ, ਪਰ ਮਾਈਕਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਲੜਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸੀ। ਇਸ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਆਇਰਸ਼ ਖ਼ਾਨਾਜੰਗੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਕਲਿਆ। ਇਸ ਖ਼ਾਨਾਜੰਗੀ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਠੋਸ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲੇ ਮਾਈਕਲ ਆਪਣਿਆਂ ਹੱਥੋਂ ਹੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਅੰਤ ਤੱਕ ਆਇਰਸ਼ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿਚੋਂ ਬੰਦੂਕ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਮੁੱਦਈ ਰਿਹਾ।

(ਖੱਬਿਉਂ) ਫਿਲਮ 'ਮਾਈਕਲ ਕੋਲਿਨਜ਼' ਦਾ ਅਸਲ ਹੀਰੋ ਆਇਰਸ਼ ਲੀਡਰ ਮਾਈਕਲ ਕੋਲਿਨਜ਼, ਫਿਲਮ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੀਲ ਜੋਰਡਨ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਮਾਈਕਲ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲਾ ਆਇਰਸ਼ ਅਦਾਕਾਰ ਲਿਆਮ ਨੀਸਨ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੇ ਆਇਰਲੈਂਡ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੰਨ 2000 ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਇਕ ਫਿਲਮ (ਟਾਇਟੈਨਿਕ) ਹੀ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਸਕੀ। ਫਿਲਮ ਦੇ ਰਿਵਿਊ ਵੀ ਫਿਲਮ ਜਿੰਨੇ ਹੀ ਟੁਕਵੇਂ ਸਨ।

ਮਾਂਵਾਂ ਠੰਡੀਆਂ ਛਾਂਵਾਂ - ਪੇਕੇ ਮਾਂਵਾਂ ਨਾਲ

ਬੀਜੀ ਸੰਸਾਰ ਕੌਰ

ਅਸੀਸਾਂ ਤੇ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਠੰਡੀ ਛਾਂ ਮੇਰੀ ਮਾਂ, ਸਾਡੀ ਸਭਨਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਪਰਬਤ ਵਾਂਗ ਅਡੋਲ ਬੀਜੀ ਸੰਸਾਰ ਕੌਰ 16 ਜੂਨ 2014 ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਸੇਅਰ, ਓਕਲਹੋਮਾ ਵਿਖੇ ਚੁਪ-ਚਪੀਤੇ ਸਾਥੋਂ ਸਦਾ ਲਈ ਦੂਰ ਚਲੀ ਗਈ। ਐਸੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਜਿਥੋਂ ਕਦੀ ਕੋਈ ਪਰਤਿਆ ਨਹੀਂ। ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਨੇ 105 ਸਾਲ ਦੀ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਭੋਗੀ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਥੋਂ ਸਦਾ ਲਈ ਵਿਛੜ ਜਾਣਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਅਸਹਿ ਸੀ। 'ਮਾਂ' ਤੇ 'ਮਾਂ' ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਰੰਗ-ਬੇਰੰਗੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ।

ਬੀਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡ 65 ਚੱਕ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਛੋਟੀ ਉਮਰੇ ਹੀ ਕਾਮਰੇਡ ਬਘੇਲ 32 ਚੱਕ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ। 1947 ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵੰਡ ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਦਾ ਉਜੜਿਆ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਆਬੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਹਵੀਰੋਵਾਲ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਗੁਣਾਚੌਰ ਜਾ ਵੱਸਿਆ। 1965 ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਪਾਪਾ ਜੀ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ 10-11 ਸਾਲ ਬੀਜੀ ਦੇ ਦੁੱਖ ਭਰੇ, ਅਣਥੱਕ ਘਾਲਣਾ ਤੇ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਦੇ ਬੀਤੇ। ਸਿੱਧੇ-ਸਾਢੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਬੀਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਚੱਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦੀ ਗੁੜਤੀ ਅਤੇ ਅਣਥੱਕ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੱਤੀ।

ਬੀਜੀ 1976 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਗਈ। ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਦੋਹਤੇ-ਦੋਹਤੀਆਂ, ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡਦੇ-ਖਿਡਾਉਂਦੇ, ਹੱਸਦੇ-ਹਸਾਉਂਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰੋ, ਟੋਰਾਂਟੋ ਅਤੇ ਹਿਊਸਟਨ ਘੁੰਮਦੇ-ਘੁੰਮਾਉਂਦੇ ਪੱਕਾ ਡੇਰਾ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਬੇਟੇ ਰਾਜਮਹਿੰਦਰ ਕੋਲ ਲਾ ਲਿਆ। ਬੀਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੇ ਅਨਗਿਣਤ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਤੇ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ। ਬੀਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ, ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਅਤੇ ਸ਼ਰੀਕੇ ਦਾ ਦੁੱਖ-ਦਰਦ ਬਹੁਤ ਨੌੜੇ ਹੋ ਕੇ ਵੰਡਾਇਆ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਬੀਜੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਭਰਿਆ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ, ਸੁਚੱਜੀ ਤੇ ਸਿਆਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਆਦਰ-ਮਾਣ ਤੇ ਭਰੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਆਖਰੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅੱਗੇ ਵਿਛੜੀ ਆਤਮਾ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਜੁੜਦੇ ਹਾਂ।

ਵਲੋਂ

ਦਲਜੀਤ, ਇਨਕਲਾਬੀ ਤੇ ਜਸਬੀਰ (ਬੇਟੀਆਂ)
ਅਰਸ਼ੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਤੇ ਰਾਜਮਹਿੰਦਰ (ਬੇਟੇ)

ਸਾਰੇ ਛੋਕਰ, ਕੰਦੋਲਾ, ਪੂਨੀਆ, ਥਾਂਦੀ, ਢਿੱਲੋਂ, ਸ਼ਰਮਾ, ਵੈਨਸਲ, ਵਿਰਕ, ਮਾਨ,
ਧਾਲੀਵਾਲ, ਨਿੱਜਰ, ਨਕਈ, ਸਹੋਤਾ ਅਤੇ ਕਾਹਲੋਂ ਪਰਿਵਾਰ

ਇਨਕਲਾਬੀ 281-376-1855, ਜਸਬੀਰ 708-275-3884

129 ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨਾਲ ਓਤ-ਪੋਤ ਪੇਂਡੂ ਸਕੂਲ
ਘੱਟ ਖਰਚੇ ਲੇ ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮੀਡੀਅਮ ਸਕੂਲ

60000 ਪੇਂਡੂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ

2 ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ

6450 ਪਿੰਡ

2 ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ

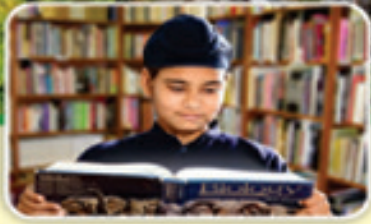
1 ਮਿਸ਼ਨ

**THE KALGIDHAR SOCIETY
BARU SAHIB**

2013

ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 127 ਪਿੰਡਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਉਦਮ ਅਕਾਲ ਅਕੈਡਮੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ।

www.BaruSahib.org

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀਆਂ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਹਿਤ

ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ

ਗੁਰੂ ਕੀ ਕਾਸ਼ੀ

ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਅਕਾਲ ਅਕੈਡਮੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ

Akal University

NEXT SEMINARS AT:

RICHMOND

6th September, 10:00am onwards

Sikh Gurudwara Sacvi

4500 Martyr Blvd Richmond VA 23234

Contact: Dr Baljit Singh Sidhu - 804-691-1906

Bimaljit Singh Sandhu - 804-714-4476

WEYMOUTH

20th September, 6:00pm onwards

Indian Delight

428 Washington Street Street (rte 53) Weymouth MA 02188

Contact: Gurcharan Singh - 617-650-0597

Sunmeet Sethi (Sunny) - 917-216-0209

NORCROSS

13th September, 6:00pm onwards

Ashiana Banquet Hall

5675 Jimmy carter Blvd #101 Norcross GA 30071

Contact: Inderjeet Singh Duggal - 678-799-0390

Preety Kaur Duggal - 678-643-0348

CENTREVILLE

21st September, 6:00pm onwards

Preet Palace

14112 Lee HWY Centreville VA

Contact: Mohini Bhenji - 703-391-0653

Dr MS Atwal - 301-362-5442

NEW JERSEY

14th September, 5:00pm onwards

Chand Palace

269 Littleton Rd Parsippany New Jersey 07054

Contact: Mini Suri - 201-289-3500

Bhupinder Singh Narula - 860-233-6458

GWYNN OAK

28th September, 6:00pm onwards

Paradise Indian Cuisine

1660 Whitehead court Gwynn Oak MD 21207

Contact: Dr Atwal 301-362-5442

No registration fees, complimentary dinner.
For registration text on this no Ravideep kaur 9726931077

#BaruSahib4P

Donate Through Bank

"ETERNAL CHARITABLE FOUNDATION" Chase Bank A/c in USA#: 988517371

Baru Sahib Charities of N. America

@kalgidhartrust